

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.</p>	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásiért felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója. Felelős szerkesztő: Buday Barna.</p>	<p>Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-utca 8. Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
---	--	--

A mezőgazdasági érdekképviselet.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslat kidolgozásával Rubinek Gyulát, az OMGE. igazgatóját és Bernát Istvánt, a Magyar Gazdaszövetség igazgatóját bizta meg. Az általuk kidolgozott javaslatot a földmivelésügyi miniszter most a parádi gazdaggyűlés alkalmával bocsájtotta a nyilvánosság elé és a „Köztelek” abban a szerencsés helyzetben van, hogy legelsőnek teheti közzé ezt a nagyfontosságú munkát.

Az előttünk fekvő törvényjavaslat-tervezet a kötelező társulás és az önmegadóztatás eivén épült fel. Minden gazda a kataszteri tiszta jövedelem arányában fogja viselni a kamarai illetékeket s anyagi érdekeltységnek megfelelő jogot nyer a kamarai tagok megválasztására nézve is. A kamarák eszerint felölelik a mezőgazdasági érdekelttség teljességét s az érdekképviseleti hivatásukhoz szükséges anyagi eszközök is rendelkezésre fognak állni; emellett teljes önkormányzati jogot élveznek.

A tervezet a létesítendő kamarákat a mezőgazdasági élet minden szervévé alkotja. Tanácsadói, végrehajtói, ellenőrzési és agitatórius feladatokat szánt neki. E feladatok teljesítése közben azonban, mint központi szervezetek, inkább csak az agy hivatását teljesítik. A kamarák végrehajtó erői, közvetítői és munkás karjai: a gazdasági egyesületek és gazdakörök, szóval, a teljesen független társadalmi intézmények lesznek, amelyeket a kamara nemcsak irányítani, de jelentékeny anyagi támogatással erősíteni is képes leendő. A ma létező társadalmi szervezetek elsorvadása helyett tehát ezek fellendülését remelhetjük, amint ez Németországban is bekövetkezett.

A kamarák alakításának munkáját a mindenekelőtt létrejövő országos mezőgazdasági kamara fogja végezni, mely a mai gazdasági egyesületek képviselőiből alakul. Ez az országos kamara fogja megállapítani azt, hogy hol létesítendő a mezőgazdasági kamarák és milyen működési területtel és egyszerre vagy fokként alakítandók-e. Nyitva hagyja tehát azt a nagy kontroversz kérdést a javaslat, hogy kerületenként vagy megyénként szerveztessenek-e a kamarák. Szerveztetni fognak ott, ahol kamarák felállítását a társadalom a lépésről-lépésre haladó munka során szükségesnek itéli.

A megalakítandó mezőgazdasági kamaráknak lesz azután feladatuk, hogy megállapítsák saját hatósági teendőiket a mezőgazdasági közigazgatás terén. Evégből mindenekelőtt a mezőrendőrségről szóló törvényt veszik revízió alá és az új törvény végrehajtásából kivesszük a maguknak szánt szerepet.

Hogy milyen legyen a viszony a kamarák és a gazdasági egyesületek között, ezt a szervi kapcsolatot az országos mezőgazdasági kamara fogja megállapítani, melyben minden gazdasági egyesület képviselve lesz. A javaslat tehát csak az alapokat és a kereteket teremti meg, de magukra a gazdasági egyesületekre bizza, hogy ezeken a törvényes alapokon úgy építsék fel a kamarákat, úgy állapítsák meg azok beosztását, hatáskörét és a független társadalmi intézményekkel való szervi kapcsolódását, ahogyan ezt a részletes, kivitelre vonatkozó tanácskozásokon, okulva a szerzendő tapasztalatokon is, helyesnek fogják találni. Ez az elképzelhető legjobb megoldás, mert a gazdatársadalom törvényes jogot nyer az építkezésre és nem mond le arról a jogáról, hogy úgy építkezzen, ahogyan ő akar.

A törvénytervezetet a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének nagygyűlése fogja megvitatni s csak ezután terjeszti a földmivelésügyi miniszter a képviselőház elé.

Mi lelünk mélyből üdvözljük a törvényjavaslatot, melynek kivivása évtizedek óta legelső jelszava volt törekvéseinknek.

Hiszszük: a gazdaközönség is bizalommal fogadja ezt a tervezetet s minden erejéből rajta lesz, hogy az mielőbb törvénynyé válván, megindulhasson a szervezkedés munkája s mezőgazdasági életünkben a vágyva vágyott új korszakos fejezet megkezdődhessen.

Köszönettel tolmácsoljuk a javaslat tervezőinek hálás érületünket, a földmivelésügyi miniszternek, aki a mezőgazdasági érdekképviselet sikeres szervezésével fogja megteremteni maradandó értékű tevékenységének koronáját!

A törvényjavaslat tervezetét az indokolással együtt szó szerint alábbiakban adjuk.

Törvényjavaslat-tervezet a mezőgazdasági kamarákról.

Első czim.

A mezőgazdasági kamarákról általában.

1. §. A mezőgazdasági kamarák a mező- és erdőgazdasággal foglalkozók érdekeinek egyetemes képviselőit és előmozdítására hivatott testületek.

2. §. A mezőgazdasági kamarák feladatuk megoldása czéljából főleg az alábbi működést fejtik ki:

a) kerületi mező- és erdőgazdasági viszonyait állandóan figyelemmel kísérik s a mutakozó szükséglethez képest törvényhozási, kormányzati, törvényhatósági intézkedéseket kezdeményeznek, illetve létező törvények és rendeletek végrehajtását sürgetik és ellenőrzik s amennyiben törvény vagy törvényes rendelet által hatósági jogkörrel ruháztatnának fel, megbízatásuk körében eljárnak;

b) a területükön működő gazdasági egyesületek, gazdakörök és mezőgazdasági munkáskörök és szakszervezetek alapszabályszerű működése felett ellenőrzést gyakorolnak, azokat nyilvántartják;

c) a gazdatársadalomnak testületi és szövetségi szervezkedését elősegítik, felügyelik és irányítják, gazdasági egyesületekkel és gazdakörökkel, szövetségekkel a szükséghez képest szerves összeköttetésbe lépnek, azokat bizonyos feladatokkal ideiglenesen vagy állandóan megbízhatják s általában ilyenmü egyesületeket és szövetségeket feladatuk teljesítésében támogatnak;

d) a mezőgazdasági szakértelem fejlesztése czéljából kísérleti telepeket, állomásokot, mintagazdaságokat tartanak fenn, állandó vagy időleges tanfolyamokat, előadásokat, kiállításokat, tanulmányutakat rendeznek, szaklapokat és szakkönyveket adnak ki;

e) a kormány, törvényhatóságok és bíróságok megkereséseire válaszolnak és szakvéleménynyel szolgálnak;

f) a mezőgazdasági termelés belterjessége érdekében közreműködnek a hitelviszonyok javításánál, szervezik gazdasági szükségleti cikkek és tenyészállatok közös beszerzését, előmozdítják öntöző, vízlecsapoló, talajjavító és halászati társulatok, termelőszövetkezetek létesítését, fizemterveket dolgoznak ki, általában a termelőknek a gazdálkodás terén megkeresésre mindenmü szaktanácscsal szolgálnak;

g) a termények értékelése tekintetében a szükséghez képest vásárokat és aukciókat rendeznek, terményföldszék, vásárok, különösen állatvásárok és aukciók igazgatásában részt vesznek s az árjegyzésre befolyást gyakorolnak;

h) a mutakozó szükséghez képest gazda és gazda, gazda és gazdatiszt vagy gazda és kereskedő között felmerült vitás ügyek elintézésére a polgári perrendtartás alapján választott bíróságokat alkotnak;

i) kerületük tenyészeteiről törzkönyvet vezetnek;

j) a helyi mezőgazdasági vonatkozású szoká-

sokat nyilvántartják s ezekről kívánatra hivatalos bizonylatot állítanak ki;

k) a kerületükben működő összes okleveles gazdatiszteket, erdőtiszteket és állatorvosokat nyilvántartják;

l) mezőgazdasági statisztikai adatok beszerzésénél közreműködnek;

m) a munkásközvetítést szervezik;

n) működésükről, tapasztalataikról, a gazdatársadalom körében felmerülő panaszokról és kívánalmakról, kerületük mezőgazdasági és társadalmi viszonyairól évi jelentést készítenek, melyet a földmivélsügyi miniszterhez, az országos mezőgazdasági kamarához és kerületük törvényhatóságaihoz beterjesztenek.

3. §. A mezőgazdasági kamarák előterjesztéseiket közve lenül intézik a kormányhoz vagy a törvényhozáshoz, egyébként is törvényhatóságokkal, konzulátosokkal, szaktudósítókkal, magántestületekkel és magánosokkal, valamint egymás között is egyeres levelezés útján szabadon érintkeznek.

A mezőgazdasági kamarák összes levelezési postabérmentesek.

I. FEJEZET.

A mezőgazdasági kamarák alakítása, szervezete és felügyelete.

4. §. A mezőgazdasági kamarák működési területét és székhelyét első ízben Ő Felsőge legfőbb jóváhagyásának kikérésével és az országos mezőgazdasági kamara meghallgatásával (18. §.) a földmivélsügyi miniszter alapítja meg.

Minden későbbi új területi beosztásnál is Ő Felsőge legfőbb jóváhagyása lesz esetről-esetre kikérendő.

Budapest székhellyel a mezőgazdasági kamarák, országos gazdatestületek és szövetségek kiküldöttéből (20. §.) országos mezőgazdasági kamara alakítandó.

5. §. A mezőgazdasági kamara első alakuló közgyűlését a földmivélsügyi miniszter hívja össze. Az alakuló közgyűlés tanácskozásainak első tárgya az alapszabályok megállapítása.

Az alapszabályoknak a jelen törvényben előírt korlátokon belül tartalmazniuk kell a következőket:

1. a kamara székhelyét és működési területét (4. §.);

2. az egy szavazatra jogosító érdekelttség legkisebb fokát (12. §.);

3. a kamarai tagok kilépésének sorrendjét (11. §.);

4. a kamarai ülések határozatképességéhez megkivántató tagok számát;

5. a kamarai ülések egybehívásának módját;

6. az elnökség választását, jogkörét, működési idejét;

7. a kamarai tanács választását, jogkörét, működési idejét;

8. hivatalos közlemények kihirdetésének módját;

9. az alapszabályok megváltoztatásának módját;

10. a közgyűlésnek fenntartott ügyeket, melyek sorába okvetlenül felveendő az ügyrend, évi költségvetés megállapítása, az évi zárszámadások jóváhagyása, kamarai illetékek megállapítása, kölcsönfelvétel, tulajdonszerzés és elide-

genítés, elnök, alelnök, tanács, szakosztályi és bizottsági tagok választása, a kamarai kütagok és az országos mezőgazdasági kamarába kiküldendő tagok megválasztása és végül tiszteletdíjak és évi illetmények megszavazása.

A kamarai közgyűlés által elfogadott alapszabályok a földmivélsügyi miniszterhez terjesztetnek fel jóváhagyás végett.

6. §. A mezőgazdasági kamara ügyrendjét maga állapítja meg, az országos mezőgazdasági kamara pedig megerősíti.

A kamara évenként legalább egyszer közgyűlést tart.

A kamarai közgyűlés az ügyek állandó vitelére az elnök mellé egy 20 tagból álló kamarai tanácsot választ, mely a szükséghez képest tart ülést. A kamarai közgyűlés a tagok sorából szakosztályokat alakíthat vagy meghatározott feladatok teljesítésére ideiglenes jellegű bizottságokat küldhet ki.

Ugy a szakosztályok, mint a bizottságok a szükséghez képest szakfériakkal egészíthetik ki magukat.

A kamara ülései rendszerint nyilvánosak. Oly ügyek azonban, melyek nyilvános tárgyalásra nem alkalmasak, valamint olyanok, melyek a kormány részéről bizalmasan, titoktartás terhe alatt közöltek, zárt üléseken tárgyalandók.

A tárgyalásokról jegyzőkönyvek vezetendők, melyek négy héten belül másolatban a földmivélsügyi miniszterrel és az országos mezőgazdasági kamarával közlendők.

A mezőgazdasági kamarák közgyűléseire szóló meghívók idejében megküldendők a földmivélsügyi miniszternek, az illető kamarák működési területéhez tartozó törvényhatóságoknak és az országos mezőgazdasági kamarának. Ugy a kormány, mint a törvényhatóságok és az országos mezőgazdasági kamara kiküldöttéi a kamara ülésein résztvehetnek és felszólalhatnak.

7. §. Évi költségvetését és zárszámadását a mezőgazdasági kamara maga készíti el s helybenhagyás végett felterjeszti a földmivélsügyi miniszterhez, akitől ha 30 napon belül elintézés nem érkezik, a költségvetés jóváhagyottnak tekintendő.

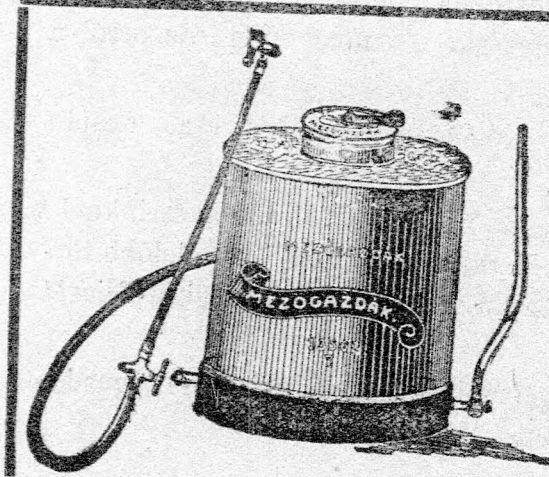
8. §. A mezőgazdasági kamarákat kifelé az elnök vagy annak helyettese képviseli. Minden oly okirato, amely kamarai ingatlan vagyonszerzését, eladását, vagy megterhelését tartalmazza, a kamara nevében az elnök, illetve helyettese és a kamarai tanács egy tagja ír alá.

A mezőgazdasági kamara pecsétjében a kis magyar czimert használja a következő körirattal: „... mezőgazdasági kamara”.

9. §. A határozatok foganatosítására és egyéb munkák teljesítésére a kamara egy vagy több elméleti és gyakorlati szakképzettséggel bíró egyént rendes fizetéssel állandóan alkalmaz a szükséges segédszeméllyel együtt.

A kamara főtisztviselőjét a közgyűlés, egyéb rendes fizetéssel állandóan alkalmazott tisztviselő- és segédszemélyzetét a tanács választja.

10. §. A mezőgazdasági kamarák felett a legfőbb felügyeletet a földmivélsügyi miniszter gyakorolja. A mezőgazdasági kamara a minisztertanács előterjesztésére az esetben, ha hivatását nem teljesíti vagy hatáskörét túllépi, Őfelsége

AJANLJUK nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesített

magyar fogatos szőlőpermetezőinket,

melyekkel nagy munkaerő- és permetezőanyag-megtakarítás érhető el.

Most megjelent tavaszi szőlőmivélségi árjegyzékünket az összes szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról kívánatra bérmentve megküldjük.

Mezőgazdák A. jegyű permetező K 40.—

" B. " " " 34.—

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

legfelsőbb jóváhagyásával felosztható. Ez esetben azonban új kamarai tagok választása három hónapon belül elrendelendő.

Az ügyeknek időközben való ellátásáról a földművelésügyi miniszter intézkedik.

II. FEJEZET.

A mezőgazdasági kamarai tagok jogviszonya.

11. §. A mezőgazdasági kamara áll:

- a) beltagokból és
- b) kültagokból.

A beltagok választása czéljából választókerületek alakítandók.

Választókerület a törvényhatósági joggal felruházott város, rendezett tanácsú város és a közigazgatási járás.

Minden törvényhatósági joggal felruházott város és minden közigazgatási járás négy rendes és két pótbeltagot és minden rendezett tanácsú város két rendes és egy pótbeltagot választ. A rendes beltagok közül legalább kettőt, illetve rendezett tanácsú városokban legalább egyet a választókerületben gazdálkodók sorából, a többiek a kamara területén állandó lakással bírók közül kell választani.

A mezőgazdasági kamarák beltagei hat évre választatnak. A kilépő tagok újból választatók s addig maradnak állásukban, míg az új választás igazolása megtörtént.

Az elhalálozott vagy más okból kivált beltagok helyébe a választási időtartam hátralévő részére elsősorban az illető választókerület pótbeltagja hívandó be. Pótválasztásnak helye nincs.

A kültagokat a mezőgazdasági kamarák választják oly egyének sorából, akik a mező- vagy erdőgazdaság körül érdemeket szereztek s illetve akiknek bevonása hivatalos állásuknál fogva is fontossággal bír.

A kültagok megbízatása három évre szól, a kamara ülésein tanácskozási joggal bírnak s számuk a beltagok egyötöd részénél nagyobb nem lehet.

12. §. Választói jogit a kamarai illeték fizetésére kötelezettek és szavazattal bírók közül csak az gyakorolhatja, aki polgári jogainak élvezetében van, magyar honpolgár és 24-ik életévét betöltötte.

A szavazati jog a földbirtokosnál az érdekesség aránya szerint gyakorolható. Ez okból az a lepszabályokban meg kell határozni a kataszteri tiszta jövedelem alapján az érdekesség azon legkisebb fokát, amely egy szavazatra jogosít.

Ezen legkisebb foknál kevesebbel érdekeltek, ha önként nem csoportosulnak, a községi előjárás által képviseltetnek. A választókerület összes szavazatainak felénél több szavazatot egy érdekelt birtokos sem gyakorolhat.

Egy-egy szavazattal bírnak:

a) azon bérlet, akik a választókerületben legalább is a legkisebb érdekességi foknak megfelelő kataszteri jövedelemmel bíró földbirtokot bérelnek;

b) minden a választókerület területén állandó lakással bíró s kamarai illetéket fizető okleveles gazda, erdőész és állatorvos, lelkész és tanító, gazdasági egyesület, gazdakör és gazdasági czélú szövetkezet állandó fizetéssel alkalmazott

egy-egy, az illető testületek által kijelölt tisztviselője.

Jogi személyek törvényes képviselőjük útján gyakorolják szavazatukat. Külföldön székelő jogi személyek, bár kamarai illeték fizetésére kötelezettek, választói jogot nem gyakorolhatnak.

A törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városokban a kamarai tagok választását a polgármester, a közigazgatási járásban a főszolgabíró vezeti.

A kamarai tagok választásánál követendő eljárást közelebbről a földművelésügyi miniszter rendeletileg állapítja meg.

A választások elleni vagy a választói jogosultsággal összefüggő s a végrehajtási rendeletben megállapított határidőn belül benyújtott felszólamlások felett az illetékes mezőgazdasági kamara végérvényesen dönt.

13. §. Mezőgazdasági kamarai beltagul megválasztatók a kamarai illetéket fizetők sorából oly egyének, akik:

1. magyar honpolgárok és legalább a 30 éves életkort betöltötték, polgári jogaik gyakorlatában vannak, csőd vagy gondnokság alatt nem állanak, nyereségvágyból származó vagy a közérkölcset sértő valamely büntetést vagy vétség vagy a nemzeti állam, vallás vagy vagyonellenes izgatás miatt büntetve nem voltak s a magyar nyelvet szóban és írásban bírnak. Ezenkívül

2. oly földbirtokot bírnak tulajdonul vagy bérelnék a választókerületben, melynek kataszteri tiszta jövedelme megüti az érdekesség legkisebb fokát (12. §.), vagy

3. a mezőgazdasági tanügygyel gyakorlatilag foglalkoznak, illetve legalább 10 éven át foglalkoztak, vagy

4. mint okleveles gazda- és erdőtiszték, állatorvosok a gyakorlatban 10 éve működnek vagy működtek, vagy

5. a gazdasági egyesületek, mező-, illetve erdőgazdák által alakult szövetkezetek vagy társulatok állandóan alkalmazott tisztviselői, mező- vagy erdőgazdasági irányú szaklapok szerkesztői, kik e pályán legalább 10 évet töltöttek, vagy végül, akik

6. a mezőgazdasági kamara részéről a földművelés körül szerzett érdemeik elismeréséül a választóhatósággal felruháztattak.

14. §. Minden valamely tag személyében beálló oly körülmény, mely az illetőt a választóhatóságból kizárja, a tagságnak megszűntését eredményezi.

A mezőgazdasági kamara oly tagját, aki ellen jogérvényes bírói határozat alapján büntető vizsgálat van folyamatban, annak befejeztéig a tagsági jogok gyakorlásától felfüggesztheti. E határozathoz a jelenlevő szavazatoknak legalább kétharmada szükséges.

Az a kamarai tag, aki a kamara ülésein egy éven belül egyszer sem vett részt és távollmaradását nem igazolta, a kamarai tagok sorából töröltetik.

A kamarai tagok tisztüket ingyen látják el. Vidéki tagok készpénzkiadásait, utiköltségeit azonban a kamara megtérítheti.

Különleges megbízatások, kiküldetések teljesítése alkalmából kárpótlás, illetve megfelelő díjazás nyújtható.

15. §. A kamarai tagok választási rendjét a mezőgazdasági kamarák meghallgatásával az

országos mezőgazdasági kamara megváltoztathatja. Ezen új választási rend a földművelésügyi miniszter által Ö felsége legmagasabb jóváhagyásával léptethető életbe.

III. FEJEZET.

A kamarai illetékről.

16. §. A mezőgazdasági kamarák kiadásait, amennyiben azok másnemű bevételek, különösen államsegély által nem fedeztetnének, az egyes birtokosokra a fillérek mellőzésével kikerekített kat. tiszta jövedelem arányában osztják szét.

Az így kivett kamarai illeték a kataszteri tiszta jövedelem egy százalékát meg nem haladhatja s csak rendkívüli esetekben a földművelésügyi miniszter hozzájárulásával emelhető még legfeljebb fél százalékkal.

Bérlet, okleveles gazdatiszték, erdőtiszték és állatorvosok, a mező- vagy erdőgazdasági tanügy szolgálatában álló egyének, gazdasági egyesületek, gazdakörök, mező- illetve erdőgazdák által alakult szövetkezetek vagy társulatok állandóan alkalmazott tisztviselői, mező- és erdőgazdasági irányú szaklapok szerkesztői állandó kamarai illetékké az általuk fizetett jövedelmi és személyes kereseti országos adó egy százalékát fizetik.

A kamarai illeték behajtása az országos adóval egyidőben és ugyanazon állami közegek által történik, mely közegek a behajtott illetéket a kamaráknak közvetlenül szolgáltatják be.

A kamarai illetékek kivétele elleni felszólások felett a kamara végérvényesen dönt.

Amennyiben oly berendezések vagy intézkedések költségeiről van szó, amelyek kiváló nagy mértékben vagy kiváló kis mértékben egyes választókerületek javát szolgálják, a mezőgazdasági kamara közgyűlése az érdekelt kerületek nagyobb vagy kisebb mértékben való megterhelését rendelheti el.

Ilyenmü határozatok az esetleges ellenvéleménnyel együtt a földművelésügyi miniszterhez jóváhagyás czéljából felterjesztendők.

Második cím.

Az országos mezőgazdasági kamaráról általában.

17. §. Az országos mezőgazdasági kamara, a mezőgazdasági kamarák központi szakterülete, véleményezőleg nyilatkozik a kormány által hozzáutalt vagy a mezőgazdasági kamarák által előterjesztett szakkérdésekben, tárgyalja a mezőgazdasági kamarák közös érdekű ügyeit, megvitatja a tagok által felvetett eszméket s önnálló indítványokat és javaslatokat terjeszt a földművelésügyi miniszter elé, amennyiben pedig törvényes rendelet hatósági jogkörrel ruházná fel, eljár a reábizandó ügyekben, a szükséghez képest a mezőgazdaság érdekeit szolgáló intézményeket gondozásba vesz vagy ilyeneket alkot s működése kiterjed általában e törvény 2. §-ában a mezőgazdasági kamarákra vonatkozólag megállapított azon feladatokra is, amelyek megoldása csak országos keretben lehetséges.

Az országos mezőgazdasági kamara pecsétjében a közép magyar czimert használja a kö-

Legjobbak a ::
Losonczi vetőgépek és Resiczai ekek.

Árjegyzéket és árajánlatot szívesen küld

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM.

vetkező körülírással: „Országos Mezőgazdasági Kamara.”

I. FEJEZET.

Az országos mezőgazdasági kamara alakítása, szervezete és felügyelete.

18. §. Az országos mezőgazdasági kamara tagjait első ízben az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, úgy is mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége meghallgatásával a földmívelésügyi miniszter nevezi ki.

A kinevezett tagok száma 80. Az országos mezőgazdasági kamara első alakulása a földmívelésügyi miniszter összehívására történik.

A földmívelésügyi miniszter által kinevezett tagokból megalakult országos mezőgazdasági kamara feladata a mezőgazdasági kamarák számára, szervezetének, működési területük, a vármegyei gazdasági egyesülethez való viszonyuk megállapításánál és a mezőgazdasági kamarák szervezésénél közreműködni és illetve ez irányban a földmívelésügyi miniszternek tanácsot adni s a mezőgazdasági kamaráknak irányítással szolgálni.

A mezőgazdasági kamarai tagok első választásánál felmerülő panaszok felett végérvényesen az országos mezőgazdasági kamara dönt s ugyanő igazolja a mezőgazdasági kamarák alakuló ülése által az országos mezőgazdasági kamarába tagul választott megbízóleveleit is.

A mezőgazdasági kamarák megalakulásának megtörténtével s a kerületi kamarák által választott országos mezőgazdasági kamarai tagok megbízásának igazolásával a kinevezett tagokból alakult országos mezőgazdasági kamara működése megszűnik s annak elnöke a mezőgazdasági kamarák által választott kiküldötteket új alakuló gyűlésre hívja egybe.

A későbbi alakulásnál is a kamara elnöke működik közre, aki a kamarai tanácsot addig marad hivatalában, míg az új kamara meg nem alakul s illetve elnököt és kamarai tanácsot nem választ.

19. §. Az országos mezőgazdasági kamara évenként legalább egyszer teljes ülést tart, az ügyek állandó vitelére pedig az elnök mellé legfeljebb 30 tagból álló tanácsot választ.

Rendkívüli teljes ülést az elnök bármikor összehívhat, a földmívelésügyi miniszter vagy 20 tag kívánságára pedig köteles összehívni.

Jelen törvény 6., 7., 8., 9., 10., 14. §§-ai és 5. §. a 2. 3. pontok kivételével az országos mezőgazdasági kamarára nézve is alkalmazást nyernek.

Az országos mezőgazdasági kamara működéséről évenként a kerületi mezőgazdasági kamarák évi jelentésének kivonatával együtt jelentést tesz közzé.

Az országos mezőgazdasági kamara költségeit felerészben az állam, felerészben a mezőgazdasági kamarák viselik.

II. FEJEZET.

Az országos mezőgazdasági kamarai tagok jogviszonya.

20 §. Az országos mezőgazdasági kamara áll:

1. belfagokból és

2. kültagokból.

Belfagok:

a) a mezőgazdasági kamarák elnökei és azok közgyűlése által választott három-három tag;
b) az országos mezőgazdasági kamara által kijelölt gazdatisztek és szövetségek elnökei és azok közgyűlése által választott három-három tag.

Kültagok:

az országos mezőgazdasági kamara által a kiválóbb gazdasági szakferfiak sorából választott legfeljebb 20 egyén, akik tanácskozási joggal bírnak.

Úgy a bel-, mint a kültagok megbízásának tartama három év.

21. §. Ezen törvény végrehajtásával a földmívelésügyi miniszter bizatik meg.

Indokolás a mezőgazdasági kamarákról kidolgozott törvényjavaslat-tervezethez.

Általános elvek.

Az egyes kereseti ágak érdekképviseleti szervezkedését az az óriási változás tette szükségessé, amelyet a szabad verseny elvének a gazdaságpolitikában való tényleges előidézése.

Az érdekképviseleti szervezetek régi formáit, amelyek valóságban bélyegbe verték az egyes kereseti ágak szabad fejlődését s a nép széles rétegei gazdasági boldogulásának, előrehaladásának lehetőségét, a szabadság szellője elsöpörte.

A szabad verseny által kénytelenül küzdelembe állított gazdasági tényezők azonban csakhamar egymásra utaltságuk tudatára ébrednek s előbb társadalmi, majd törvényhozási uton létesülnek érdekképviseleti szervezetek, melyeknek feladata az egyes gazdasági ágak érdekeinek képviselete felé a kormányzat és törvényhozással s kifelé a többi gazdasági tényezővel szemben.

Minél nagyobb befolyása van a közvéleménynek az országos kérdések elintézésére, annál fokozottabb mértékben nyomul előtérbe olyan szervezetek létesítésének szüksége az egyes gazdasági tényezőkre nézve, amelyek mint e tényezők összességének képviselői kellő erkölcsi és anyagi súlyjal bírnak a közvélemény kedvező befolyására s ilyképp az ország gazdasági politikájának olytén irányítására, amely számol az általa képviselt gazdasági tényezők jogos érdekeivel.

Az érdekelt gazdasági tényezők közül az érdekképviseleti szervezkedés, a tömörülés szükségességét és fontosságát legelőbb a kereskedelem látta át, majd utána az ipar s ebben találjuk meg a magyarázatát annak, hogy az egyes törvényhozások is kivétel nélkül előbb gondoltak a kereskedelem és ipar törvényes érdekképviseleti szervezésére, mint a mezőgazdaságra, amelynek mívelői boldogulása kezdetben kevésbé is függött kormány és törvényhozási intézkedésektől, de a mezőgazdasági érdekelttség szétszórtságánál és tájékozatlanságánál fogva kevésbé is volt társadalmi mozgalmakba bevonható és tömöríthető.

Igy történt ez nálunk is. Már az első alkotmányos kormány kereskedelmi minisztere, Klauzál Gábor 1848-ban felhívta a kereskedelmi és iparköröket, hogy tegyenek javaslatot a nyugaton már rég bevezetett kereskedelmi és iparkamarák miként való életbeléptetése tárgyában. Az első kereskedelmi kormány ezen kezdeményezése természetesen a később bekövetkezett események következtében megdőlt, de két évvel később 1850-ben, március 20-án kelt rendelettel, az abszolút kormány Magyarországon is elrendelte a kereskedelmi és iparkamarák szervezését, amelyek azóta tényleg működésben is vannak s illetve az alkotmányos kornak beköszönésével az új magyar kormánynak is első gondja volt, hogy 1868. évi VI. t.-cz.-ben megalkossa a kereskedelem és ipar törvényes képviseletét.

A kereskedelem és iparoknálunk immár 58 éves múlttal bíró érdekképviseleti szerve-

zete van. Ezzel szemben a mezőgazdasági érdekképviselet kérdése, bár a magyar gazdaság közvélemény több-kevesebb nyomatékkal és kitartással immár három évtized tartja napirenden e kérdést és sürgeti megoldását, csakis a jelen törvényjavaslat-tervezettel jutott első ízben a komoly megvalósulás állapotába.

A történelmi hűség kedvéért meg kell emlékeznünk két tényről. Az egyik az, hogy a 40 es évek végén komoly mozgalom indult meg oly irányban, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyes. törvénybe iktattassék, amely mozgalomnak azonban gátat vetettek a később bekövetkezett események. De míg az abszolút kormány az első alkotmányos kormány kezdeményezését a kereskedelmi és iparkamarák életbeléptetésével csakhamar megvalósította, addig a mezőgazdasággal nemcsak nem törődött, sőt tudjuk, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület működése hosszabb ideig szünetelt is s az abszolút kormány minden társadalmi ellenőrzés híján hozhatta meg a magyar mezőgazdaságot oly sok irányban károsító intézkedéseit.

A későbbi idők folyamán sem rokonszenvezett a gazdasági egyesületekkel, amelyek a nemzet újraébredésének előkészítői, a nemzeti eszme ápolói voltak.

A második kezdeményezés 1837-ben a „mezőgazdasági rendtartás” czimvel az akkori kereskedelmi, ipari és földmívelésügyi miniszter, gróf Széchenyi Pal. által készített törvényjavaslat keretében látott napvilágot, amelynek VII-ik fejezete a „gazdasági egyesületekről”, VIII-ik fejezete pedig a „gazdasági bizottságokról” szólott.

Ez a tervezet azonban, amely egyébként is csak a gazdasági egyesületek hatékonyabb ellenőrzését s nem érdekképviseleti szervezetek létesítését célozta, a gazdaközönség oly ellen-szenvével találkozott, hogy a törvényjavaslat csak tervezet maradt s amidőn egyéb részeiben is jelentékenyen átdolgozva gróf Beth'én András földmívelésügyi miniszter alatt 1894-ben, mint XII. t.-czikk a „mezőgazdaságról és mezőrendőrségről” czimvel életbe lépett, abban csak a járási mezőgazdasági bizottságok intézménye maradt meg, igen korlátozott hatáskörrel.

Maga a gazdatiszadalom minden fontosabb alkalmat felhasznál arra, hogy a mezőgazdasági érdekképviseleti törvényhozási uton való szervezését sürgesse. Már az 1867-ik évi kormány földmívelésügyi minisztere Gorove István által 1868. évi június 14-ére egybehívott első országos gazdasági értekezleten felmerült a gazdatiszadalom szervezkedésének a kérdése, de ennél sokkal érettebb és kiforrottabb formában az 1879-ben Székesfehérvárott megtartott gazdakongresszuson, amely önálló földmívelési miniszterium és országos gazdatiszadalom szervezését, a gazdasági egyesületek szervezetének teljes megváltoztatását, a kötelező társulás és önmegadózatás elvét foglalta határozataiba, egyszóval a mezőgazdasági érdekképviselet főbb alapelvei tekintetében fontos és alapvető határozatokat hozott.

Az ezen kongresszusból folyólag megalakult szövetséges gazdasági egyesületek szövetségi nagygyűlése 1883, 1884, 1887 és 1892-ben foglalkozott az érdekképviselet kérdésével, részint saját kezdeményezésére, részint a kormány felhívására.

Majd az 1895. évi III., 1898. évi IV. országos gazdakongresszus foglalt állást az érdekképviselet tárgyában s azok határozatai nyomán alakult meg az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kebelében a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége”, amelyben a törvényható-

A Magyar Gazdaszövetség

ingyen közreműködik fogyasztási és értékesítő szervezetek, valamint földbérlo társaságok létesítésénél és tanácsot ad minden szövetségi kérdésben. Falusi gazdaszövetségeket vagy gazdaköröket alakít. Abból a célból, hogy a földmívelésnek a földvásárlásnál utbaigazítással szolgálhasson, nyilvántartja a földveteli és eladási szándékokat. Aki tehát földet venni vagy eladni szándékozik, az jelentse be ezen szándékát a Magyar Gazdaszövetségnek, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 40.

sági gazdasági egyesületek túlnyomó része képviselve van.

A Szövetség alapításának egyik legfőbb célja volt a mezőgazdasági érdekképviselet törvényhozási uton való szervezésének az eddiginél eredményesebb és nyomatékossabb sürgetése.

Ennek a feladatának az új szövetség igyekezett is megfelelni s úgy kongresszusok, mint nagygyűlések alkalmával el nem mulasztotta a kérdést előtérbe tolni.

Hogy a mezőgazdasági érdekképviselet kérdése, dacára a gazdaközönség kitartó és következetes állásfoglalásának, mindeddig tető alá nem jutott, főként annak a felfogásnak tudható be, hogy a törvényhozás és a közigazgatás amugy is a mezőgazdasági érdekeltség kezében van, mert a törvényhozási és a törvényhatósági bizottsági tagok többsége birtokos, de maguk a közigazgatás külső közegei is túlnyomó részben a mezőgazdasági érdekeltségből kerülnek ki.

Ez tényleg így is volt a múltban, de ez nem jelentette azt, hogy az egészséges és a nemzeti érdekeknek megfelelő agrárirányzat ez uton érvényre jusson. Éppen ellenkezőleg ezekkel a képviselőházi gazdatöbbségekkel sikerült oly rendszabályokat megszavaztatni, amelyek egyenest kárára voltak a mezőgazdasági népeségnek. A törvényhozásban és a vármegyei gyűléstermekben nem tudott felébredni az agráröntudat, nem bírtak formálódni a követelések és nem alakult ki egy olyan gazdaközvélemény, mely ezekért a követelményekért harcba szállni kész lett volna.

Az alkotandó kamaráknak egyik feladata éppen az lesz, hogy ezt a hézagot kitöltse, hogy gyakorló iskolául szolgáljanak és lehetővé tegyék oly elemek kifejlődését, melyekre a földművelő Magyarország érdekeit nyugodtan reá lehet bízni.

Erre pedig annál is inkább szükség van, mert idők folyamán épp a mezőgazdaság rovására folytatott gazdasági politika révén a gazdászintézmény független vezető elemeinek száma erősen mecsökken, a változott gazdasági viszonyok között helyét megállni különben is gyengének bizonyult, úgy hogy ma, amidőn a mezőgazdasági érdekek képviseletét egyébként is különleges szaktudást is igényel s nem mindenki kellő szakértelemmel rendelkező és az agrár-

törekvésekkel rokonszenvező gazda is egyuttal, aki birtokos, a gazdaképviselet száma erősen mecsökken s a megyei közigazgatásban is a nobile officium korszaka letűnt s mind kisebb azon tisztviselők száma, akik mint birtokosok is, a mezőgazdasági vonatkozású törvények és rendeletek végrehajtásához szükséges szakértelemmel és érzékkel bírnak.

Még inkább megváltozik majd a helyzet az általános választójog életbeléptetésével, amidőn a mezőgazdaság művelői politikai tulsúlyukat, amelyet a múltban saját javukra ugyan soha sem érvényesítettek, nagyrészt elveszthetik s fokozott mérvben tolnak előtérbe ismét oly törekvések, amelyekkel szemben a gazdatársadalomnak csak mint szervezett egésznek lehet a siker reményével fellépni.

Nem vonható kétségbe, hogy a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége megalakítása óta a gazdatársadalom szervezetei nagy eredményeket mutatnak fel, főként a gazdaságpolitika irányítása terén.

De nem hunyhatunk szemet azon két tény előtt sem, hogy a nagy- és különösen a középbirtokos osztály, mely annyi nemes törekvésnek támogatója, a köznek önzetlen munkása volt, sorai erősen ritkulnak s hogy az ugy gazdasági, mint társadalmi és nemzeti szempontból oly nagy jelentőséggel bíró kisbirtokos osztályt a gazdatársadalmi testületekben oly arányban tömöríteni, mint az kívánatos, nem sikerült.

Messze vezetne, ha ennek okait megvilágítani óhajtanók, elég a tényt leszögezünk. Már pedig az ország jövő fejlődése a kisbirtokos osztályon nyugszik. Az ország gazdaságilag mivelhető földbirtokának nagyobb része a kisbirtokos osztály kezében van s a kisbirtokos osztály jövő térfoglalása mind nagyobb mértékben várható. Nem különböz tehát a köz szempontjából, hogy a kisbirtokos osztály miként gazdálkodik, gazdaságilag miként boldogul. A nemzet millióinak vagyonsodása teremti meg az ország valódi gazdasági függetlenségét, ezért a kisbirtokos osztály gazdasági szakértelmének fejlesztése, szövetkezeti szervezkedése, ilyképp az összermelés fokozása, a mezőgazdasági termények jó értékesítésének a biztosítása s így a mezőgazdálkodó népesség általános vagyonsodása előmozdításával a fogyasztás minden irányban való nagyarányú fejlesztése országos fontosságú

feladat, amelynek megoldására elsősorban a mezőgazdasági érdekképviselet szervezése képvisit.

Ugyan így áll a kérdés társadalmi szempontból is. A nemzetközi szocializmus térfoglalása mellett nem alárendelt fontossága a mai társadalmi rend alapján álló társadalom szempontjából, hogy az általános választói jog a kisgazdák tömegeit a jelen társadalmi rend barátai vagy ellenségei sorában találja-e.

A szervezett gazdatársadalom a mai társadalmi rend legbiztosabb alapja, szilárd szikla, amelyen a nemzetköziség hullámai erőtlenül megtörnek.

Nem szenved kétséget, hogy a gazdatársadalom érdekképviseleti testületei a nemzeti állam-eszme legbiztosabb képviselői lesznek s elég erővel bírnak majd arra, hogy bármely forrásból eredő nemzetellenes gazdasági politikát sikerrel ellensúlyozzanak.

Mindezeknek bölcs belátása és a gazdatársadalomnak ismételt állásfoglalása készítette arra a jelenlegi földművelésügyi minisztert, hogy a mezőgazdasági érdekképviselet törvényhozási uton való szervezése érdekében megtegye a kezdeményező lépéseket, melyek eljese a jelen törvényjavaslat-tervezet a mezőgazdasági kamarákról.

A tervezet alapelveinek indokolása.

Az érdekképviseleti működés három főirányt ölel fel és pedig:

1. kezdeményező és véleményező;
2. végrehajtó és ellenőrző;
3. társadalmi, azaz agitátorius.

Minden érdekképviseleti működés legfőbb célja az ország gazdasági politikájára irányítólag befolyást gyakorolni. Hogy az érdekképviseleti szervezet ezen működést úgy a kormányval, mint a törvényhozással és a törvényhatóságokkal szemben kifejthesse, törvényben kell biztosítani a kezdeményezés jogát és a véleményezés kötelezettségét. Az olyan testület, amelynek kezdeményezési joga nincs a kormányval és a törvényhozással szemben, holt intézmény s a gazdasági politikára irányító befolyást nem gyakorolhat.

A kezdeményezés és véleményezés jogának törvénybe iktatásán kívül az érdekképviseleti intézmény fentebbi feladatának csak úgy tud megfelelni és csak akkor bír ehhez kellő súly-

TÁRCZA.

Angliai megfigyelések.

Írta: Horváth Jenő.

Régi igazság az, hogy az utazás tanit bennünket a legtöbbré. Az utazás tágitja láthörünket, szaporítja ismereteinket, bővíti, öregbíti tudásunkat. Angliában utazva igazán sokat tanulhat a magyar utazó, mert az angol nép szokásai, az angol társadalmi rend, az angol ember életmódja, családi élete, munkaköre, időbeosztása, nevelési rendszere mind, mind annyira különbözik a mi magyar viszonyainktól, hogy ugyszólván lépten-nyomon valami újat, valami meglepőt találunk. Nem lesz talán érdektelen, ha eddigi és ezutáni megfigyeléseimet egy kis rendszerbe öntve közlésem honfitársaim szórakoztatására, sőt talán okulására.

A magyar gazdák angliai tanulmány-utazásának egyik szerény részese lévén, megfigyeléseimet részint a közvetlen szemlélődés, részint az angol viszonyokat ismerő utitársaim felvilágosításai, részint pedig a mi utitársalunk, *Mr. Hermann*, ez a kellemes, végtelenül ügyes és sokoldalú, világlátott férfiú közlései nyomán gyűjtöttem. *Mr. Hermann*, bár elfoglaltsága igazán nagy, mert egy 55 tagból álló társaság 3 hétre terjedő utazását szervezni és vezetni nem tréfaság, a legnagyobb szeretetreméltósággal felel minden kérdésre és ugyszólván minden nyelven, mert hisz 12 nyelvet beszél és szives készséggel teljesít minden óhajtatást, minden kívánságot. Telefonál, táviratoz, színházi jegyet

biztosít, vasuti jegyet vált, újságot vesz, gyűjtővel szolgál, czimeket keres, vasuti menetrendet tanulmányoz, pénzt vált, irópapírt, levélbélyeget szerez és még száz más munkát végez s mindezt csodálatraméltó nyugalommal, udvariasan, szívesen teljesíti mindenkor.

A világ egyetlen országában sincs oly sűrű vasuti hálózat, mint Angliában, elképzelhető tehát, hogy milyen óriási a vasuti forgalom Londonban, ahol az ipar, kereskedelem, közlekedés minden szála összefut. S bár a különféle vasutársaságok külön pályaudvarokat építettek a jó lsten tudja hányat, mégis hihetetlen a vonatok közlekedése, amelyek egymás fölött és alatt, alagutakon és viaduktokon szédítő gyorsasággal rohannak ebbe a nagy városba ki és be.

A pályaudvarok óriási alkotmányok s oly merész remekei az építészetnek és technikának, hogy azt csak látni, de leírni igazán nem lehet. Már a vonat megérkezésénél meglep bennünket, hogy az egylovas, kétkerekű bérkocsik, ahol a kocsis hátulról hajt (Freistädter lovagnak látam ily fogatját Budapesten), egészen a sínparok közé közvetlen a vonat mellé hajtanak, illetve itt várják az érkező vonatot és vendéget. Amde meglepetésünk valósággal ámulattá fokozódik, ha kilépünk az utcára és meglátjuk a forgalmat. Újabb bérkocsik, villamos társaskocsi, omnibusz lovak által vontatva, automobilok, magánfogatok, terhes szekerek, podgyászszállító kocsik az utcán s az emberek tízezrei a járdákon, olyan látvány ez, hogy legyökeredzik a lábunk szemléleténél. Pedig ez csak a földszínen van! A föld alatt is nagy a

forgalom. A tubes (tyub) Railway (erővasut) és a District Railway a föld alatt, néha 120 lábnyira a föld méhében — ahová az álmásokon külön lift szállítja az utasokat — néhol párhuzamosan többször a Themse folyam medré alatt szintén közlekedési eszközök, ahol pár fillért (1 penny) hihetetlen messzeségre, évránként legalább 130 kilométer gyorsasággal szállítják a londoniak.

A vasutársaságok persze a konkurrenzia hatása alatt mindent elkövetnek az utazók kényelméért. A Midland Railway vonalain például a III. oszt. utas is vörös bársonykereveteken heverhet s ha Londonba, Manchesterbe, Brodfordba, Liverpoolba, Leedsbe, Moregambébe érkezik, az utcára sem kell mennie, mert a pályaudvarhoz van a társaság hotelje építve, ahol tekintet nélkül arra, vajjon megszáll-e, vagy nem, mosdó, öltözőszoba várja, ahol tisztába öltözködhetik tetőtől talpig. Mi is ilyen hotelben lakunk itt Londonban; olyan palota a szállodánk, hogy Budapesten a királyi vár és és országházon kívül aligha van ilyen diszes és nagy épület, amelynek 5 emeletén van vagy 400 szoba. A szálloda közös termei: étterem, szalon, dohányzó stb. a legnagyobb luxussal vannak berendezve, ellenben a szobák, bár minden kényelemmel szolgálnak lakójának, nélkülöznek minden fényűzést.

Meg kell itt említenem, hogy feltűnt nekem, miszerint az egyik földszinti helyiségben egy füvegallati apparátust találtam, amely folytonos működésben hosszú, arasznyi széles papírlapra a legújabb híreket kopogta. Ha a lap körülbelül egy méter hosszúságban teleiratott, letépi

yal, ha az tényleg hivatalos és hivatásos képviselője a gazdatársadalom összességének, azaz ha az intézmény — ez esetben a mezőgazdasági kamara vezetősége, az érdekelt gazdatársadalom összességének bizalmából került a kamara élére. Eppen ezért a jelen törvényjavaslat-tervezet a közvetlen választás útján módot nyújt az összes érdekeltségnek, hogy bizalmával azt tisztelje meg, akit a kamarai tagságra érdemesnek tart.

A szavazati jog alapja azonban a földbirtok s illetve annak kataszteri tiszta jövedelme, azaz az érdekeltség mérvé. Ezt az elvet a magyar törvényhozás már az 1885. évi XXIII-ik és 1888. évi XIX. t. cikkeiben szentesítette a vízi társulatoknál és a halászati társulatoknál, valamint az 1894. XII. t. cikk mindenütt ott, ahol földbirtokosok, illetve legelő- vagy szőlőtulajdonosok bizonyos, a törvényben megengedett célból társulnak.

Egyszóval a magyar törvényhozás a földbirtokra nézve igen helyesen az érdekeltség arányában való szavazás elvét állandósította, nem forog fenn tehát semmi ok, hogy ezt az elvet éppen a földbirtokot érdeklő legfontosabb jog gyakorlásánál, a kamarai tagok választásánál mellőzzük.

Nem lehetséges azonban, hogy az egészen törpe birtokosok százezrei, akiknek javarésze nem is a földbirtok jövedelméből él, hanem egytolla munkás, iparos, kereskedő stb., a kamarai tagok választására közvetlenül befolyjanak, mert ilyképpen feleslegesen nagy tömegek mozgósítatnának s a választás megejtése nagy technikai nehézségekbe ütköznék. Az egyes kamaráknak kell tehát meghatározniok azt a legkisebb birtokegységet, amely egy-egy szavazatra jogosít, mint pl. az árvízmentesítő társulatoknál, ahol az egység 100 kat. hold s az ezen egységnél kisebb birtokkal bírók képviselőit utján gyakorolják szavazatukat, de mindig természetesen az általuk birtokolt földbirtok, azaz érdekeltségük arányában.

A legkisebb érdekeltségi fokozatot a törvényben magában megállapítani nem kívánatos, tekintettel az ország, sőt majd az egyes kamarai kerületek igen eltérő gazdasági, társadalmi és nemzetiségi viszonyaira.

A nagybirtok esetleges túlsúlya abban talál korlátozást, hogy egy birtokos sem gyakorolhat valamennyi szavazat felénél több szavazatot.

és az olvasóteremben elhelyezik. A világ minden részéből Londonba érkező táviratok e készülék folytán a központból pár perc alatt közölve lesznek egész Londonban az előfizetőkkel, olyanformán, mint nálunk a telefon-hirmondó teszi, csak hogy persze írásban. Ilyen apparátust láttam különben a lordok házában is (angol főrendiház), de van ilyen az összes szállókban, klubokban és más ilyféle helyiségekben is. Ha már a lordok házáról van szó, elmondom, hogy mi érdekes dolgokat hallottam az angol parlamenti életéről. Náluk is van képviselőház és mint nálunk az urakháza. Az üléseket este és éjjel tartják.

Az urakháza tulajdonképpen a király elnöklése alatt ülésezik, de mert a király csak a megnyitáson vesz részt királyi díszben és a koronázási jelvényekkel s e célból számára és a királyné részére egymás mellett pompás trónok állnak a teremben, helyettese a lord kancellár (olyasféle tisztség, mint nálunk az országbíró), aki a trón alatt egy gyapjuszákon ülve vezeti az ülést. Jobbra tőle az első sorban a miniszterek, balra pedig az ellenzéki vezérek ülnek.

A képviselőházban az ülésteremben az elnök díszes öltözetben, fehér parókával jelenik meg s előtte egy aranyos buzogányt visznek, amely mikor ő a számára készített emelvényen helyet foglal, mint a hatalom jelképe, a ház asztalán elhelyeztetik. Ugyanígy formások között hagyja el a termet. A képviselők száma nagyobb, mint ahány hely van az ülésteremben. A képviselők fejükön cilinderral ülnek helyeiken, amit csak akkor vesznek le, ha beszélni kezdenek, amelyet a ház asztalánál mondanak el. Ha a terem-

ben valamelyik képviselő az elnöki emelvény előtt elmegy, mélyen meghajlik, amit ha tenni elmulasztana, azonnal „Rendre! Rendre!” kiáltások hangzanak. Ugyanez történik, ha a szónokot közbeszólásokkal zavarják. Az is érdekes, hogy minden ülés imával kezdődik.

Egyáltalában nagyon sokat ád az angol a formásokra még a saját lakásában is. Estére az ebédhez frakkban ül, mert az ebéd idejét ünnepnek tekinti, ha napközben még annyira el is van foglalva. Az étkezése is elütő a miénktől. Reggelit kiadósat eszik. Kávé, csokoládét vagy legtöbbször teát süteménnyel, vajjal piritott kenyérral, sült halat, hideg sültet vagy sonkát, tojást, mézet, gyümölcsöt és gyümölcsöt. A déli órában a lunch egyszerű: hideg bouillon, vagy más leves, vajás, sonkás kenyér, limonádé sör, caces, hideg főzelék és saláta stb. Este azonban sokfélést eszik, 6—8 fogást.

A nőekkel szemben a legnagyobb tiszteletet tanúsítja. Egy helyiségben, ahová egy nő belép, azonnal leveszi minden férfi a kalapját. És ezt a tiszteletet az angol nő a legszigorúbban meg is kívánja.

Éjjeli életéről Londonban alig lehet beszélni. Éjjel után 1 órakor az összes nyilvános helyiségeket kivétel nélkül becsukják, amikor is mindenki kénytelen hazamenni. A tivornyázásról szó sincs itt, sőt a mulatók előtt a rendőrök megfigyelik a bemenőket s ha valakit illuminált állapotnak találnak, nem is eresztik be a nyilvános mulatóhelyre, sőt a becsipett embert, ha csak csendben nem ül a helyén, a legkisebb lárna után udvariasan kitesséklik.

Az angol ember családi élete a legszebb.

Ugyanígy mérvü korlátozást tartalmaznak a fentebb idézett törvények is s miután ez ellen panasz nem merült fel, nem mutatkozott szükségesnek ezen változtatni.

E választási rendszer mellett ki sem vonhatja kétségbe, hogy a mezőgazdasági kamarák, élükön az országos mezőgazdasági kamarával tényleg a gazdatársadalom összességének törvényes és hivatott képviselői lesznek.

Az érdekképviseleti testületek függetlensége, autonómiája sikeres működésüknek egyik legfontosabb és legfontosabb biztosítója. A javaslat ezt az elvet akként valósítja meg, hogy míg egyrészt az önmegadózatás elvének felvételével a kamarák anyagi függetlenségét minden irányban biztosítja, másrészt a földművelésügyi kormány legfőbb ellenőrzésétől eltekintve a kamarák egy belügyei intézése, mint külső működésük és állásfoglalásaik tekintetében a legteljesebb autonómiát élvezik.

A kamarai illeték fizetése kötelező minden földbirtokosra, tehát a törpe birtokosokra nézve is. És ez jogos és helyes álláspont. A kamarai működés előnyét minden birtokos érdekeltsége arányában élvezzi, a szerint szavaz s a szerint kell, hogy viselje a közös költségeket is. Sőt nem tagadható, hogy a kamarai működés előnyeit fokozott mértékben élvezik majd a segélyre, támogatásra, utmutásra leginkább ráutalt apró birtokosok, mindenestre inkább, mint a kellő tőkével és szakértelemmel bíró nagyobb birtokosok. Míg az utóbbiak a mezőgazdasági kamarák működésének inkább közvetett, addig az előbbiek annak közvetlen eredményeit élvezik.

Az érdekképviseleti működés sikerének titka az erők tömörítése. Nem szabad tehát sok kamarai központ szervezésével a kamarák anyagi erejét és erkölcsi súlyát csökkenteni, az erőket egyesítés helyett elforgácsolni.

Mert kétségtelen, hogy egy tekintélyes kamarának felszólalása nagyobb súlyjal esik a mérlegbe, mint több apróé. S kétségtelen az is, hogy nagyobb gazdasági feladatok megoldására, mint pl. kísérleti állomások, szövetkezeti központok, raktárak stb. felállítására és eredményes szervezésére csakis nagy anyagi és szellemi erővel rendelkező központok képesek. Mindig könnyebb a kevés kamara szervezéséből nótalan származó hibát helyrehozni új kamarai kerületek kihasításával, mint megfordítva.

A kamarai kerületek nagyságának megállapításánál a gazdasági, szociális és nemzetiségi szempontokon kívül irányadó az érdekelt vidék gazdatársadalmi testületeinek működése. Ahol a szabad társuláson alapuló gazdatársadalmi szervek már eddig is kellő működést fejtettek ki, ahol tehát kellő érdeklődés mutatkozik a társadalmi működés iránt, ott a kamarai kerület nagyobb, ott azonban, ahol a kamarai központ ily testületekre nem támaszkodhatik, kisebb.

A kamarai kerületek számát és beosztását a javaslat nyitva hagyja, illetve fentartja a döntést annak a testületnek, akit illet s ez az országos mezőgazdasági kamara. Indokolt ez annál is inkább, mert a későbbi időben szükséges változtatások keresztülviteléhez sem kell majd törvényhozási intézkedés, hanem az érdekeltség saját határozatából folyólag tehet változtatásokat a kerületi beosztáson.

A gyakori és nem kellőleg indokolt változtatásoknak azonban gátat vet a földművelésügyi miniszter legfőbb ellenőrzési jogából folyó hozzájárulása mellett a legújabb jóváhagyás szükségére, amelyet egy az érdekeltség, mint a kormány bizonynyal csakis komoly megfontolás után vesz igénybe.

Ugyanezen feltétellel és indokból volt lehetséges a törvényben megállapítandó választási rend megváltoztatását is a kamarákra bízni.

Az érdekképviseleti szervezet állásfoglalása csak akkor bírhat döntő súlyjal, működése csak akkor lehet sikeres, ha az egyöntetű és tervszerű. Ezt az egyöntetűséget és tervszerűséget hivatott biztosítani a javaslatban szervezni tervezett országos mezőgazdasági kamara, mely úgy is mint országos gazdatanács a földművelésügyi kormány közvetlen véleményező és előkészítő szerve.

A kereskedelmi és iparkamaráknak egyik legnagyobb sérelmük és hiányuk, hogy a kormány máig sem gondoskodott oly összekötő kapcsolatról, oly központi jellegű szervezetről, mely a kereskedelmi és iparkamarák működését irányítaná s állásfoglalásaiknak országos súlyt és jelentőséget kölcsönözhetne.

Jóformán minden egyetemes kamarai gyűlésnek állandóan visszatérő tárgya az a kívánság, hogy legalább ezek az egyetemes kamarai gyűlések állandósítsanak s tétessék lehetővé,

Szentnek tekinti azt mindenki s bizony nagyon jó ismerősnek kell annak lenni, akit az angol családi tűzhelyére bevezet. De szeparálja is lakását mindenkitől s úgy osztja be, hogy oda szomszéd be ne láthasson s őt otthonában ne zavarja.

Eppen ezért a házak, a lakosztályok beosztása is eszerint történik. A pinczehelyiségben van a konyha, a földszinten a reggeliző és nappali szoba, az első emeleten a szalon, a második emeleten a hálószobák, a harmadik emeleten pedig a cselédszobák. Az emeleteken, ha balkonos a ház, az erkélyre nem vezet külön ajtó, hanem az ajtónagyságu ablakok alsó fele részre feltolható s ezen járnak ki az erkélyre.

A gyermeknevelés képezi az angol embernek és társadalomnak legnagyobb gondját, a testi épségre és egészségre néznek legjobban s ezért van az, hogy minden városban igen sok és igen nagy játszótérek vannak, amelyeket a legnagyobb körültekintéssel tartanak rendben. De egészséges is az angol gyerek mind, akiknek nagyrésztük, még az egyetemi hallgatók is, kalap nélkül járnak még a városban is.

A felsőbb oktatásnál a kiképzés egyoldalú, de tökéletes. Minden ifju azt a tárgyat és szakmát tanulja, amihez kedve van. Jogi oktatása azonban nincs Angliának s egy igen magas állású angol ur mondta társaságunk egyik előkelő tagjának, hogy „az angol igazságszolgáltatás azért oly hirneves, mert nincs jogi oktatás és nincs törvénykönyv”. Az bizonyos, hogy ezredrésnyi pőr sincs mint Magyarországon s a meglévők 90%-át is a lelkesek és preszbiteriátusok végzik el.

hogy az egyetemes gyűlés elnöke a következő egyetemes gyűlést egybehívassa s ez ne tétessék függővé a kereskedelemügyi kormány tetszésétől. Teljesen hasonló állapotot teremtenék akkor, ha az országos kamarai központot meg nem alkotnók, mely mint a vidék kamaráinak őrszeme, éber figyelemmel kíséri a központban az ország szívében a történőket s valahányszor szükségét látja, idejében mozgósítja a kerületi kamarákat s ezek útján a gazdaközvéleményt.

De szüksége van a földművelésügyi kormánynak is egy ily, bármikor igénybe vehető megbízható szaktanácsadó testületre, melylyel sürgős és bizalmas természetű ügyek tárgyalhatók s amely mégis egyúttal a gazdatársadalom összességének elismert törvényes központi képviselője.

Ezt a hiányt már rég érezte a földművelési kormány s ennek következtése volt az országos gazdatanács megalakítása 1894-ben, amely azonban csak egyszer ülésezett ugyan, de papíron ma is létezik. A földművelésügyi kormány e tanács működését nem vette igénybe, mert az érdekképviseleti alakulásnak nem volt tekinthető.

Az érdekképviseleti szervezeteknek második fő működési iránya *végrehajtó és ellenőrző tevékenység*. A közigazgatás oly szoros összefüggésben van a mezőgazdasággal, hogy nemcsak nem közömbös, de a legfontosabb érdeke a gazdatársadalomnak, hogy az az öt érdeklő törvények és rendeletek végrehajtásába befolyjon s hogy a közigazgatás működését hathatósan ellenőrizze.

Hogy ez mily módon és mily szervezetek útján történjék, annak megállapítása nem e javaslat keretében tartozik, itt elég csak a jogelvet lefektetni, hogy a mezőgazdasági kamarák törvények és törvényes rendeletek végrehajtását nemcsak ellenőrizhetik, hanem bizonyos közigazgatási feladatok közvetlen megoldása céljából hatósági jogkörrel is felruházhatók.

Hogy melyek és milyen terjedelműek legyenek e feladatok, az az egyes mezőgazdasági vonatkozású törvények alkotásánál, illetve revíziójánál lesz megfontolás tárgyává teendő s ez irányban éppen a szervezendő kamaráknak kell majd kezdeményezőleg fellépniük.

A legközelebbi és legsürgősebb feladat kétségtelenül a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t. cikknek revíziója, mely munkálattal már az új kamarák részére kell fenntartani s ez alkalommal szervezni ama kapcsolatot a kamarák és a közigazgatás között, amely a mezőgazdasági törvények és rendeletek szakszerű végrehajtását és általában a mezőgazdasági érdekképviseleti testületek és a közigazgatás egyöntetű működését biztosítja. Ezen tárgyalások, valamint más mezőgazdasági vonatkozású törvények alkotása vagy revíziója alkalmával lesz megfontolás tárgyává teendő, mely hatósági teendőkkel ruházandók fel a mezőgazdasági kamarák. A mezőgazdasági érdekképviselet törvényes szervezésének tehát a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvény revízióját feltétlenül meg kell előznie s maguknak a mező-

gazdasági kamaráknak legyen első és legsürgősebb feladatuk a mezőgazdasági közigazgatás szervezetének kiépítése.

Az érdekképviseleti működésnek harmadik fő iránya *társadalmi vagy helyesebben az agitatorius tevékenység*. A szó nemesebb értelmében agitatorius működés, amelynek célja a nagy tömegeket felkeresni, mozgósítani és tömöríteni valamely közös eszme vagy cél érdekében. Ez a gazdasági egyesületek, gazdakörök, különleges szak egyesületek és szövetkezetek feladata.

A mezőgazdasági kamarák feladata azonban nem merül ki abban, hogy a mezőgazdasági érdekeket felfelé és a közigazgatásban képviseljék és érvényesítsék, hanem rendeltetésük egyszerűsége az is, hogy a gazdatársadalmat öntevékenységre serkentésük, neveljék és tömörítsék. Ennek hatalmas eszközei a szabad társulás alapján szervezett gazdatársadalmi testületek és szövetkezetek, elsősorban pedig a törvényhatósági gazdasági egyesületek.

Sokakban él a téves hit, hogyha a mezőgazdasági kamarákat megalkotjuk, akkor nem lesz szükség a vármegyei gazdasági egyesületekre. Megállanának ez a feltevés némileg a helyét akkor, ha a kamarák törvényhatóságokként mint megyei kamarák szerveztetnének, de semmiképp az esetben, ha kerületi kamarákat alkotunk. A szabad társulás alapján álló gazdatársadalmi testületekre feltétlenül szükség van s amint a külföld példája mutatja, e testületek fejlődése nemhogy visszaesést mutatna a kamarák szervezésével, de sőt éppen ennek folytán hatalmas lendületnek indult. Ami természetesen is. A mezőgazdasági kamarák törekvéseit csak úgy népszerűsíthetik, tapasztalataikat csak úgy tehetik közzé, ha a gazdálkodók tömegeit tudják mozgósítani, öntevékenységre serkenteni és irányítani egy közös cél érdekében.

A gazdasági egyesületek hatásköre nemcsak hogy nem szűkül, de jelentékenyen tágul, működésük jelentőségben nemcsak hogy nem veszt, de tetemesen emelkedik azáltal, hogy a kamara anyagi és szellemi erőinek felhasználásával eredményesebb működést fejthetnek ki tagjaik érdekében s e működés az egyesületi tagok számát is kétségtelenül jelentékenyen meg fogja szorítani.

A mezőgazdasági kamara és a szabad társulás alapján álló gazdasági egyesületek egymásra utalt tényezők, amelyeknek egymással szerves kapcsolatban kell lenniük. Hogy milyen legyen ez a kapcsolat, e tekintetben a javaslat ismét csak magát az elvet szögezi le, de a megoldás módját nyitva hagyja, mert a szabad társulás alapján álló testületekről róluk-nélkülük minden egyesnek hozzájárulása nélkül megállapodásokat, rendelkezéseket létesíteni nem lehet és nem szabad.

Elég, ha köteleességüké tesszük a mezőgazdasági kamaráknak — aminthogy működésük sikere másként el sem is képzelhető — hogy a gazdasági egyesületekkel szerves összeköttetésbe lépjenek, azokat anyagilag és szellemileg támo-

gassák, a megoldás mikéntje azonban maradjon szabad egyezkedés tárgya.

Szolgáljon e tekintetben megnyugtatóan az érdeklő törvényhatósági egyesületeknek, hogy a kamarák és a gazdasági egyesületek egymáshoz viszonyát, illetve ennek alapelveit a földművelésügyi miniszter által kinevezett országos mezőgazdasági kamara fogja kidolgozni, amelyben pedig a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége jelölése alapján minden vármegyei gazdasági egyesület legalább egy taggal lesz képviselve.

Minden gazdasági egyesületnek szabad elhatározásától függ majd persze, hogy vajon magára nézve előnyösnek tartja-e a kamarával való szoros kapcsolatot, vagy önállóságát minden irányban továbbra is fenntartja.

A szoros kapcsolat bizonynyal abban fog elsősorban megnyilatkozni, hogy az egyesület titkárait a kamara fizeti majd s hogy a tagoknak ingyen szaklapot ad s elnökét, titkárát néhány választmányi tagját — amennyiben választás útján már amugy is be nem jutottak volna — kamarai kültagul beválasztja, mert a kamarai választások irányítása a gazdasági egyesületek, a szabad társadalmi szervezetek kezébe lesz téve, amelyek mint mozgékony agitatorius szervek lesznek hivatottak a kamarai választások iránti érdeklődést felkelteni s kiválasztani az alkalmas jelölteket.

Az anyagi támogatás további mérve az illetékes kamara anyagi erejétől s a megoldandó feladatok nagyságától függ majd.

A társadalmi működés felkarolja természetesen a szövetkezeti ügy intenzív művelését is. A mezőgazdasági kamarák e működése természetesen nemcsak propagatív lesz, hanem kerületük különböző célú szövetkezeteinek ellenőrző, irányító, közös anyagi ügyeiket lebonyolító és az országos központokkal a szükséges kapcsolatot fenntartó kerületi központja lesz. A kamarák lesznek tehát azok a gócpontok, amelyek körül jegezesednek ki az országos szövetkezeti központok vidéki központi szervezetei, raktárai. A kamarák lesznek hivatottak az értékesítés szervezésének nehéz problémáját is megoldani, amely szűkebb körre terjedő, de azért nemzetközi látbörrel bíró, irányító központok nélkül meg nem valósítható.

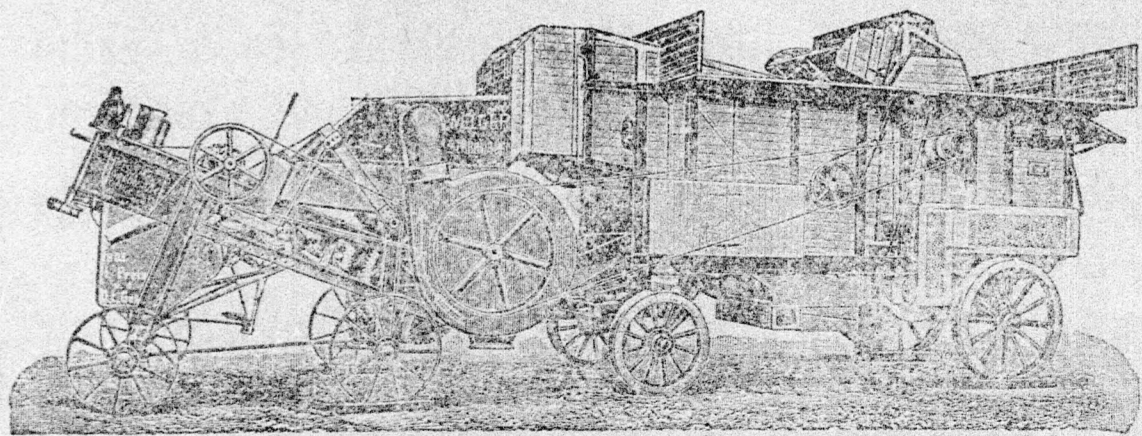
Hogy a mezőgazdasági kamarák a földművelésügyi miniszterium mai központosított ügykörének decentralizálására elsősorban alkalmas szervezetek s hogy ez irányban missziót teljesíteni hivatottak, felesleges bővebben megvilágítanunk, aminthogy a kamarák kezüket állandóan a gazdatársadalom útőerén tartva, a legalkalmasabb közegek a földművelésügyi miniszter helyes tájékoztatására a gazdatársadalom szükségletei, kívánságai és panaszaik tekintetében.

A gazdatársadalom érdekei szolgálatára hivatott összes tényezők ezen karöltött működése eredményezheti csak azt, hogy a magyar gazdatársadalom az általa szolgáltat nagy gazdasági érdekek súlyához mérten gyakorol befolyást az ország gazdasági politikájának irányítására.

!! FONTOS UJDONSÁG !!

7—8 munkás megtakarítható!

Szabad. Welger-féle teljesen önműködően kötöző

szalmaprés-elevator.

A meglévő mozgony változatlan használata mellett minden cséplőhöz alkalmazható! Összehasonlíthatatlanul célszerűbb minden más szerkezetnél.

A kizárólagos gyártási jog tulajdonosa a magyar korona országaira nézve az

Első Magyar Gazdasági Géppár Részv.-Társulat
BUDAPEST, VI., Váci-ut 19.

Prospektus kapható.

Az előrebocsátottak után teljesen felesleges a törvényjavaslat-tervezet egyes szakaszainak indokolása. Eléggé világosan beszélnek azok.

A közrebocsátott törvényjavaslat-tervezet legjobb hitünk szerint számolt mindazon jogos kívánságokkal, amelyek a gazdatársadalom köréből a mezőgazdasági érdekképviselet törvényhozási uton való szervezésével kapcsolatban felmerültek. Számolt mindama tapasztalatokkal, amelyekre a külföld a mezőgazdasági kamarák és a belföld a kereskedelmi és iparkamarák létesítése körül szert tett. Számolt végül az adott körülményekkel és viszonyokkal is, amelyek egy ily irányú törvény alkotásánál feltétlenül figyelembe veendő, amennyiben, noha a javaslat elsősorban a gazdatársadalmat érdekli, annak sorsára nemcsak a gazdák, hanem más érdekelttől tartozók is befolyást gyakorolnak. És nem tagadható tény, hogy minél tovább halasztjuk a döntést, ez a befolyás annál végzetesebb lehet a javaslat tartalmára és sorsára nézve.

A mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslat-tervezet tehát a mezőgazdasági érdekképviselet szervezését és életbeléptetését az alábbi módon tervezi.

A földmivelségi miniszter által kinevezendő Országos Mezőgazdasági Kamara a földmivelségi miniszter által rendelkezésére bocsátott szakértők segítségével kidolgozza a végrehajtási utasítást, ennek keretében megállapítja a választás rendjét, a kamarák számát, működési területét, székhelyét, elrendeli a választók összerírását, kidolgozza a kamarák ügyrendjét s illetve annak tervezetét és eldönti azt a kérdést is, hogy vajjon a kerületi kamarák fokozatosan vagy egy időben legyenek szervezve.

Közismert ugyanis egyes vezető egyének azon nem egészen alaptalan aggodalma, hogy a mezőgazdasági kamarákat az egész országban egyszerre életbeléptetni nem lehet, mert a gazdatársadalom egy ily nagyszabású önálló tevékenység kifejtésére még nem mindenütt képes s erre a gazdatársadalmat előbb nevelni kell.

Ez a kérdés mindenestre komoly megfontolást igényel, mert nem tagadható, hogy a gazdatársadalom öntevékenységének a felőbrésztése nélkül a kamarákban csak holt intézményeket létesítenek.

A kérdés csak az, hogy a gazdatársadalmat az öntevékenység kifejtésére kicsoda, vagy micsoda szervezet nevelje.

Ez csakis a mezőgazdasági kamara lehet, amely ezen feladat teljesítésére a kellő szak-tudással és anyagi eszközökkel rendelkezik. Ott, ahol a gazdatársadalom az öntevékenységre érett, szervezkedésével lemegy a közigazgatás legalsó fokáig, legutolsó egyedéig, a községig; ott pedig, ahol a tömegek öntudata még szunynyad, ahol csak kevés egyesek munkálkodására lehet számítani, ezen egyeseket tömöríti maga köré s használja fel a tömegek gazdasági nevelése s gazdasági öntudatának felkeltése nagy munkájánál.

A kamarák szervezése minden esetben még akkor is, ha azok egyidőben való szervezése mellett döntene az országos mezőgazdasági kamara, bizonyos egymásutánban kell hogy történjék, mert a fokozatos szervezés kapcsán szerzett tapasztalatok később hasznosíthatók, de az egy-

időben való szervezés nagy munkáját az országos mezőgazdasági kamara meg sem is bírná. Minden új intézmény létesítésénél fontos a tapasztalat. Minél hosszabb időre osztjuk be tehát a kamarák szervezkedését, annál alaposabb munkát végzünk, annál hamarabb tudnak majd az új szervezetek saját lábukon járni.

Az utolsó mezőgazdasági kamara megalakulásával a kinevezett tagokból alakult országos mezőgazdasági kamara szerepe megszűnik s átadja a tért a mezőgazdasági kamarák kiküldöttéből alakult országos kamarának, amelynek megalakulásával a mezőgazdasági érdekképviselet törvényes formája életbe lépett.

A törvényjavaslat egészén végigvonul az az irányzat, hogy már magának a mezőgazdasági érdekképviselet törvényes szervezetének kiépítésénél a gazdatársadalom mai képviselőinek, a gazdasági egyesületeknek befolyás biztosítás-sék. Mert kik alkotják meg majd az első országos mezőgazdasági kamarát? A gazdasági egyesületek. Kik osztják be az országot kamarai kerületekre, kik építik fel a mezőgazdasági kamarák belső szervezetét? A gazdasági egyesületek. Kik vezetnek majd az első, de a későbbi kamarai választásokat is? Ismét a gazdasági egyesületek.

Ha most még figyelembe vesszük, hogy a mezőgazdasági kamarák a törvényjavaslat-tervezet szerint összes belügyeiket a legnagyobb autonómiával intézhetik, hogy szabad mozgásuk a legteljesebb mértékben biztosítva van annyira, hogy a létesítendő mezőgazdasági kamarák a választás rendjét, a kamarai kerületek beosztását, ügyrendjüket, tehát röviden a mezőgazdasági érdekképviselet egész szervezetét a szükséghez képest megváltoztathatják, legjobb meggyőződéssel állíthatjuk, hogy megtaláltuk a mezőgazdasági érdekképviseleti szervezkedés azt az egészséges formáját, amely minden idő igényeihez simulva, a gazdatársadalom összességének érdekeit mindenkor kellő súlyjal képviselni és előmozdítani képes.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Gőzaratóbemutató.

Az OMGE. a Tolnavármegyei Gazdasági Egyesület közreműködésével f. évi július hó elején *Dombóvárott, Dóry Hugó* ur gazdaságában az *Ivánits-féle* — e célra átalakított gőzgépekkel — gőzaratógépbeutatót rendez. (Ezen új rendszerű aratási mód részletes leírása a „Köztelek” f. évi június hó 6-án a 45. számban jelent meg.)

Indulás a bemutatás napján Budapestről a reggel 7 órakor induló gyorsvonattal. (Keleti pályaudvar.)

A bemutató napját (mely körülbelül július 7—8-ika közötti napok valamelyikén lesz) a „Köztelek” július hó 1-én megjelenő számában fogjuk közölni.

A bemutatón való részvételi szándékukat egyesületünk tagjai sziveskedjenek az OMGE. titkári hivatalánál e hó végéig bejelenteni.

Budapest, 1908. június hó 19-én.

Rubinek Gyula,
igazgató.

Gyógyszertári számlák felülvizsgálata.

Az OMGE. üzemi osztálya a gazdák érdekében és azok kívánságára munkakörébe felvette a gyógyszerertári számlák felülvizsgálatát is. Amióta ugyanis a gazda és gazdasági cselédek közötti jogviszonyt szabályozó új törvény életbe lépett, annak 29. §-a értelmében az állandó cselédnek, valamint feleségének és 12 éven aluli gyermekeinek gyógyítási költségét, a szükséges gyógyszerek költségét a gazda tartozik fedezni. Csak hogy oly czélból, hogy ez elviselhetetlen terhet ne rójjon a gazdára, nevezett törvény az orvosokat és gyógyszerészeket bizonyos szabályok betartására kötelezi. Nevezetesen: egyes gyógyszerek egyáltalán nem rendelhetők, labdaacs alakban csak néhány gyógyszer rendelhető, izjavítók csak a 15 éven aluli betegek gyógyszerébe keverhetők, czukorból egy porra legfeljebb 3 deczigramm rendelhető, a gyógyszer csupán zöld vagy a rendeléshez képest színes üvegekben, közönséges tégelyekben és dobozokban rendelhető és gyógyszerek ismétlése csak új vények kiállításával mellett van megengedve stb.

Az orvosoknak ugyancsak úgy kell rendelni, mint ahogyan az az országos betegápolási alap terhére szokásos; a rendelt mennyiséget nem számokkal, hanem betűkkel kell kiírniok vegyi képletek használata tilos, a vényre kiírandó a gazda neve, lakása, valamint a beteg neve, kora, lakhelye és latin nyelven betegsége stb.

Csak hogy ezek a szabályok a gyakorlatban orvos és gyógyszerész által gyakran nem tartatnak be, emiatt már sok panasz érkezett be hozzánk, mért is felhívjuk tagjainkat, hogy a gyógyszerész kifizetése alkalmával ne elégedjenek meg csak a vények visszaadásával, hanem kérjenek rendszeres gyógyszerertári számlát és küldjék be azt a vényekkel együtt felülvizsgálat végett üzemi osztályunkhoz.

Amennyiben a gyógyszerész és orvos eljárását szakértőnk helyesnek találja, a felülvizsgálatért semmiféle díjat nem szedünk, ellenkező esetben pedig 20%-át azon összegnek, mely jogtalanul lett felszámítva. Együttal arról is tájékoztatjuk tagjainkat, hogy minő eljárással jutnak a túlfizetett összeg birtokába.

Igazgató.

Figyelmeztetés a tagdíjhátralékok fizetésére.

A folyó évi tagdíjakkal tagjaink igen nagy része van még tartozásban, daczára annak, hogy az alapszabályok intézkedése értelmében a tagdíj legkésőbb minden év márczius 1-ig az egyesület pénztárába befizetendő s daczára annak, hogy tagjaink ezen kötelezettségükre figyelmeztetve lettek.

Ujból felhívom tehát ez uton is tagdíjjal hátralékos tagjainkat, hogy tartozásukat kiegyenlíteni sziveskedjenek, mert ha ezen a lap utján és a posta utján egyidejűleg közreadott figyelmeztetésünknek sem volna eredménye, úgy követe-

„MILLENNIUM”

Aratókés-köszörülőgépek.

Arjegyzéket és árajánlatot szivesen küld

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM.

fűkaszáló, marokrakó és kévekötő aratógépek 1908. évi szerkezet.

Manila zsineg.

lésünk behajtásával az egyesület ügyését fogjuk megbizni. Budapest, 1908 június hó 16.

Igazgató.

Országos sörárpa- és komlókiállítás.

Az OMGE. a földmívelésügyi miniszter támogatásával 1908. évi október hó 1—7-ig terjedő időben Budapesten, az egyesület székházában országos sörárpa- és komlókiállítást rendez.

A kiállításon résztvehet minden magyarországi termesztő 1908-ban termesztett sörárpával és komlóval

A kiállításra beküldendő sörárpa mennyisége 95 kg. Az árpaminta legalább 50 q. azonos árpamennyiség több helyéről veendő s két zacskóba osztandó el, úgy, hogy azok mind-egyikébe kb. 4.75 kg. jusson. Az árpaminták a m. kir. növénytermelési állomás címére Magyaróvárra küldendő, mely azok vizsgálatát végezni fogja.

A beküldendő komló mennyisége 2 kg., mely legalább 5 q. azonos légszáraz komlóból veendő. A komlóminták az OMGE. titkári hivatalának címére, Budapest, IX., Köztelek-utca 8. küldendő be.

A bírálat alapján legjobbnak talált árpa- és komlóminták pénz, oklevél illetve értéktárgy díjakkal fognak kitüntetettnek.

Kézpénzdíjak:

Sörárpa: hét I. díj a 150 kor., tizenegy II. díj a 100 kor., huszonegy III. díj a 50 kor. Komlóra: négy I. díj a 150 kor., nyolc II. díj a 100 kor., tizenkét III. díj a 50 kor.

Ezenkívül a legjobb sörárpa- és komlóminták kitüntetésére a rendező díjakon kívül még 3 sampiondíj kerül kiosztásra, egyenként 300 K. értékű emléktárgy alakjában.

A kiállítás részletes programja az OMGE. titkári hivatalánál kapható.

Budapest, 1908 május havában.

A rendező-bizottság nevében:

Cserháti Sándor,
elnök.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Paikert Alajos.

△ Mezőgazdasági munkáviszonyok Svájcban. A svájci Bauernverein titkára, Laur Emil dr. érdekes adatokat közöl egyesületének egyik legutóbbi kiadványában a már Svájcban is egyre rosszabbodó munkáviszonyokról. Adatait részben a hivatalos népszámlálásokon alapuló statisztikából, részint a Bauernverein titkári hivatalának e célra végzett adatgyűjtése révén szerzett bő anyagból meríti. A mezőgazdasági munkásosztály kialakulásának rövid történeti ismertetése után a hivatalos népszámlálási adatok alapján kimutatja szerzőnk, hogy 1888-ról 1900-ra a svájci mezőgazdasági népesség száma 4.12%-kal csökkent. Ezt a csökkenést és munkások számának apadása okozta, mert az önálló földbirtokosok és bérlők száma némi emelkedést mutat, míg a férfieselédék száma 5.6%-kal, a

nőcselédékké meg éppen 31.7%-kal csökkent. A mezőgazdasági munkásoknál viszont a férfimunkások száma mutat erősebb csökkenést. A Bauernsekretariat kérdőíveire 2805 beérkezett válasz 80%-a panaszkodik munkáshiányról, tehát a svájci gazdák 4/5 része is érzi már ezt az általános bajt, sőt még télen sincs elegendő munkáskéz a válaszok 25%-a szerint. A cselédésnél nagyobb a hiány női cselédékben, míg a munkásoknál, napszámosoknál inkább a férfiak száma csökken. Egészen véve munkabérekre fordított a svájci mezőgazdaság 1888-ban 93 millió, 1900-ban 113 1/2 millió frankot (emelkedés 20 1/2 millió frank). Ugyanezen idő alatt a mezőgazdasági termékek áremelkedése a bevételeket átlag 52 millió frankkal fokozta, vagyis az így elért többletnek 40%-a fordított a munkabérek emelésére. Mivel pedig a mezőgazdasági összes munkából csak 32% esik Svájcban bér munkára, a munkásoknak és cselédéknek aránylag nagyobb rész jutott az időközi jövedelem emelkedésből, mint a gazdáknak és családtagjaiknak.

△ A stuttgarti vándorkiállításról. A Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft, mint már megírtuk, f. hó 25-től 30-ig tartja a Stuttgart melletti Cannstattban XXIII. vándorgyűlést, amelyvel kapcsolatban szokás szerint vándorkiállítást is rendez. A kiállítás ünnepies megnyitása f. hó 25-én déli 12 órakor lesz, a D. L. G. nagygyűlése pedig f. hó 27-én d. u. 1 órára van tűzve. A kiállításra érkező vendégeknek minden szükséges felvilágosítást megad a D. L. G.-nak a kiállítás területén működő irodája. A megnyitás előestéjén lesz Stuttgart városának fogadóestélye, 25-én kerti ünnepélyt rendeznek a cannstatti parkban, a következő napon ingyenes diszeldadás lesz az operában és az udvari színházban, utána nagy hangverseny Cannstattban, végül 27-én polgári kerti ünnepély lesz a polgári sörözőkban. Junius hó 28-tól kezdve nagyérdemű kirándulásokat is rendez a vezetőség. A vándorgyűlés folyamán ülést tart a német birodalmi gazdasági egyesület valamennyi szakosztálya, e tanácskozások közérdekű vitaközlésai nyilvános jellegűek lesznek, amelyeken a kiállítás minden látogatója megjelenhet. A württembergi király, az uralkodóház, a birodalmi és valamennyi szövetséges kormány, gazdasági egyesületek, kamarák és magánosok igen nagyszámú értékes tiszteletdíjat ajánlottak fel, Stuttgart városa pedig 20 ezer márkával, a württembergi mezőgazdasági központ 6 ezer márkával járult a pénzdíjakhoz. A kiállításra történt bejelentések szerint különösen érdekesnek ígérkezik a lovaknak a délnémet tenyésztést híven feltüntető csoportja, a szarvasmarhák 657 bejelentéssel záruló csoportja, a vetőmagkiállítás, a bor- és tejkészítő eszernokok és végül a géposztály, amelyben az idén 67 újdonság kerül bemutatásra, közülük 12 tejjelgazdasági gép.

△ Párisi élelmezése. A párisi közéleti hírlapok most kiadott 1907. évi jelentése érdekes adatokat tartalmaz arról, hogy a francia főváros lakossága mily óriási mennyiségű mezőgazdasági terményt fogyaszt el évente. A statisztikai adatok a vásárcsarnok forgalmán kívül kiterjeszkednek az egyes kereskedőkhöz,

kisárusokhoz, sőt a közvetlenül egyes fogyasztókhoz a fogyasztási adóvonalon át beszállított élelmiszerekre is. E szerint 1907-ben összesen 24 millió kg. vajjal fogyasztott el a párisi nép, mintegy 800 ezer kg.-al többet, mint az előző évben, amiből a nagybani eladásra az egész mennyiség 56% esik. Külföldi eredetű vaj mindössze 5% volt; a közvetlenül a termelőktől, kicsinyben való bevásárlás aránya évről-évre ürvendően gyarapszik. Nagy mértékben emelkedik Párisban forrásunk adatai szerint a tojásfogyasztás. 1907-ben 35 3/4 millió kg. tojás került a piacokra, amiből 31% volt külföldi eredetű. Nagyobb bevétellel szerepelnek Oroszország, Ausztria-Magyarország (hazánk elkülönítve nem szerepel a kimutatásban, a monarchia örszbevitelére 564 ezer kg. volt), Bulgária és Egyipton. A központi vásárcsarnokban az egész mennyiségnek alig fele került eladásra, a többi közvetlenül a gazdáktól szerezték be a fogyasztók és kereskedők. Ami végül Párisi húsfogyasztásról illeti, e tekintetben az előző évvel szemben mintegy 3 millió kg. csökkenés mutatkozik. Jelentősen kisebb volt az 1906. évvel szemben a vágóállatvásárok forgalma is. Magyar eredetű ürü 4714 drb. került a párisi vásárra. A vágóállatvásári felhajtásnak mintegy 66%-a került a két párisi vágóhidra és szolgált négyötöd részben a párisi fogyasztásnak. A vágóhidáról összesen 183 millió kg. hus került ki, amiből 27 1/2 millió kg. volt a sertéshús. Állandó emelkedést mutat a lóhús fogyasztás. A párisi nép 1907-ben 49,300 lovat fogyasztott el, vagyis 4878-al többet, mint az előző évben, sőt a számar- és öszvérhús kedvelői is megszapordtak, amennyiben 921 számar és 231 öszvér husát mértek ki, míg 1906-ban csak 580 számar és 110 öszvér fejezte be pecsenye alakjában földi pályafutását. Ezenkívül a vidékről is szállítottak ló- és számarhust Párisba, úgy hogy összesen 1.400.000 kilogrammal emelkedett a húsfélékben a fogyasztás az előző évvel szemben. A husárak az előbbi esztendőhöz képest alig mutatnak változást.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabriceus Endre.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 12-én, az egyesületi székház tanács-termében tartotta harmadik igazgató választmányi gyűlését Várhelyi József igazgató-elnök elnöklése alatt. A Keller Iván által előterjesztett elnöki jelentés beszámolt az egyesületnek a közel multban kifejtett tevékenységéről és a tervbe vett tenyészállatdíjazások előkészítéséről, amit a választmány helyesléssel vett tudomásul.

Kemény Szilárd titkár, a földmívelésügyi miniszter leiratát terjesztette elő, amely szerint a miniszter az egyesületnek abbéli kérését, hogy az új kataszteri felmérésekkel kapcsolatosan a terület számításnál az eddigi különféle nagyságu holdakban és négyszögekben való számítás helyett a méterrendszeren alapuló hektárakban és árakban való számítás tétessék kötelezővé, indokoltnak nem találta és továbbra is a holdakban való számítás mellett foglalt állást. Az egyesület elnökségének egy Aradon felállítandó

A tavaszi talajelőkészítés legcélszerűbb eszköze a

RUGALMAS FOGU KULTIVÁTOR

mélyjáratszabályozó-emeltyűvel.

Több ezer darab legnagyobb megalapozásra használatban.

MODERN TALAJ- ÉS

RÉTMŰVELŐ ESZKÖZÖK.

Hengerek, boronák, por-

hanyítók elsőrendű kivitelben.

BÄCHER RUDOLF speciális eke- és talajmívelő-eszközök gyára.

Magyarországi vezérképviselő: SZÜCS ZSIGMOND BUDAPEST, VI. ker., NAGYMEZO-UTCZA 68. SZÁM.

Az „eredeti Melichar”-gyárt-

mányú páros sorszámú

„UNICUM DRILL“

a jelenkor legtekélyesebb sorvetőgépe,

Utólérhetetlenül precíz vetés, hegynek-völgynek teljesen egyforma, ideálisan tökéletes magelosztás, végtelen könnyű és biztos kormányzás feltűnően csekély vonórőzszelettel, szilárd kivitel, elsőrendű anyag, bámulatosan egyszerű szerkezet és könnyű kezelés ama jellegzetes tulajdonságok, melyeknek ezen sorvetőgép általános kedveltségét köszönheti. Több mint 32,000 drb használatban. Számítalan elsőrendű kintetés és sok száz elismerőlevél a világ minden részéből.

Újabb speciálisok: Műtrágyaszórógépek és műtrágyaszóróval kombinált sorvetőgépek. Különleges répa- és kukorica- és amerikai rendszerű kukorica-fészekbevetők (a Hermann-féle művelésmóddhoz).

Chiliszőrók a cukorrépa fejtrágyázásához.

MELICHAR FERENCZ sorvető- és műtrágyaszóró-gépek gyára.

BUDAPEST, VI. ker., NAGYMEZO-UTCZA 68. SZÁM.

gazdasági ismétlő iskola tárgyában a városi közigazgatási bizottsághoz intézett választ, nemkülönben a gyuliczi állami elemi iskolával kapcsolatosan létesítendő kisebbszerű mintazásügyében a vármegyéhez intézett véleményes javaslatát a választmány jóváhagyólag tudomásul vette.

A borossebesi járási mezőgazdaságnak abbéli határozatához, hogy a szarvasmarha tenyésztés-irány az egész járásban egyszerre a pinzgau fajtáról a simmenthali fajtára átváltoztassák, nem járult hozzá a választmány, miután ez csakis községenként bírálható el, az illető község helyi viszonyainak figyelembe vételével. Foglalkozott még a választmány a Sopronvármegyei Gazdasági Egyesületnek a kormányhoz intézett felterjesztésével, amelyben a gümőkóros állatok levágásánál fennálló egészségügyi rendszabályok módosítását kívánják. A választmány nevezett egyesületnek ebbeli kívánását indokoltan nem találta s afelett egyszerűen napirendre tért. Végül a Marschall Lajos nevére alapítandó ösztöndíj létesítéséhez az egyesület 50 korona adománnyal járult hozzá s az egyesület kötelekbe új tagot vett fel, mire a gyűlés véget ért.

A Biharvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya május hó 30-án *Markovics Antal* elnöklete alatt ülést tartott. A Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesületének a jégkár elleni biztosítás országos szervezése tárgyában megkereséséhez a választmány hozzájárult, de az ahhoz csatolt javaslatot részben módosítandónak tartja, mivel az abban foglalt összes rendelkezések a gyakorlatban keresztül nem vihetők. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesületnek az élőállatok vasuti szállításonál előállt károk megtérítése tárgyában intézett átiratával hasonló szellemű felterjesztés intézését határozta el. *Bertolomeidesz János* a sertés eladási ügyletek lebonyolításánál felmerülő sérelmek tárgyában az egyesülethez beadványt intézett, melyre vonatkozólag elhatározta a választmány, hogy országos mozgalmat indít aziránt, miszerint a vészen átment falkasertéseladásánál, ha az a járási állatorvos által beigazolást nyert, az eladó minden további felelősség alól mentessék fel. Addig is figyelmezteti a gazdaközönseget, hogy a kötleveiben szavatosságot csak azért vállaljon, hogy az eladott falka a vészen átment és abból bizonyos százalék elhullott. *Weingartner Andor* titkár jelentést tett a tél folyamán rendezett kosárfőző tanfolyamok eredményéről, továbbá, hogy május hó 31-ikén és június 1-én az egyleti székházban háziipari kiállítást és vásárt rendez. Pártoló felterjesztés intézését határozta el a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara átiratára vonatkozólag, melyben az ősi, váradvelencei h. é. vasutnak a biharpüspöki állomáshoz való becsatolását kéri. *Markovics Antal* elnök bejelentette, hogy az ősz folyamán Belényesen és Derecskén szarvasmarha-, Érmihályfalván pedig lókiállítást rendez.

A Hontvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya ifj. *Jankovich Béla* elnöklete alatt tartotta f. hó 9-én rendes havi ülést. Napirend előtt *Gálffy István* üdvözölte ifj. *Jankovich Béla* dr.-t abból az alkalomból, hogy az önálló magyar bank bizottságában szakértőként szerepelt. *Bolgár István* titkár terjesztette be ezután havi jelentését, melynek kapcsán a választmány megbizta *Bolgár István* titkárt, hogy tanulmányozza a gazdaközönség szervezésének célját a munkás- és cselédsztrájkok ellen. Tárgyaltatott ezután az alispánnak a megye területén létesítendő földmives-iskolák tárgyában átirata, amelyre vonatkozólag *Gálffy*

István és *Thék Endre* hozzászólása után a választmány úgy határozott, hogy felkéri *Gálffy István* titkárt, hogy tanulmányozza a kérdést és javaslatát terjesztesse a kiküldött bizottság elé. Az állatbiztosító társaságnak az állatbiztosítás olcsóbbá tétele érdekében indítandó akció tárgyában átiratára vonatkozólag a választmány megbizta *Bolgár István* titkárt, hogy azon községekből, ahol már működnek ily szövetkezetek, szerezzen be információkat, azután az ügyet terjesztesse ismét a választmány elé. Elhatározta ezután a választmány, hogy a tenyészmének megvizsgálásáról szóló vármegyei szabályrendelet tárgyában megkeresést intéz a vármegye alispánjához, mely szerint úgy módosítsák nevezett szabályrendelet, hogy a tenyészmének egyéves korukban vizsgáltassanak meg. A választmány kimondta azután, hogy a Debreczen vidéki dohánytermesztő gazdák mozgalmához csatlakozik; elhatározta, hogy átirat alispánhoz, hogy a szob-kövári ipolyi halászat érdekében hívja össze az érdekelteket és alakítsa meg a társaság tisztikarát.

A Nyitravármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 9-én látogatott igazgató-választmányi ülést tartott, melyen az egyesület igazgató-választmányi tagjain kívül, a vármegye főispánja, alispánja és a megye főbb tisztviselői is megjelentek, hogy résztvegyenek az egyesület érdemes és szeretett ügy. alelnökének, *Mezey Gyula* lir. tanácsosnak ünneplésén, kir. tanácsossá való kinevezetése alkalmából. Az ülést megelőzőleg *Emőd József* egyesületi elnök meglehetősen emlékezett meg az ünnepelt nagy érdemeiről, kiváló tudásáról szorgalmáról és szerénységéről, aki ezen kitüntetést sohasem kereste s még csak sejtelve sem volt róla, midőn annak terve irányadó helyen felvetődött. Javasolta, hogy *Mezey Gyula* iránt érzett szeretetüket, ragaszkodásukat és a kitüntetés felett érzett örömeiket jegyzőkönyvileg örökítsék meg, amit a választmány az ünnepelt lelkes életése mellett egyhangulag elhatározott. Ezután *Mezey Gyula* emelkedett szólásra s a meghatótságtól reszkető hangon mondott köszönetet az ünneplésért. Ezután átvevén az elnöki székét, az ülést megnyitotta. *Apponyi Gyula* gróf javaslatára elsősorban is a gazdasági cselédlakások építése tárgyában alkotandó szabályrendelet tervezetét tárgyalták, ami több mint 2 órai hosszú vita után megalkották. Az adóreform tárgyában az OMGE. javaslata *Mezey Gyula* által tett kiegészítéssel lett elfogadva; t. i. *Mezey Gyula* javaslata értelmében az egyesület felterjesztést intéz a pénzügyminiszterhez, hogy nevezetesen Nyitramegyét is érintő és érdeklő ármentesítő társulatoknál állapítsák meg, hogy milyen %-ban térítetik meg a földterümentsései járulék a földadó leszámításával. A bankkérdés tárgyában *Mezey Gyula* ügy. alelnök megígérte, hogy az ősz folyamán több előadásban fogja a gazdakkal az egész kérdés komplexumát megismertetni, melyre már most is ezután hívjuk fel a gazdatársadalom figyelmét. A kivándorlási törvény tárgyában szintén az OMGE. határozatát tette magáévá. Elhatározta, hogy ez év telén az egyesület a lehető legszélesebb körben a kisgazdák gazdasági előadásokat tart, amelyek rendezéséhez szükséges vezérfonal elkészítését az egyesület titkara vállalta magára. Tervebe vétetett a gyümölcsfatermesztés általánossá tételének és a Nyitrai hallal való benépesítésének előmozdítása. Nyitran egy tejszarnok létesítése. Megállapított a Miván, Tótmegyeren, Tapolcsányban és a vágújhelyi járásban tartandó szarvasmarhadíjazások tervezete. Elhatározta-

tott, hogy a répaormányosok védőárkokkal való irtására felhívja az egyesület a földművelésügyi miniszter figyelmét. Ezután még több vármegyei és társasági átirat intézettek el. Tudomásul vétettek továbbá az egyesületi tanács előterjesztései és több miniszteri leirat. Végül több apróbb ügy letárgyalása után az ülés este 7 órakor véget ért.

A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület az intenzívebb földmívelés felkarolása érdekében a felvidéki gazdaközönség előtt az egygéprendszerű gézeket f. hó 26-án Alsóseles község határában *Wengerszky Hugó* grófné tulajdonát képező területen fogja működésben bemutatni. A gézekebemutató reggel 8 órakor veszi kezdetét. A gépbemutató után a közefekvő Islafüdüdön közebed lesz amelyre előzetesen *Lukovics Aladár* g. e. titkárnál Eperjesen lehet jelentkezni.

A Szatmárvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányi ülést folyó hó 10-én tartotta *Kende Zsigmond* elnök elnöklete alatt. Elnök mindenekelőtt *Szuhányi Ödön* igazgató-sági tag elhunytáról emlékezett meg kegyelettel és indítványára elhatározta a választmány, hogy emlékét jegyzőkönyvileg megörökíti. *Poszvácz Nándor* titkár bejelentette a választmánynak állásáról való lemondását és kérte, hogy a felmentést a választmány neki megadja. A választmány elhatározta, hogy a titkári állás betöltésére a hivatalos közlönyben és a Köztelekben pályázatot hirdet. Erősebb vita fejlődött ki az új és folyamán a szövetkezetek a gazdasági egyesülettől való elválasztása tárgyában. Ezután titkár az 1907. évi számadásokról terjesztette be jelentését. A június havában Budapesten megtartandó tejszarnok kongresszuson az egyesület képviselője *Jékey László* kéretett fel.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 2-án igazgató-választmányi ülést tartott *Sztojánovics György* báró elnök elnöklete alatt.

Zathureczky Károly titkár bejelenté, hogy *Ottlik Iván* m. lir. földművelésügyi államtitkár, államtitkárrá történt kinevezetése alkalmából a hozzá intézett üdvözlő feliratot megleghangusorokban köszöni meg. Szomorodott szívvel jelenti, hogy az egyesület egyik tisztviselője, *Jungbert János*, aki 5 évig volt alkalmazva, a múlt hó 13-án rövid szenvedés után elhalálozott. A választmány *Jungbert János* családja részére az elhalálozási évnegyedet egyhangulag megszavazta. *Hertelendy Ferenc* főispán rendes tagul való belépését az igazgató-választmány örömdetes tudomásul veszi és örömmel üdvözlö a főispánt tagjai sorában.

Bázel Elek másodtitkár konkrét javaslatot tett a megindítandó „Délmagyarországi Gazda” című egyesületi hivatalos lapról. A választmány többek hozzászólása után a javaslatához elvileg hozzájárult azzal, hogy másodtitkár javadalmazása, ki a lapnak felelős szerkesztője és ezen kívül még 1000 korona a szellemi munkálatok stb. fedezésére, ezen számadásba beveendő és az ilyen értelemben megerősítés céljából a közgyűlés elé viendő. Továbbá a választmány *Zathureczky Károly* titkár és *Horváth György* irodavezető véglegesítését egyhangulag megszavazta és egyben megbizta ügy. titkárt, hogy a 2400 korona javadalmazással és azon felüli tisztviselők nyugdíjának rendezésére a legközelebbi ülésen konkrét javaslatot tegyen.

Szóvánszky János másodtitkár javaslatot a szövetkezeti tanfolyamok rendezésére tett javaslatát a választmány többek hozzászólása után elvileg elfogadta és megbizta a titkárt, hogy e tárgyban előmunkálatok alapján tegyen konkrét javaslatot. Békés vármegyének azon felirata, melyben

Védjegy

ASBESTPADLÓ

Védjegy

Krumholz-féle Asbestpadlókészítő vállalat
SCHÖNFELD és BALLA
Budapest, VII., Hungaria-körút 157.

ASBESTPADLÓ

A JELENKOR LEGMODERNEBB ÉS
LEGJOBB PADLÓJA!

Teljesen hézagmentes, tűz és víz behatása ellen érzéketlen, gombamentes, rendkívül tartós, könnyen tisztítható, miért is gazdasági épületek, magtárak stb. padlójának burkolására különösen ajánlatos. Olcsóság és kiváló tulajdonságai miatt maris nagy elterjedtségnek örvend. Prospektusokkal, mintákkal, készített munkák jegyzékével és árjegyzékkel kívánatra szolgálunk. Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület könyvtári és igen sok más helyisége Krumholz-féle asbestpadlóval van burkolva.

a földkataszter sérelmei és igazságtalanságai orvoslása tárgyában Temes vármegye törvényhatóságának pártolását kéri, pártolásra nem talált, mivel az ingatag alapra van fektetve, mert a kisbirtok hasznosbára mértékadónak el nem fogadható.

A mezőgazdasági szeszgyárak ügyében szervezendő küldöttségbe a választmány a következő tagokat hozta javaslatba: *Sztojánovits* György báró elnök *Ambrózy* Gyula báró díszelnök, *B-nitsky* György dr., *Csiky* Gyula, *Gudenus* Ernő báró, *Jatlka* Ferencz, *Jeszenszky* Béla, *Kásztory* Mihály, *Ottlik* Péter, *Szalay* Géza dr., *Vargies* Imre és *Zathureczky* Károly titkár. Az önálló szaktanítás, gazdasági iskolák szervezése ügyében tett javaslatot a választmány elfogadta és az alábbi községeket jelölte ki, melyekkel a tárgyalás ezen irányban megindítandó volna: Gattaja, Jezvin, Moravicza, Nagyszám, Sztamora, T.-Hidegkut, T.-Kutas, T.-Rékás, Varjas, Végvár, Vinga és Zebely. A Sopronvármegyei G. E.-nek azon átiratát, hogy a gümőkőrosnak talált állatok testrészei értékesíthetők, a választmány tudomásul veszi. A választmány Kőszegi Károly bajnai lakos talajmívelő gépének bemutatását elfogadja azzal, hogy az Jezvinben és Feromdián fog kipróbáltatni és erre a célra 100 korona költséget meg is szavazott. Mörizsföld község mintalegélőjének létesítése tárgyában a választmány a község határozatát jóváhagyólag tudomásul vette.

A Trencsénvármegyei Gazdasági és Erdészeti Egyesület igazgató-választmánya folyó hó 2-án *Zsámbokréty* Emil elnöke alatt ülést tartott. *Smialovszky* Valér dr. főispán bejelentette, hogy a Trencsén, Turóc és Árva megyékre legújabbban kiterjesztett hegyvidéki akció központja Zsolnán lesz és az intézőség is ennek a területén fog székelni. Tudomásul vette a választmány az eddigi tenyészállatvásárlások számadását, mely szerint részben Tirolból, részben belföldről 280 darab pinzgau és bonyhád-szimmenthali üsző és tehén szerzetetett be és osztatot szét a gazdák között. Ezzel kapcsolatban kiadta az igazgatóságnak *Klein* Henrik indítványát a vármegye területén létesítendő szarvasmarha-tenyésztelep iránt. Elhatározta, hogy a folyó évben Bánban ló-, Vágselyén és Rajeczen szarvasmarha-díjazásokat rendez. Megbízta az elnökséget, hogy a vármegyei hegyvidéki akció ügyét a vármegyei vidéki viszonyaira való tekintettel készítse elő és tegyen javaslatot a kormánybiztosnak. A szeszadótörvény módosítása tárgyában elhatározta, hogy felterjesztést intéz a kormányhoz, hogy az ipari szeszfeldéktől elvonandó kontingen-t elsősorban az erre szoruló felvidéki vármegyéknek juttassa és a szövetkezeti gazdasági szeszfeldéket előnyben részesítse. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesületnek az állatszállításnál előforduló károk megtérítése tárgyában intézett átiratához hasonló felirat felterjesztését határozta el. Az OMGE. átiratára a balkánállami termékek behozatalának megakadályozása tárgyában hasonló értelmű felterjesztés intézését határozta el a választmány. Ugyancsak felirattal pártolni határozta el a Sopronvármegyei Gazdasági Egyesületnek a

gümőkőros állatok elkobása módosításának tárgyában intézett feliratát.

A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya f. hó 11-én igazgató-választmányi ülést tartott *Hunkár* Dénes főispán elnöke alatt; aki meleg szavakban parentálta el néhai *Rosos* Ödön volt számvizsgáló bizottsági elnök s igazgató-választmányi tagot, melyek után elhunyt érdemeit jegyzőkönyvileg örökítette meg a választmány. Elhatározta a választmány, hogy a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének a jégbiztosítás törvényhozás útján való rendezése tárgyában a képviselőházhoz intézett feliratát pártfogolja, illetve hasonszerű feliratot intéz. Kimondta, hogy az ideai szarvasmarha és lódíjazást folyó évi augusztus hó 30-án Veszprémben, Pápan pedig csak a szarvasmarha díjazást folyó évi szeptember hó 6-án fogja megtartani. Javasolta a közigazgatási bizottságnak, hogy egy külön szaktanítóval bíró gazdasági ismételő iskola felállítását iránt intézzen kérvényt a közoktatásügyi miniszterhez. Elhatározta a választmány, hogy felterjesztést intéz a kereskedelmi törvény azon intézkedésének megváltoztatása iránt, mely a gazdaközönség kebelében alakuló s a kölcsönösség alapján álló állatbiztosítási szövetkezet létesíthetőségét is 200,000 kor. biztosítéki alap kimutatást követeli. A gazdasági érdekek megvédése szempontjából és a kisgazdák anyagi érdekeinek szem előtt tartása mellett véleményezte, hogy Hajmáskér község heti piacot kapjon. Végre javasolta, hogy *Frey* Antal csőszpusztai 19 év óta működő gazdatiszt az alaki képesítés hiánya alól felmentessék.

IRODALOM.

A németalföldi mezőgazdaság állapotáról. A németbirodalmi kormány már évek óta tanulmányoztatja nagy gondal kiválasztott és államköltségen több évi tanulmányra kiküldött szakértők útján a külföldi államok mező- és erdőgazdasági viszonyait s az e szakértők által készített tanulságos jelentések a Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft kiadásában látnak napvilágot. A birodalmi külügyi hivatal által támogatott e kiadványok sorozatában a 12. kötet Németalföld mezőgazdaságának érdekes és beható ismertetését tartalmazza *Frost* I. dr. tollából. (Agrarverfassung und Landwirtschaft in den Niederlanden. Mit 6 Karten. Mitgeteilt vom Auswärtigen Amt. Verlag der D. Landw.-Gesellschaft, Berlin.) A közel 500 lapra terjedő monografia első része a természetes előfeltételeket tárgyalja és különösen kiemeli Németalföld kedvező klimatikus viszonyait, a csapadék bőséges voltát és egyenletes eloszlását, valamint azt a körülményt, hogy a növényzet fejlődését sem túlságosan hideg tél, sem nagy nyári hőség nem veszélyezteti. Ami a talajviszonyokat illeti, ezek tekintetében nagy változatosságot mutat a hollandi királyság s egyes vidékek mezőgazdasági termelésének eltérő volta elsősorban a talajviszonyokra vezethető vissza. Kiváltképpen jellegzetes a hajdani lópvidékek kultúrája, ahol jelenleg a legbelterjesebb gazdálkodás és magas fejlettségű marhatenyésztés virágzik, míg a

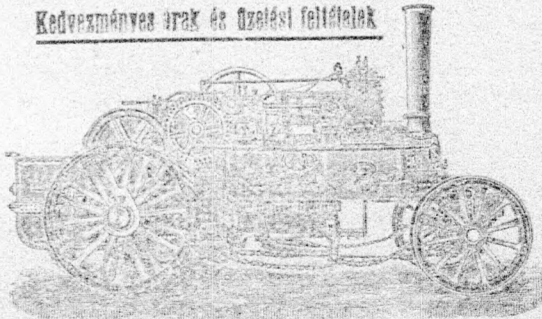
homokos talajon többnyire konyhakertészet ad a gazdának — igaz, hogy fáradságos munka árán, de eléggé bőségesen — kenyeret. Németalföld termelésének egyik nagyfóntosságu tényezőjét képezik sajátos vízrajzi viszonyai. Hogy ezeknek mily nagy jelentőséget tulajdonítanak, az abból is kitűnik, hogy a vízszabályozások, csatornázások, lecsapolások és öntözések külön vizügyi miniszterium ügykörébe tartoznak s az e tárcza terhére végzett ilyeszerű munkálatok igen sok azelőtt parlagon heverő vagy tengerárja mosta területet tettek termékeny termőfölddé. Behatóan foglalkozik *Frost* dr. Németalföld csatornarendszerével is, amelynek ugy öntözés, mint a jó és olesó forgalom előmozdítása szempontjából van nagy jelentősége. Feljegyzésre méltó, hogy Németalföld sűrű csatornahálózata ugyszólván kivétel nélkül állami támogatás nélkül, a közvetlenül érdekelt vidékek saját erejéből keletkezett. Az ismertetés második része történeti visszapiantás után a birtok- és munkaviszonyokkal, a mezőgazdasági érdekképviseleti szervezetekkel és a gazdasági szakoktatással foglalkozik, míg a harmadik fejezet az üzembesztést, a gabonatermesztést, állattenyésztést, konyhakertészet és ipari növények termesztésének arányát ismerteti. A mezőgazdasági ipar Németalföldön többnyire nincs a gazdák kezén, hanem azt külön vállalatok művelik, amelyek mint a gazdák nyerstermékeinek (répa, burgonya, szalma stb.) bevásárlói szerepelnek. A mezőgazdasági szövetkezetek csak legújabbban kezdenek — főleg a német példa hatása alatt — erősebben terjedni, de itt-ott már is szépen virágzanak. A mezőgazdaság fejlődésének irányát a 10 hektáron aluli kisüzemek számának tetemes növekedése és kivált a középbirtokok folytonos apadása jellemzi. Ennek okát *Frost* dr. a magas földárakon kívül a kedvezőtlen munkaviszonyokban, valamint a gazdálkodás egyre fokozódó belterjességében találja és kimutatja, hogy 1—1 hektárnyi apró birtokok termése képes azok tulajdonosát és egész családját egész éven át fenntartani. Ez főleg annak köszönhető, hogy a közel fekvő Angolország és elsősorban maga London, melynek annyi lakosa van, mint az egész Németalföldnek, kitűnő és biztos piacza a németalföldi husnak, vajnak, sajtnak, gyümölcsnek és fűszereknek. A nagyérdékű monografia végső következtetése általában igen kedvezőtleneknek mondhatók, aminek nem utolsó oka Németalföld szabadkereskedelmi irányú vámpolitikája, mely a mezőgazdaságtól minden vámvédelmet megtagad. Ennek tulajdonítható a parasztsztyály fokozatos gyengülése a túlságos birtokelaprózódás következtében, valamint a törpe haszonbérleteknek a törpebirtokokkal párhuzamos egészségtelen elszaporodása. A németalföldi mezőgazdaság fejlődése kétségtelen és sok tekintetben bámulatra méltó, de egészségesse *Frost* dr. megállapítása szerint csakis a kis- és középbirtokos-osztály társadalmi és anyagi megerősödése útján válhat.

Könyvismertetés. *Utmutató az állatok és állati nyerstermények szállításához.* Irta *Fokányi László*. III. kiadás. Budapest. 1908.

Mindazok, akik az állatforgalom és kereskedelmet szabályozó rendelkezések tömkelegében kénytelenek akár hivatásból, akár kényszer-

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Kedvezményes árak és üzleleti feltételek

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

**Teljes gőzeke-készleteket
és gőz-utihengereket**

legtökéletesebb kivitelben szállít

**KEMNA J. gőzeke- és Magyarországi igazgatósága
gépgyár ■ BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.**

rüségéből bajlódni, azok tudják legjobban, mennyi ága-boga van ennek az ügynek. Immár egész kötetet tesz ki az érvényben levő sok törvény és rendelet. Az eligazodás még a szakembernek is nehézséget okoz, hogy ha napról-napra nem kíséri szigorú figyelemmel az újabb kibocsátását, a régebbieknek pedig hatályon kívül való helyezését. Egy oly munka tehát, amely e nemzetgazdasági ágra vonatkozó összes jog-érvényes rendelkezéseket tartalmazza, igen nagy könnyebbséget jelent a forgalom akadálytalan lebonyolításánál. S különösen ma bir ez nagy becses, amikor a külfölddel megkötött új állategészségügyi és kereskedelmi szerződések lényegesen eltérnek a régiéktől. E tekintetben Fokányi munkája valóban nélkülözhetetlené vált, hogy annak legújabb kiadását mi szakemberek is, nagy örömmel üdvözljük. Az egész művön a gyakorlati érzék vörös fonala húzódik végig. A rendelkezések könnyen áttekinthető rendszer szerint vannak csoportosítva, úgy, hogy bármely tárgyra vonatkozólag azok könnyen megtalálhatók. A 268 oldalas mű végén betűsoros tárgymutató szolgál utbaigazítással. Fokányi munkáját egyebekben olvasóinknak nem kell itt külön is kiemelni. Sokkal ismertebb író, semhogy arra rászorulna. Az Utmutató ára hiányzik.

B. L.
Ujdonságok a könyvpiacon: *Grabner Emil*: A gazdasági növények nemesítése. Kiadta az OMGE. Könyvkiadóvállalata. Füzve 5 K., kötet 6 K.
Bolgár Elek: A gazdasági munkásmozgalom fejlődéséhez. — 60 K.
Rácz Gyula: A városi vállalatok jövedelmezősége. Lord Avebury könyvéről. 1 K.
Kreutzer Lipót dr.: Magyar jegybank. Adatok a bankkérdéshez. 2 K.
Cairns I. E.: Vezér-elvek a közgazdaságtan köréből, újból kifejtve. Ford. Jónás János. 5 K.
Porszem: Kié a föld, azé az ország. 2 K.
Halmi Gyula, Müller Walther: Ipari szennyvizek és azok tisztítása. Két tanulmány. 1 K.
Stripszky Hádor: Az erdélyi halastavak ismeretéhez. Régi és mai halastavak 2 K.
Drucker Jenő dr.: Bortermelő Németország. Reflexiók a MSzOE. által 1907. júl. havában rendezett tanulmányról. 2-50 K.

Gruber Ch.: Wirtschaftsgeographie m. eingehender Berücksichtigung Deutschlands. K 2-90
Tugan-Baranowsky: Der moderne Sozialismus in seiner geschichtlichen Entwicklung. K 4-80.
Conrad J.: Leitfaden zum Studium der Nationalökonomie. 4. Aufl. K 2-40.
Kosutány Th.: Der ung. Weizen u. d. ung. Mehl vom Gesichtspunkte d. Landwirthes, des Müllers u. d. Bäckers. K 12-
Behrend: Die wirtschaftliche Bedeutung d. Kartoffelrocknung. K — 80.
Drack Ed.: Der Obstbau. 4. Aufl. K 2-40.
Frey S.: Das Buch von den Hunden. 2. Aufl. K 7-50.
Stoetzer H.: Die Forsteinrichtung. Ein Lehr- u. Handbuch. K 10-50.
Confreoron F.: Le tabac. K — 90.
Decharme P.: La commune et l'agriculture. K 1-20.
Dumont R.: Routine et progrès en agriculture. K 2-20.

Az ezen rovatban ismertetett könyvek megrendelhetők: *Patria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében*, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Partelmósás folytáni birtokváltozás. 327. sz. kérdés. A Mura-folyó által évtizedek alatt elsodort több sor ingatlan birtok milyen eljárás mellett volna a régi tulajdonosok által ismét birtokba vehető?

Megjegyzem, hogy a víz által elsodort és az ellenkező oldalon lerakott ingatlan területeket a szomszéd birtokos sajátjával együtt használja évek során aszerint, amint a Mura-folyó irányt változtatott és ezen birtoklási állapotra a vízjogi törvény 8. §-a nem alkalmazható, mert az elmosás évtizedek alatt történt.

Kérjük szives válaszát arra nézve is, hogy a kulturmérnökségtől, esetleg a folyamtermérségtől kaphatnánk-e mérnököt, ki ezen munkálato- kat, illetve felméréseket eszközölné? Ha igen, a kérvény hova intézendő?

V. S.
Felelet a 327. sz. kérdésre. A folyók eleven ereje által természetes elmosás után a tulsó partra átsodort birtokrészletet a vízjogi törvény 5. §-ának utolsó bekezdése értelmében a tulaj-

donos csak akkor vindikálhatja magának birói uton, ha az a nevére telekkönyvezve van; ami a Muránál nemesak nincs kizárva, hanem egyes parcellákra nézve bizonyosan meg is történt, mert hisz a folyó mivelhető földet sodort el. A terület felmérésére csak hitelt magánmérnök alkalmazható, ez irányban sem a folyam-, sem a kulturmérnökök igénybe nem vehetők.

Rovatvezető.

Burgonyatermelési kérdések. 328. sz. kérdés. 1. Egy elhalt burgonyabokrot megvizsgálva, a vetőgumót elrothadva találtam. A szár alsó végei megfeketedtek s befelé hatolva (hosszirányban) egy-egy 2 mm. hosszú vékony fehér pondrócskát találtam. Ujabb álcák nem-e talán csak kiterő jelenségei a nedves rothadásnak, amit hihetőleg a Clostridium butyricum Prazm. hasadógomba okozott?

2. Melyik a legmodernebb, legjobb (magyar vagy) német burgonyatermesztési munka?

3. A „Gazdasági Lapok” által a burgonya gyűrűsbetegsége tárgyában írott vészijelző cikkek birnak-e alappal s történelme valami e baj megállása érdekében?

D. G.

Felelet a 328. sz. kérdésre. Hogy a szóbanforgó burgonyagumók minő ok következtében rothadtak, azt csakis a rothadó gumók vizsgálata deríthetné ki. Általában a burgonyavész (Phytophthora), a Rhizoctonia gomba, továbbá a Tylenchus devastatrix nemű anguillulák, a Clostridium butyricum hasadógomba stb. szoktak hasonló tüneteket előidézni s ily alkalmakkor gyakran megtörténik, hogy a rothadó gumóban álcák stb. találhatók, amelyeknek nincsen szerepük a betegség előidőzésénél.

Ami a G. L. vészkiáltásai iránt, az nem mondható indokolatlannak, mert tény, hogy a gyűrűsbetegség már meghonosodott hazánkban s a külföldről importált vetőgumók révén állandóan terjed. Epp ezért mi is felemeltük szavunkat, óvatosságra intve a gazdaközönseget a burgonyagumók vásárlásánál, aminek meg is volt az az eredménye, hogy az idén már igen sok megvásárolni szándékozott vetőgumó került megvizsgálásra az erre illetékes magyaróvári növénykörtani állomáson, ami több esetben a vásárlás létre nem jövetelét eredményezte. Némi érdeklődéssel az így iránt meg lehetne gátolni e baj mind nagyobb mértékben való elterjedését, mert az egészséges gumók vetése legjobb ellenszere a betegségnek.

L. Gy.

Szalmafélék súlyának meghatározása. 329. kérdés. Idei cséplési gaborák szalmájának köbmétere mit nyom kilogramban kifejezve, cséplés után 2-3 hét múlva kazalban s mondjuk esetleg október 1-én s kéném részletezni külön buza, rozs, árpa és zabszalma köbméter súlyát? Polyva, törekazlak értékét, hogy szokták kiszámítani köbméterenként v. futólenként. S mi lehet az ára 1 köbméter őszi és tavaszi szalmának és a töreknek.

M. J.

Felelet a 329. sz. kérdésre. A szalmafélék köbméterenkénti sulya, ugy az évjáratok, valamint az összerakás módja szerint nagyon különböző s pontosabban az csak vagy próbacéplés után vagy ugy állapítható meg, ha az egyes kazalokból egy az átlagot kifejező folyó méter kivágatik és az abban foglalt szalma vagy törek megmászátatik. Tájékozással szolgálhat, hogy az összerakás után 4 héttel egy köbméter őszi szalma 60-70, tavaszi szalma 56-60 kg.-ot szokott nyomni, ellenben teljes megülepés után az őszi szalma 70-90, a tavaszi szalma 70-80, a törek 180-200, a polyva 200-230 kg.-ot. A szalmafélék értékét szokás ugyan folyóól vagy méterenként is megállapítani, de tekintettel a szalmafélék jelenlegi magas árára, legjobb és legbiztosabb a suly szerinti értékelés. A szalmafélék ára vidékek szerint nagyon eltérő s ha azoknak csak gazdasági értékük vétetik figyelembe, az mondható, hogy ott, ahol az őszi szalma q-kénti értéke 2 K. a tavaszi szalma és a takarmánynak alkalmas törek és polyva értéke 3 K.-ra tehető. A közölt adatok segítségével a szalmafélék köbméterenkénti ára könnyen kiszámítható.

Hensch Árpád.

Állattartás pénzürtékének megállapítása. 330. sz. kérdés. Kanászom évi konven- czióját akként szándékozom megváltoztatni, hogy az eddigi 2 anyadisznó és 4-5 süldő, valamint a baromfi tartását készpénzben váltanom meg. Kérdem, hogy mennyi értéket képviselhet ez, illetve mennyivel emeljem készpénzfizetését a disznó- és baromfitartás helyett.

Sch. K.

Felelet a 330. sz. kérdésre. Az állattartás megváltásánál a főszempont az, hogy az állattartásból mi a cselédnek átlagos haszna és hogy ez az állattartás a munkaadóra minő terhet ró. Ha a sertéstartás csak abból áll, hogy a cselédnek sertések részére legelőt kapnak, az anyakocát 6-8 koronával, a süldőt 3-4 koronával szokás megváltani. A baromfi megváltásánál meg az a kérdés, hogy az minő baromfira vonatkozik, mert a libák jóval nagyobb kárt okoznak, mint a tyúkfélek, különben pedig méltányosan ez a kérdés csak a helyi viszonyok figyelembevételével kölcsönös megegyezés után oldható meg.

Hensch Árpád.

Gazdasági felügyelők.

A földmivelségi költségvetés lefolyt tárgyalása alatt egy kijelentés, melyet Darányi miniszter tett — hogy jövőben az állattenyésztési felügyelőket mint gazdasági felügyelőket óhajja alkalmazni és foglalkoztatni — éppoly figyelemre méltóan emelkedik a nagy munkaprogramból, mint két év előtti a gazdasági tanácsvezetők gazdasági akadémiákká való átszervezésének tervezete.

Darányi ez újabb tervét közelebbről nem ismerjük, de éppen ezért már ezen szűk résen is, melyet előttünk fenti kijelentésével megnyitott, belátunk abba s örvendünk, hogy az állattenyésztési felügyelői karnak, mely ma közel 50, elméletileg és gyakorlatilag a legképzettebb szakférfiből áll, hatáskörét kibővíti s alkalmát ad mindenkinek arra, hogy működési területén ne csak az állattenyésztés ügyét lássa el, de a mezőgazdálkodás minden ágazatának gondozása s előbbre vitele is reá legyen bízva.

Mult évben a „Köztelek” hasábjain több közleményben igyekeztem kifejezést adni annak, hogy az állattenyésztési felügyelőségek mai szervezetükben nem felelnek meg a cél- nak, egyrészt azért nem, mert hivatalnak nem hivatalok (egy ember, aki az év legnagyobb részében utazik, nem tarthat hivatalos órákat), másrészt működési ténykedésük időszerei s csak egyes hónapokra csucsorodik ki.

De azt is jeleztem, hogy miként lehetne e bajon segíteni. Most nem óhajtok ismétlésekbe bocsátkozni, csupán azt fogom itt felhozni, hogy a gazdasági felügyelők szervezete is csak akkor lesz tökéletes — nézetem szerint — ha minden vármegyében lesz egy-egy ily földmivelségi közegnek hivatala, aki épp ugy képviselendi a vármegyében a földmivelségi minisztert, mint a főispán a belügyminisztert s amiként ezen kormányközeg a vármegye belügyének összes szálait kezében tartja, kell hogy a gazdasági felügyelő (még helyesebb elnevezés lenne: gazdasági szaktanácsos, épp ugy mint van műszaki tanácsos, számtanácsos stb.) és a földmivelségi miniszter vármegyei kirendeltségének feje, vezetője legyen s hivatalában találjanak működési helyet a vármegye összes állandó és ideiglenes földmivelségi alkalmazottai. Akkor lesz eredmény, mert az egyöntetű, czél- tudatos és következetes munka ezt biztosítani fogja, nem ugy mint ma, amikor a központból való dirigálás legtöbb esetben csak zűrzavart és ellenmondást szül.

Az ilyen vármegyei kirendeltségek szervezésénél mintául szolgálhatnak majd a hegyvidéki és székelyföldi kirendeltségek kitünően bevált hivatalai, ahol oly eredményeket látunk, amelyek egy hivatalnál sem találhatók fel, mert itt a vezetők a gyakorlati életnek megfelelő működést segíti pénzzel, tanácsal stb., de nem vaskala-

poskodnak, nem fontoskodnak, nem fogyasztják a papírt és tintát hiába, mint azt a régibb szervezők „Ami”-oknál ma is tapasztalhatjuk.

Haladni kell a korral. Ma a közveiben és gyors segély ezerszerre többet ér, mint a hónapok után úgy ahogy teljesített kérelem.

Bárdi Sándor.

Reflexiók.

Irtó: Günther Ferencz.

(A diószegi tanulmányút lefolyásáról a „Köztelek” már megemlékezett. Most, jelöl a tanulmányút által keltett maradandó benyomásoknak, Günther Ferencz, a Bács-bodrogyvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatója küldött be érdekes reflexiókat, melyeket alább közlünk.)

Mig másutt buza, buza és buza terem, addig a diószegi gazdaságban helyette ugyiszólva csak cukorrépa látunk. Az egész tanulmányút is a rövid idő alatti a cukorrépa jegyében telt el, de úgy hogy mivelésével, okserű, mestori természetével betelni alig tudunk. És mielőtt tovább mennénk, le kell írnom, hogy kitűnő gazdasági utakon jártunk, kövözve, kavicsozva valamennyi. Azt hihetné az ember, egy kis darab Németország keült bokrétként erre a magyar földre.

A cukorrépa alapja az egész gazdálkodás rendszerének. Mint látni fogjuk, az egész gazdaság $\frac{1}{2}$ cukorrépa és $\frac{1}{2}$ árpa és $\frac{1}{2}$ ismét takarmány és azután az utolsó $\frac{1}{2}$ buza. Tehát amit látunk, csupa cukorrépa és árpa, felváltva nemcsak zabos búkköny, nemcsak legszébb löherések, de egész tiszta tábla borsókkal vegyítve és hogy ne feledjem, buza is; de nem az a buza, mit annak idején az ország legnagyobb részében bizony sírva kellett hogy lássunk, hanem buza olyan, mint a buzogány, mint a nád, erős kalászszal, sűrű tövekkel; kevéssé becsülöm a termést, ha holdanként 14 méterházasra teszem.

Tudom, hallom előre az ellenvetést. Könnyű, gondolják, amikor a jó Isten idejében megöntözi. De elővettem országunk esőzési térképét és biz azt látom, hogy a Bácskában, Torontálban, Temesben sem kevéssé az eső, mint a kis magyar Alföldön és Pozsony-Diószeg környékén.

Végre is el kell ismernünk, hogy nemcsak az Isten kegyetől függ a mi országunk termése, de függ leginkább a gazdától magától, akinek módjában áll, ha nem is esőt varázsolni, de a talajt úgy előkészíteni és megmunkálni, hogy még az aszályos évekkkel szemben is dacolni tudjon.

Igen ám, de hogy tessük ezt a mi tökéletes magyar gazdáinknál, amikor az embert csak dominiumaival vagy lánczokkal mérjük, akkor még nem jutunk el az igaz gazda kritériumához.

A diószegi gazdaság főeleme a töke, a forgótöke, mert nem a föld, a beléje adott pénz hozza a sokszoros gyümölcsöt rajta. Egy gazdaság cukor- és szeszgyárral, pár ezer hízóval — a földek istálló- és műtrágyával szaturálva — ott terem aztán a buza, nem 6 q.

És ha itt egy pillanatra is megállunk, eszünkbe jut, hogy országboldogítóink is azt hangoztatják, ne külső közjogi cifraságokra, de erős gazdasági bázisra törekedjünk. Bizony mondom, ha így gazdálkodnánk a munka jegyében, a munka gyümölcsével: a pénzzel meghódíthatnánk újból az országot és a szomszédos bennünk szípolozó népet serokba szoríthatnánk.

Munka és pénz, de ehhez nem egy, sok Kuffner kell. Nem a derby teszi gazdággá a magyart, sem üres szó, sem üres politika. Szép birtokok mennek a lóval tönkre, helye te Diószegen inkább abrakolt ökröket láttam.

Négyezer kat. hold cukorrépa egy gazdaságban, bizony rá gondolni is borsózik a hátunk, nemcsak megmunkálni, de bevinni a gyárba, egy olyan gyárba, mely nem idegené, hanem a birtokosé, mert abban is legtöbb részvényével ő dirigálhat. Így tehát még az olcsó répaárakért is magas dividenda kárpótolja. 4 ezer hold

cukorrépa mibe jó, munkája volt első kérdés a mi készséges kalauzóld gazdánkhoz. Eszembe jutott egy kalkuláció, nem egy gyár ajánlja, szállít Tóthomlós és egyéb akkordmunkásokat, holdja sarabolva, egyezve, kapálva, kiszorva 100 K. és még így is szép jövedelmet mutatnak papíron.

Kuffnerrel a cukorrépa munkája — lófogatokat 6 K.-val értékelve — magyar holdanként az első egyezés és kapálástól fogva kisérdéssel együtt a legmagasabb napszámberék mellett is 28 és maximum 30 K., ezeótt holdanként csak 24 K. s most is legfeljebb 26—27 K. Így lehet eredményeket felmutatni s mit kell mindezekhez tudni, idézem a fiatal Rauch báró szavait: „Elsősorban az alapelvekkel kell tisztában lenni.”

Hogy melyek ezek az alapelvek, láttunk és hallottunk is belőle, de nem írom le, nem mintha fáradságnak tartanám, csak azért, hogy akik még nem olvasták, olvassák el Cserhádi előadását és így legálább több példány fogy el egy magyar szakmunkából a mi szegényes szakönyvpiacunkon.

Még mielőtt soraim befejezném, idejegyzem azt a pár statisztikai adatot, mit Kuffner báró készséggel rendelkezésemre bocsájított:

A gazdaság 16,050 (1200 □ öles) magyar hold, ebből 10,020 hold saját, a többi bérlet.

A vetésforgó: zabo-búkköny (takarmány) buza, cukorrépa, árpa, cukorrépa és árpa.

Istállótrágyát a répa alá alkalmaznak és pedig a buza utáni répa alá (1200 □ öles) magyar holdanként 200 q.-t, az árpa utáni répa alá pedig 180 q.-t. A foszforsav iránt reagáló földbe 150—200 q. szuperfoszfátot adnak.

A gabonaműveknél már évek óta nem volt 10 q.-n aluli átlagtermés 1200 □-öles holdanként. Az utolsó 10 évi átlagtermésük a következő volt: Buzánál = 1270 kg., árpánál = 1190 kg. és cukorrépánál a legnagyobb átlagtermés 154 q., a legkisebb pedig 117 q. 1200 □-öles magyar holdanként.

Evenként 6—7 ezer ökröt hizlalnak. A beállítási súly 420—470 kg. között váltakozik, átlag 30—31 heti állás után készek a hízó-ökrök és elszállítatnak Bécsbe, állandó mézárros vevőiknek.

A hizlalási idő alatt az ökrök 180—200 kg. súlyt vesznek fel vagy pedig a náluk használt feljegyzések szerint, az ökrök 100 kg. élősúly után, naponként 1.3—1.4 kg. súlyszaporodást mutat.

Ezek az adatok lehet egy kissé elméledni, a 6—7 ezer hízó, cukor és szeszgyár: ez a 16 ezer holdas gazdaság egy mezőgazdasági iparvállalat, hol a jól gyümölcsöző töke a földből nemcsak szemet produkál, de előállít a levegőből cukrot és szeszt; rengeteg húst termel fehére- és zsiradékanyagokat, a legértékesebb emberi táplálékokat. Ez a gazdaság a belterjesség legmagasabb fokán áll. Az ipari gazdaság minden előnyét élvezzi és felhasználja, kincseket termő földdől tévén az ország egy kis részét: munkával, tökével és szakértelemmel.

Kereskedők panasza a hadsereg-ellátás miatt.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara mult hóban tartotta teljes ülést, melynek folyamán többször hevesen kifakadtak az „agráriusok” ellen. Ezekkel a kifakadásokkal nem törődőnk és azokkal nem foglalkoznánk, ha egy körülmény nem kényszerítene arra bennünket. Amint az a napilapokból ismeretes, Sztérynyi államtitkár legutóbbi beszédeinek egyikében kijelentette, hogy ő nem szereti a kereskedők részéről oly gyakran hangoztatott általános panaszokat hallani és konkrét sérelmek beadását kívánva, konkolyhintóknak nevezte azokat, akik a nemzeti termelési ágak közötti ellenségeskedést általános sérelmek emlegetésével szítják.

Könnyen elképzelhető, hogy hagyományához híven a budapesti kereskedelmi iparkamara már most keresve-keresi a ténylegesnek feltűnethető sérelmet oly czéllal, hogy azt a kereskedelmi

kormány elé terjesztve, a kormány védelmét kérje. Erre a czélra bécsi kollegáikat utánozva, kamarai ülésükön legalkalmasabbnak tartották a hadseregellátás ügyét, mely szerintük amellett, hogy a mezőgazdának kedvez, mélyen sérti a kereskedők érdekeit. Nézetünk szerint speciális sérelem kutatásánál eléggé elhibázott eljárás volt éppen a hadseregellátás kérdését felvetni, mert ebben legfeljebb csak reális alappal nem bíró képzel sérelmek foglaltatnak. Amikor a bécsi kereskedelmi és iparkamara április havi ülésén ugyanezt a kérdést ugyanígy kezelték, mint jóval később most a budapesti kamarában, a „Köztelek” f. évi 36. számában részletesen reámutattam állításai tarthatatlanságára. Erre utalok most is, amidőn csak egész röviden bebizonyítom, hogy a sérelemnek semmiféle alapja nincsen.

Ugyan miből is áll ez a sérelem, mely a kamara állítása szerint a magyar kereskedőket érte?

A hadügyi kormány a hadsereg ellátásánál a terménybeli szükségletekből a jövőben 75%-ot direkt a termelőktől, 25%-ot pedig a tavaszi és nyári idényre a kereskedőktől óhajtt beszerezni. A panasz most már abból indul ki, hogy a 75% beszerzésénél kereskedőkre csak akkor reflektálnak, ha a gazdák túl magas árakat szabnának és hogy a 25% beszerzésénél a versenytárgyalásokon gazdák is résztvehetnek. Sérelmesnek tartják, hogy a 75% beszerzésénél egy bizottság alapár gyanánt az illető beszerzési hely legmagasabb piaci árát veheti fel, amely azonban métermázsánként a tőzsdei árjegyzést 30 fillérrel meg nem haladhatja és hogy a jobb minőség előállításáért, ha a katonai raktárban vétetik át a gabona 5%-a: ha a közraktárban veszi át a katonai hatóság: 3% bonifikációt kapnak a termelők és q.-ként 15 fillért azon esetben, hogy ha pl. a rozs az előirt 71 kg. helyett 72 kg.

Ha az eladási napon 20 koronával jegyzik a tőzsdén a rozsot, akkor a gazda a katonai hatóságnál fenti szabályok értelmében össze-vissza 21 korona 46 fillért fog kapni. Ezt a differenciát Bécsben subvenczióknak, Budapesten nemzeti ajándéknak nevezik a kamarák és végtelenül irigyek, pedig ez alapján véve valóban csekély ártöbblet és azzal a kellemetlenséggel van összekötve, hogy a gazdának ezt a gabonát, míg elszállíthatja, hónapokon át kell tartani, a magtárban kezelni, ami bizony nagyon költséges.

Kár ezt olyan nagyon irigyelni, amikor tudvalévő dolog, hogy a kereskedők tavasszal, amikor ők kerülnek sorra és amikor termelő miatt sem versenyezhet velük, mert ilyenkor a termelők kezén gabonakészlet már nincsen, sokkal drágábban adják el a gabonát, mint a gazdák, mert ők semmiféle kimondott alapárhoz stb. nincsenek kötve s az egész üzlet egyszerűen alku tárgyat képezi. Hogy az így van, legjobban abból tűnik ki, hogy a bécsi anketén a főintézés tartózkodás nélkül kijelentette, hogy közvetlenül a termelőktől vásárolva a szükségleteket, a hadsereg ellátása olcsóbb, a szállított áru minősége pedig jobb.

Ami már most a 75 és 25%-os arányban beszerzendő gabonát illeti, arra nézve azt jegyezzük meg, hogy a magyarországi kereskedőkre egyáltalán nem sérelmes az, hogy ezután 25% nekik biztosítatik, mert a legutóbb kimutatott átvételi időszakban Magyarországon a buzaszükséglet 96.8%-át, a rozs szükséglet 76%-át, a zabszükséglet 82.7%-át szerezték be a katonai hatóságok közvetlenül a termelőktől, tehát lényegesen többet, mint amennyit a jövőben beszerezhetnek. Ez csak nem sérelem! Ausztriában egész más a helyzet, ott tényleg folyton tért veszítenek a kereskedők, mert ott eddig többet vásároltak a kereskedőktől, mint a termelőktől és itt fokozatosan megszüntetik a bérleti rendszert (porció szerinti ellátást), mely kereskedők kezében van és átadják a mezőgazdasági gabonaraklárszövetkezeteknek. Nálunk a bérlet fokozatos megszüntetéséről szó sem lehet, az tehát

egészen a kereskedők kezében marad. Pedig az a katonai szükségleteknek igen tekintélyes részét látja el. Különben pedig az ellen csak nem lehet senkinek sem kifogása, ha nálunk, egy agrárállamban, ahol a földmivelő adófizető polgárok pénzéből tartatik fenn majdnem egészen a hadsereg, ezek a földmivelők legalább részben közvetítők megfizetése nélkül részt vesznek a hadsereg ellátásában.

Ami pedig a katonai hatóság hangulatát illeti, az a bécsi ankétán a kereskedőkre egyáltalában nem volt olyan hízogó, mint azt a budapesti kereskedelmi és iparkamara teljes ülésén a jegyzőkönyvben feltünteti. Azon az ankétán az OMGE. részéről résztvettem én is és bizony életemben emlékszem arra, hogy az elnöki főintendáns több ízben kijelentette, hogy a hadsereg feltétlenül jó ellátásának érdekében nagy arányban közvetlenül a termelőktől kell terményeket vásárolni, mert ott olcsóbban és mégis jó minőségben kapják. Kijelentette továbbá, hogy ő a gazdák barátja, mert azok még nem csináltak kartelleket, holott az kereskedőknél napirenden van és ezek a kartellek akkor, ha a hadsereg egyszer komoly feladatok előtt áll, végzetes következményekkel járhatnak. Mindezeket a kijelentéseket mi továbbra sem hoztuk volna a nyilvánosság elé, ha a budapesti kereskedelmi és iparkamara oktalan támadásaival nem provokált volna bennünket. Ez alkalommal utalunk arra is, hogy mi, gazdák, a vidéki kereskedelmi körökkel a legjobb egyetértésben vagyunk, egymást merbecsöljük, csak éppen a budapesti kereskedelmi és iparkamara az, amely folyton támad bennünket és minden alkalmat megragad arra, hogy a jó egyetértést gazda és kereskedő között megbontsa. *Krolopp Hugó.*

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

A mezőgazdasági érdekképviselet	Oldal
Az OMGE. közleményei	1375
Gazdasági felügyelők	1382
Reflexiók	1386
Ereskedők panasza a hadseregellátás miatt	1387
Tárca.	
Angliai megfigyelések	1379
Külföldi szemle	1383
Gazdatársadalmi mozgalmak	1383
Irodalom	1385
Levélsek	1386
Vegyesek	1388
A Gazdaszövetség közgyűlése. — Mailáth József gróf jubileuma. — Eljegyzés. — Tanulmányi kirándulás. — Sertések szállítása. — Testületi kirándulás a prágai jubileumi kiállításra. — Tenyésztésvásár Hunyad megyében. — Az Országos Gépeszszövetség és a Gazdatársadalmi szervezetek. — Méhészeti vándorgyűlés. — A vetések állása a külföldön. — Hazai tejszövetkezetek működése 1907. évben. — Kirándulás az Aldunára és Herkulesfürdőre. — A „Kisbirtokosok Országos Szövetsége.” — Mintalegélők Temes megyében. — Bertörvényhozás Svájcban. — Gőzhajózási hírek. — Gazdasági dátumok	1389
Kereskedelem, tőzsde	1390
Szerkesztői üzenetek	1391

A Gazdaszövetség közgyűlése. A Magyar Gazdaszövetség kedden, június 23-án tartotta meg *Porád*-fürdőn évi közgyűlését, amelyen az előzetes jelentések szerint *Darányi Ignác* földmivelésügyi miniszter elnököl. A Gazdaszövetség közgyűlésére mintegy 500 jelentek meg, akik mind *Károlyi Mihály* gróf vendégei voltak. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet *Desseoffy Aurél* gróf elnök, *Bujánovics Sándor* és *Pallavicini Ede* örögróf alelnökök, *Eubinek Gyula*, az OMGE. igazgatója, *Jeszenszky Pál* ügyvezető titkár, *Mutschenbacher Emil* dr. s.-titkár, lapunk részéről *Buday Barna* felelős szerkesztő képviselték. Lapunk legközelebbi számában hozunk bővebb értesítést.

Mailáth József gróf jubileuma. A Bodrog-köztársasági társulat vasárnap Sátorajja-Ujhelyen a megyeházán diszközgyűlést tartott *Sennyei Miklós* br. társulati alelnök elnöklésével, *Mailáth József* gróf társulati elnök 25 éves működésének jubileuma alkalmából. A diszközgyűlésen *M-tener Béla* orsz. képviselő ismertette a jubiliáns azon kiváló érdemeit, amelyet ugyanis, mint agrárpolitikus és ügyis, mint kiváló gazda, a magyar közigazdaság terén szerzett és amely üdvözlésre válaszólag maga az ünnepelt adott kifejezést az ünnepeltetés feletti köszönetének és egyúttal magyarázatot közéleti működésének programjáról.

Eljegyzés. *Margalt Jenő* püspökségi uradalmi birtokbérő, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagja folyó hó 14-én tartotta eljegyzését *Korai Olgával*, *Korai Adolf* veszprémi kereskedő leányával.

Tanulmányi kirándulás. A *debreczeni m. kir. gazdasági akadémia* szokásos tanulmányi kirándulását *S-tankovics János* igazgató három tanár kíséretében gróf *Chotek Rezső* futtaki és gróf *Csekonics Endre* zombolyai uradalmában tartotta meg az utolsó évfolyamban lévő hallgatókkal. A kirándulás, tekintve a tanulmányozott uradalmak ismert jó hírnevét, intenzív kezelését továbbá nagy és változatos állattenyésztését, kiterjedt növénytermelését és a különféle ipari telepeket, nemcsak gazdasági szempontból volt tanulságos és sikeres, hanem azért is, mert a kirándulók Futtakra elindulva, Zimonytól hajón tettek meg az utat az Aldunán Orsováig s innen vasuton utazva, Herkules fürdőt is utójába ejtették Zombolyai kiszállásuk előtt s így Magyarország legszebb panorámájában és legszebb fürdőjében is gyönyörködhetek.

Sertések szállítása. A *Wienerneustadti* Sanitäts-Schlachthaus az Állategészségügyi Értesítő 833 száma szerint a földmivelésügyi miniszter értesítést adott ki, mely szerint sertések és szarvasmarhák hazánk területéről a *Wienerneustadti* Sanitäts-Schlachthausba minden külön engedély nélkül az állategészségügyileg lezárt területekről is a következő feltételek mellett szállíthatók: 1. a levágásra szánt sertések az 1907. december 31-én kiadott 100.000. számú végrehajtási rendelet 28. pontjában b) alatt jelzett feltételek és eljárás mellett 8 napon belül való levágásra; 2. szarvasmarhák és sertések 96 óra belül leendő levágás céljából oly udvarokból, amelyek vérszennyezésnek igazolatlanak, az ilyen szállítmányokat tartalmazó vasuti kocsik „*végállat- és lezárt területekről*” felirattal bíró bárczával látandók el.

Testületi kirándulás a prágai jubileumi kiállításra. Az Országos Iparegyesület a prágai jubileumi kiállításra július 2-ika és 5-ike között testületi kirándulást rendez, amelyre a részvételi díj I. oszt. utazással személyenként 260 K., II. oszt. 215 K. E részvételi díjban bennfoglaltatik a vasuti utazási költség, háromnapos lakás és teljes ellátás Prágában és egyéb belépőjegyek a látványosságokhoz. Bővebb tájékozás és utazási program az Orsz. Iparegyesületnél (Budapest, VI. k., Gróf Zichy Jenő-u. 4.) szerezhető.

Tenyésztésvásár Hunyad megyében. F. hó 21-én volt első alkalommal *Marosillyén* pinzgauer és berni tenyésztésvásár. Tekintve a kezdet nehézségeit, a vásár kitűnően sikerültnek volt mondható. A felhajtott állatok legnagyobb részét a dévai állattenyésztési felügyelő vásárolta meg közégek részére.

Az Országos Gépeszszövetség és a Gazdatársadalmi szervezetek csendesen, de annál eredményesebben folytatja működését Budapesten az Országos Gépeszszövetség (Budapest, IX. Ferencz-körút 40.), amely kétségtelen jelét adta már többször is annak a körülménynek, hogy tagjait kizárólag hazafias alapon és menten mindenféle nemzetfelforgató törekvésektől vezeti és szolgálja ki azokon az utakon, melyek a boldogulás felé vezetnek. Az Országos Gépesz-

szövetség a napokban egy érdekes egyezményt létesített a „*Gazdák Biztosító Szövetkezetével*”, mely egyezmény módot nyújt arra, hogy egyrészt a *Gazdák Biztosító Szövetkezte* terjeszkedése elősegíttessék, másrészt a Gépeszszövetség oly anyagi erőforrások birtokába jusson, melyekkel tagjai érdekeit hazafias céljai megvalósításában előmozdítsa. Örömmel regisztráljuk az „Országos Gépeszszövetség” ezen lépését, melylyel egy hazafias intézménnyel keresett szoros kapcsolatot és melylyel egyúttal legkézzelfoghatóbb tanujelét adta annak, hogy feladatait, komolyan veszi és hogy összeköttetésben kíván lenni azokkal a gazdatársadalmi szervezetekkel és kiváló egyénekkal, akiknek a „*Gazdák Biztosító Szövetkezte*” egyúttal létét köszöni. A „*Gazdák Biztosító Szövetkezte*” örömmel fogadta az „Országos Gépeszszövetség” csatlakozását és az így létrejött testvéries viszonyt maga részéről is honorálja azzal, hogy az „Országos Gépeszszövetség” avagy ennek tagjai támogatásával létrejött üzleteinél lemond a Gépeszszövetség javára mindazon feleslegekről, amelyeket a létrejött üzleteknél nélkülözhet. *Hazafias feladatok és céljai szolgálhat minden magyar gazda és birtokos, amedlőn az „Országos Gépeszszövetséget” és annak tagjait mostani vállalkozásában támogatja.*

Méhészeti vándorgyűlés. A komárommegyei gazdasági egyesület méhészeti szakosztálya folyó évi július hó 7-én d. e. 11 órakor Komáromban, Monostorhegyközség iskolájának tantermében, *Hiszek Nándor* tanító és *Molnár Gyula* szőlőnagybirtokos urak méhtelepeinek megtekintésével kapcsolatban tartja VII. vándorgyűlését. Ugyanezen alkalommal velük csatlakozásban rendezi a „Magyar Országos Méhészeti Egyesület” ez idei első tanulmányi kirándulását, melyre egy szakosztály, mint az országos méhészeti egyesület tagjait, valamint az érdeklőket meghívja. A vándorgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Előadás a méhészet köréből. Előadó: az orsz. méh. egyesület egy tagja. 3. Méhészeti tapasztalataim. Előadó: *Hiszek Nándor*. 4. Osztások a méhészetben, előadó: *Lakatos Károly*. 5. Meteorológiai megfigyelések az akácvirágzás kezdetére nézve. Előadó: *Szabó György*. 6. Indítványok. 7. Gyakorlati méhészet fenti méhesekben. A jelentkezés *Lakatos Károly* tihárnál (Komárom, Zámory-utca 3. sz.) június végéig bejelentendő.

A vetések állása a külföldön. A m. kir. földmivelésügyi miniszterhez érkezett konzuli jelentések a következőkben közlik a külföldi ületek állapotát:

Szerbia. A belgrádi cs. és kir. konzul jelenti, hogy a kedvezőbbre fordult időjárás hatására a növényzet kielégítőbben gyarapodik. A fűtermés kaszálása most foly; a fűtermés nem lesz megfelelő, mert a fű kellő nedvesség hiányában alacsony maradt. A gabonaméliek és kapásnövények eléggé jók, szépen gyarapodnak. A gyümölcsfélék jók, a szilva bőven mutatkozik. A szatzi cs. és kir. konzuli ügyvivő jelenti, hogy bár az eső hiánya miatt állandó a panasz, a terméskilátások még mindig kielégítőek. Az esőt általában minden növényféle kívánja.

Oroszország. A varsói cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy a május havi kedvező, enyhe időjárás következtében a gabonafélék sokat javultak, a kapásnövények fejlődése is kielégítő volt. Az odesszai cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy a hosszantartó szárazság és hőség miatt, ha csak röviden esőre nem fordul az idő, a terméskilátások folytonosan csökkenni fognak. Egyedül a Kaukázus déli részén és a Krim részeken van kielégítő termésre kilátás, itt kisebb esőzések hatása alatt közepes eredményt várnak még, de már Beszarabiában nagyobb részben, továbbá Cherson és Podoliában, végül Jekaterinoslaw kormányzósgában is kedvezőtlenebbek az állapotok és különösen ha az eső huzamosabb ideig még késni fog, úgy az őszi, mint a tavasziak visszaesnek fejlődésükben. A szentpétervári cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy a statisztikai központi bizottság hivatalos vetésjelentése szerint az őszi vetések Poltova és Kaluga kormányzósgában rosszul állanak, Jekaterinoslaw, Kiew

Csernigában nem kielégítően, alig türethetően pedig Witepsk, Jaroslaw, Moszkva, Rjazán, Tula és Stavropol kormányzóságokban; közepes termés remélhető: Wjatka, Twern, Tampow, Kursk, Charkow, Cherson és Suwalki kormányzóságokban. Nagybárára kielégítő termést várnak: Astrachán, Szaratow, Pensa, Worones, Orei, Szamara, Perm, Kosztroma, Wladimir, Paszkow, Kowono, Minsk, Estland, Warsó, Kalis, Plozk, Siedlic, Wolhynien, Besszarábia, Tauria, és a feketeföld kormányzóságaiban; közepesen felüli termésre van kilátás: Kurland, Mokilew Podolia és a Don vidéken. Lomska, Liwland, Kielec, Lubia, Petrokow, Radorusk, Kirban és a Terek vidéken, végül csaknem jók a kilátások: Nizsnij Novgoród, Sienbirs, Ufa és Orenturgban. A tavasziak nagybárára kielégítően állanak.

Románia. A bukaresti cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy a hosszantartó szárazság és hőség különösen a búzának sokat ártott; az előző kedvező kilátások jelentékenyen mérséklődtek és nagybárára nem kielégítő, főleg az ilforvi, jalomizai, vlaskai, domboviczai, vraliai, rinnik-szarati, buzeau, covorui és a putnai kerületekben. A kapásnövények, különösen ahol az utóbbi időben esőt kaptak, az eső még nem volt elegendő, meglehetősek. A galaczi cs. és kir. konzul jelenti, hogy az áprilisban kezdődött szárazság, mely május hónapban is kitartott, a vetéseket annyira megviselte, hogy már egy kiadó eső is csak helyenként volna képes kellő fejlődésüket elősegíteni, különösen a magasabb fekvésű vidékeken őszi vel bevetett területek már teljesen megsemmisültnök tekinthetők. A fakarmány hiánya, a rétek és legelők kedvezőtlen állása miatt napról-napra érezhetőbb.

Angolország. A londoni cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy a kedvező májusi időjárás általában jó hatással volt a növényzetre, a vetések szépen gyarapodnak és a tavasziak fejlődése is megfelelő. A tavaszi fagyok elmaradása folytán a gyümölcsstermskilátások is kedvezők.

Törökország. A konstantinápolyi cs. és kir. konzul jelenti, hogy a kedvező időjárás mellett elvetett őszi gabonafélék fejlődését a tavaszi meglehetősen enyhe időben esett csapadék elősegítette és egyszersmind a tavaszi kalászosok elvetésére is kedvezett.

Görögország. A piraus-athéni cs. és kir. konzul jelenti, hogy Thesszáliában a tavaszi jó kilátások a később bekövetkezett eső hiánya miatt nagyon hanyatlottak, mivel a májusi rendkívüli hőség a kalászosok fejlődését nagy mértékben hátráltatta. A lariszei rónákon a vetések állása kevés reményt nyújt, míg az ország belsejében fekvő kerületek vetései jól állanak. Általában azonban az eső már mindenütt elkelle, főleg pedig a tengeri-, szezám- és dohányültetésekre. A lariszei és omíroi kerületekben a sáskák nagy pusztításokat visznek véghez. Jobb hírek érkeztek Polonézusból, főleg annak nyugati vidékéről, ahol a szőlők igen kedvezően állanak. A joniai szigeteken különösen Cefalonában a szárazság a vetéseknek nagyon sokat ártott.

Bulgária. A szófi cs. és kir. főkonzul jelentése szerint a tartós szárazság és hőség a vetéseken jelentékeny nyomokat hagyott hátra, míg a május vége felé keletkezett, bár viharos és jéggel vegyült esőzések a már csaknem teljesen kiszáradt növényzetet újból felüdítették és a magas hőfokot is lehűtötték. Az őszi vetések Dél-Bulgária némely részének kivételével jól állanak, a buza és az árpa már jó magas szárrakkal kalászolnak. A tavaszi vetések, főleg a későjék további fejlődésükhöz még esőt kívánnak és ekkoráig a szárazságtól az ősziéknél többet szenvedtek. A tengeri vetését az idén a szokottnál korábban végezheték. A szőlő általában jól hajtott és kedvező szüreti eredményt ígér. A rozstermes Kelet-Ruméliában nem éppen jó s a viráglevélzet olajtartalma gyenge, minélfogva az idej terméskilátás nem kielégítő. A gyümölcsfák jól fejlődve, jó hozadékot ígérnek.

Hazai tejszövetkezetek működése 1907. évben. Mindennél ékebben beszélnék alábbi számok, melyek a m. kir. földmívelésügyi mi-

niszterium a falusi tejszövetkezetek térfoglalásáról, munkájáról s hasznáról most megjelent kiadványában ad közre, mely szerint 1897-ben, midőn ez a nagy horderejű munka megindult 34 szövetkezet 2767 taggal, 5937 üzletészszel. 4.790.132 liter tejet értékesített, 539.282 koronával. Tíz évvel később már 651 falusi szövetkezet 62.158 tagot, 98.237 üzletészszel számlált és 84.406.745 liter tejet 10.186.907 koronával értékesített. Vaját: 1897-ben a szövetkezetek 191.254 kilogrammot, míg 1907-ben 2.711.028 kilogrammot állítottak elő. Legtöbb szövetkezet van Baranyában 92, Vasban 77, Zalában 67, Tolnában 44, Sopronban 41, Marosjárdában 25, Torontálban 25, Temesben 22, Veszprémben 35, míg a többi megyékben egy és tíz között váltakozó falusi tejszövetkezetek vannak.

pest keleti pályaudvar: I. osztály 54.80 K., II. oszt. 39.60 K., III. oszt. 21.30 K. Budapest nyugati pályaudvar: I. osztály 53.50 K., II. oszt. 37.50 K., III. oszt. 19.70 K.

A „Kisbirtokosok Országos Szövetsége” hétfőn Baross Kálmán alelnök elnöklété alatt tartotta meg Budapesten második központi igazgatósági ülést. A folyó ügyeken kívül Hunyár László igazgató teit jelenése a kiszáradt országos nyugdíjintézete előmunkálatairól, mely ügyben érintkezé-be fog lépni a tervezet kidolgozására kiküldött bizottság a Magyarországi Munkások Nyugdíjpenziárával is és egyúttal megkeresi a m. kir. földmívelésügyi minisztert is, hogy szakközvege útján nyújtson a Szövetség részére szakszerű irányítást. Ez ügyben az ősz folyamán Budapestre hívja össze a Szövet-

Terményszállítások a hadsereg részére. A cs. és kir. hadsereg részére 1908 évi szept. hó 1-től 1909 augusztus 31-ig szükségelt s ajánlati uton fedezetet nyerő gazdasági termékek beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Termékek	Katonai átvevő állomások													
	Temesvár	F.-templom	N.-Becskerék	Karásnébcs	Pancsova	Lugos	N.-Kikinda	Arad	K.-Sz.-Mihós	Békéscsaba	Szeged	N.-Váradi	Debreczen	Temes-Kubin
Széna q.	10500	2100	125	125	100	2500	5650	7500	4000	125	600	10900	7250	100
Alomszalma q.	600	1500	80	80	60	1400	3500	4600	2200	80	350	6250	4500	60
Ágyszalma q.	1200	450	135	135	120	90	150	650	80	130	550	900	500	120
Kőszén q.	500	—	—	—	—	—	—	1200	—	—	340	2900	1200	—
Tüzifa m ³	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2350	1200	300

Szállítási módzatok s az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a temesvári cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága.

Terményszállítások a hadsereg részére. A cs. és kir. közös hadsereg részére 1908. évi szeptember 1-től 1909. évi augusztus 31-ig terjedő időre szükségelt s ajánlati uton fedezetet nyerő gazdasági termékek beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Termékek	Katonai átvevő állomások													
	Temesvár	F.-templom	N.-Becskerék	Karásnébcs	Pancsova	Lugos	Nagykikinda	Arad	K.-Sz.-Mihós	Békéscsaba	Szeged	Nagyvárad	Debreczen	Temes-Kubin
Széna q.	11300	2100	125	125	100	2500	5650	7500	4000	125	600	10900	7250	100
Alomszalma q.	7400	1150	80	80	60	1400	3500	4500	2200	80	350	6250	4500	60
Ágyszalma q.	—	450	135	135	120	90	150	650	80	130	550	900	500	120
Kőszén q.	500	—	—	—	—	—	—	1200	—	—	340	1430	1200	—
Tüzifa m ³	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2350	1200	300

* A katonai élelmezési intézetek saját kezelése részére.

Szállítási módzatok s az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a temesvári cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága.

Terményszállítások a hadsereg részére. A m. kir. honvéd hadsereg részére 1908. évi szeptember 1-től 1909. évi augusztus 31-ig szükségelt s ajánlati uton fedezetet nyerő gazdasági termékek beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük.

Termékek	Katonai átvevő állomások											
	Szeged	N.-Becskerék	Szabadka	Zombor	Újvidék	Verscez	Oravicza	Pancsova	Lugos	Arad	Orsova	Baja
Zab q.	4323	123	4032	123	123	230	123	138	429	2974	123	3526
Széna q.	3500	09	3264	100	100	136	100	112	333	2403	100	2854
Alomszalma q.	2101	61	2017	61	61	115	61	69	199	1488	61	1763
Ágyszalma q.	426	60	162	72	72	66	60	60	144	114	60	60

Szállítási módzatok s az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a szegedi II. honvédkerület hadbiztossága.

Kirándulás az Aldunára és Herkulesfürdőre. A természeti szépségekben gazdag Alduna megtekintésének és a kies fekvésű Herkulesfürdőben való időzésnek megkönnyítésére 30 napig érvényes mérsékelt árú menettérítjegyek adatnak ki. Budapest keleti és Budapest nyugati pályaudvaron. E menettérítjegyekkel a keleti pályaudvartól Zimonyig vagy a nyugati pályaudvartól Báziasig vasuton, Zimonytól, illetőleg Báziasztól Orsovaig hajón és Orsovától — esetleg Herkulesfürdői megszakítással — ismét vasuton tehető meg az út. Az I. és II. osztályu jegyek a vasuton gyorsvonattal, a hajón első helyen, a III. oszt. jegyek a vasuton személyvonattal, a hajón második helyen való utazásra jogosítanak. Az utazás az esetleges zimonyi vagy báziasi és orsovai tartózkodáson kívül a vasuti vonalakon háromszor, a hajóuton egyszer megszakítható. E menettérítjegyek árai a következők: Buda-

ség a magyar kiszáradtak s a kérdés megvitatására előzőleg felkéri az összes magyarországi gazdaköröket.

Mintalegelők Temes megyében. Temesvármegye törvényhatósága egy okos és az egész országban jó példát nyújtó szabályrendeletet alkotott és léptet életbe az alattenyésztésnek egy fontos ügyéről, a legeltetéséről. A szabályrendelet foglalkozik az okszerű legelő lihasználás minden tennivalójával s különösen a rendszeres évekre terjedő legelőjavítás munkálataival. Darányi földmívelésügyi miniszter a törvényhatóságnak kezdeményezését örömmel fogadta s felhívta az illetékes hatósági és gazdasági tényezőket, hogy Temes megye székházában tartsanak értekezletet, melyen a földmívelésügyi miniszterium részéről Károly Rezső dr. gazda-

sági akadémiai tanár küldetett le. Az értekezlet a napokban nagy érdeklődéssel kísérve megtartott és megállapították azokat a helyeket, ahol példaadás céljából a legelőrendezésre vonatkozó munkák folyamatba fognak vétetni.

Bortörvényhozás Svájcban. A svájci élelmiszer-törvényben mindeddig nincs kimondva a műbor előállításának tilalma. Most azonban törvényjavaslat készül, melyben a gallizált bort is műbornak szándékoznak minősíteni. E javaslatnak törvényerőre való jutása után Svájc nagyobb arányú borbehozatalra lesz utalva, minek üdvös kihatása lesz hazai borkereskedelmünkre is.

Gőzhajózási hírek. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság értesít, hogy Dubrovicza átmást a személyszállító gőzösk a meder elfajulása miatt f. évi június 23-tól kezdve további intézkedésig nem érintik.

Gazdasági dátumok. Méhészeti tanfolyam lekészek számára június 14-27-ig és július 5-18-ig néptanítók részére.

3 havi tanfolyam háziinyulenyésztésre a Mezőgazdák Szövetkezetének háziinyulenyésztő telepén Budapest, Mester-utca 63. sz.

A m. kir. állami méntelepek ménanyagának osztályozása, illetve selejtezése a következő napokon fog megtartatni, u. m.:

Table with columns for location (e.g., Debreczenben, Szatmárnémetiben), date (e.g., július 15-én), and status.

A méntelepeknél a jelzett napokon kielejteztet, tenyésztésre még használható ménnek mindjárt a helyszínén el fognak adatni.

Július 20-tól aug. 14-ig. Négyhetes mezőgazdasági szaktanfolyam néptanítók, illetve gazdasági szaktanítónők részére az algyógyi, békéscsabai,

breznóbányai, csákovári, csikszeredei, hódmezővásárhelyi, jászberényi, karozagi, komáromi, lugosi, nagyszentmiklósi, rimaszombati, szentimrei, szilágyosmlyói és szabackai földmivessiskolákban.

Augusztus 8-12. Méhészeti vándorgyűlés Bécsújhelyen.

Augusztus első felében gazdasági gépkiallítás Szatmáron.

NYILTTÉR. *)

Advertisement for 'Salvator-forrás' (Salvator spring) with text describing its benefits for various ailments.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

Nemzetközi gabonapiac 1908 június 20-tól 1908 június 24-ig.

Large table showing international grain market prices for various commodities (Buza, Rozs, Zab, Tengeri, Árpá) across different locations (Kelet, Határidő) and dates.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

A nagy hőség nem szűnik és az abnormális időjárás az aratási kilátásokat sajnos napról-napra rosszabbítja. A földművelésügyi minisztérium legutóbb jelentése is az első becsléshez képest kevesebbet tüntet fel. Konstatálja a jelentés, hogy a nagy hőség időelőtti, kényszererést involvál. Ehhez járult, hogy fellépett a rozsda is, ami szintén nagy károkat okoz.

A fenti körülmények hatása folytán nem lehet csodálni, hogy a gabonaárakban rohamos emelkedés következett be. Az európai piacok üzletirányzata legutóbbi jelentésük óta nyugodtan fejlődött. Az aratási kilátások az Egyesült-Államokban jók, az európai országokban, kivéve Oroszországot, szintén kielégültek. A nemzetközi gabonapiac a mi piacunkkal szemben ellenkező irányzatot követelt, amiből mindinkább nyilvánvalóvá válik, hogy terméskilátásaink gyengülésével összefüggőleg függetlenül alakulnak áraiok és a Monarchia különleges helyzetet foglal el a gabonaárak képződése tekintetében. Tény az, hogy átmeneti készlet hiányában a fogyasztás a legnagyobb valószínűség szerint nagyobb kereslet igényével lép fel. S ámba jövő körülmény mindenesetre, hogy az osztrák tartományokban milyen lesz a termés? Az eddigi hírek elég jó terméshozamról számolnak be, bár nem lehet tudni, hogy ezen hírek portáláiban nincs-e tendencia, mert kétségtelen, hogy a fogyasztás még kényszerítő körülmény hatása alatt sem igen szeret magas árakat fizetni. A jelenlegi körülményeket tekintve véve a mi piacunkon végbement erősebb áremelkedésnek meg van az alapja, természetesen azonban előre nem lehet tudni,

vajjon a magas árak megmaradnak-e jelenlegi szintjükon? Ha az Ausztriában hirdetett jó terméshozam tényleg beáll, ez mindenesetre a mi árainkra némi gyengítő hatást fog gyakorolni, de ez még sok minden körülménytől és főleg az időjárási viszonyok kedvező alakulásától függ.

A világgiacon az átmeneti állapot a régi terméshöz az újra érezteti hatását és általánosságban épp úgy, mint nálunk, az átmeneti készletek mennyisége minímálisnak mondható. Az időjárási viszonyok alakulása folytán a korai aratás mindenesetre sokkal előbb hozza piacra az eladásra váró készleteket, min a korábbi években történni szokott. A világgiacon árának alakulására az amerikai jegyzések gyakoroltak befolyást, amely jegyzésekben inkább a nyugodtabb irányzat jutott kifejezésre, a jó terméskilátások hatása alatt. Romániában és Délországon az utóbbi időben kiadósabb esőzések következtek be, mely körülmény folytán azt hitték, hogy a helyzet javult, erre az esőzésre azonban o'y nagyfokú hőség és szárazság következett, hogy Romániában például tengeri kvitellalómról vannak hírek forgalomban. Az egyes gabonaneműekről és azok árban végbement változó okról napi jelentésünkben számolunk be.

Napijelentés a gabonatőzsdéről. 1908 június 23.

Fokozódó aggodalmak között közeledünk az aratáshoz, a hőség úgy az oszteleket, mint a zabot és árpát veszélyeztet, a tőzsde mindeme körülményeket komoly figyelembe veszi és az árakat úgy a határidők körül, mint a készáruban áremelkedésekkel honorálja.

A mai buzaüzlet 16,000 q forgalom mellett, 20 fillérrel magasabban folyt le.

Rozs változatlan szilárd, elsőrendű áru 21- K., keverékes 20 60 K. árban értékesítettett.

Árpá szilárd, emelkedő, készletek fogytán vannak a

Tőzségban az új termés minőségéről panaszkodna a a hőség megszorította a szemképződést.

Tengeri 40-50 fillérrel drágább kínálat csekély Budapestben 14-60-ot, tiszavidéki állomásokon 14 koronát engedélyeznek.

Zab szinte drágult 20-30 fillérrel métermázsánként. Minőség szerint 16-20-17-20-ot jegyzünk ab Budapest.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 78 k. 26 K. 75 f., 100 mm. 81 k. 26 K. 75 f., 250 mm. 78 k. 26 K. 60 f., 400 mm. 77 k. 26 K. 60 f., 550 mm. 78 k. 26 K. 55 f., 300 mm. 78 k. 26 K. 20 f., 400 mm. 77 k. 26 K. — f., 600 mm. 78 k. 26 K. — f., 300 mm. 78 k. 26 K. — f., 330 mm. 76 k. 26 K. — f., 200 mm. 75-3 k. 26 K. — f., 320 mm. 76 k. 25 K. 45 f., 500 mm. 75 k. 25 K. 90 f.

Szentesi: 4500 mm. 77-8 k. 26 K. 40 f.

Karozagi: 1000 mm. 77 k. 16 K. 30 f.

Fejérmegyei: 300 mm. 75-5 k. 25 K. 70 f., 300 mm. 76-5 k. 25 K. 70 f.

Bácskai: 100 mm. 75 k. 24 K. 15 f., 100 mm. 74 k. 24 K. 15 f.

Bécskerei: 2500 mm. 75-5 k. 24 K. 80 f.

Bánsági: 450 mm. 74 k. 14 K. 65 f.

Raktárból: 150 mm. 73-5 k. 24 K. 80 f.

Rozs: 300 mm. 10 K. 00 f. kpf. par.

Zab: 100 mm. 16 K. 90 f., 100 mm. 16 K. 80 f., 135 mm. 16 K. 70 f. kpf.

Határidőárak

(Déli szilárd.)

Table showing future market prices for Buza, Rozs, Zab, and Tengeri for October and May 1909.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Öreg nehéz	(páronként 400 kg. felül)	Ellérig
Öreg közép	300-400	„
Fiatal nehéz	320 kg. felüli súly	128-130
„ közép	251-320 kg.	130-132
Fiatal könnyű	250 kg.-ig	134-138
„	251-300 kg.-ig	„
Szerbiai nehéz	260 kg. felüli	„
„ közép	240-260 kg.	„
„ könnyű	240 kg. terjedő súlyban	„

Irányzat: nyugodt.

Soványserítés-árak.

(Eredeti tudósítás Úr Rezső sertésbizományos VIII. ker. Népszínház-utca 22., a „Köztelek” részére.)

1908. június 17.

	kilogrammig	fillér
Sertésvészen átment	60-100	144-123
„	100-120	123-124
„	120-160	124-118
„	160-200	118-112
Sertésvészen át nem ment	60-100	112-108
„	100-120	108-106
„	120-160	106-104
„	160-200	104-100

Árak élősúlyban kilogrammonként 4% engedmény. Irányzat: lanyhább.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. június hó 23-án. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott löszégekkel 220 szekér réti széna, 5 szekér muhar, 13 szekér zsupszalma, 12 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér, teengeriszár, 25 szekér egyéb takarmány (löhére, luczerra, — zabosbüköny, köles stb.), 500 zsák szecska.

A forgalom igen élénk. Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna 660-920, muhar 420-960, zsupszalma 650-700, alomszalma 440-520, takarmányszalma —, — kéve teengeriszár —, — egyéb takarmány 600-740, zabosbüköny 780-840, löhére —, zöld luczerna 800-840, köles —, sarju — szalmaszecska 640-660. Összes kocsiszám 278. Összes súly 323,600 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a forgalom e hét elején változatlan volt és több tétel kontingens nyers és finomított szesz kelt el azonnali és június-júliusi szállításra.

Elkelt finomított szesz nagybani adózva 163-164 K.-ig, adózatlan 64-65 koronáig.

Élesztőszesz adózva 161-50-162 K.-ig, adózatlanul 62-50-63 K.-ig kelt el nagyban azonnal és jun.-aug. későbbi szállításra.

Denaturált szesz a vételkezd kielégítő és több tétel 54-54-50 K.-ig kelt el nagyban hordóval együtt kötésre.

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	60-61	61-62
Finomított szesz adózva	163-164	164-165
„ adózatlan	64-65	65-66
Élesztőszesz adózva	161-50-162	162-50-163
„ adózatlan	62-50-63	63-50-64
Nyersszesz adózva	161-50-162	162-50-63
Denaturált szesz	54-55	55-56

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. A gabonapiacra uralkodó szilárd irányzat a lisztüzletben is érezhetővé vált. Vevők a jelenlegi viszonyokra való tekintettel csak a legszükségesebbet feleltetik. Malmok árait 81-90 fillérre emelték. Rendelkezések kedvezően érkeztek.

Heti lisztforgalom 72,222 q. volt.

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg.-ként Budapesten, elegysúly tisztaságúként, szákosul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	37-	36-20	35-60	35-	34-40	34-	32-60	30-60
		7 1/2	7 3/4	8				
		27-40	26-50	16-				

Rozslisztárak:

Szám:	O.	O/I.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	33-60	33-	32-	30-20	30-40	29-60	28-

A korpaiélet irányzata továbbra is szilárd maradt. Gazdáink szükségletüket fedezni igyekeztek magasabb árakon is. Németország kötése in haszonnal tudat. Heti korpaforgalom 56,209 q. volt. Románia az erőtakarmánykivitelét betiltotta.

A többi abraktakarmányárak a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa 1908. júniusi száll.	12 50-12 40
Goromba „ „ „ „	12 50-12 40
Finom korpa 1908. jul.-aug. szállításra	12-11-90
Goromba „ „ „ „	12-10-12-
Finom korpa 1908. szept.-decz. száll.	12 20-12 10
Goromba 1908. „ „ „ „	12 30-12 20
Rozskorpa „ „ „ „	13 20-13 10
Árpada és árpaderceze „ „ „ „	12 90-12 80
Malomkonkoly „ „ „ „	12 10-12-
Budapesti gyári repcepegőgáca „ „ „ „	14 50-14 40
Derby melassze ab Hatvan v. Pozsony	10 80-10 60
Száritott moslék zsák nélkül	14-13-90
Malátaesira „ „ „ „	12 20-12-
Száritott répaszelet, „ „ ab állomások	13 20-13 10
Szőrplé 48-50% cukortart. hordó nélkül	
ab cukorgyár	10 20-10 10

Elelmiszerek nagybani árai a központi vásáresarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. június 23. án.

A husfélékben gyengébb forgalom mellett változatlanok az árak, kivéve a borjúhúst, melynél némi árcsökkenés állott be. Az idénygyümölcsökben, főképpen cseresznyében, meggyben, ribizikében jó árak mellett élénk az üzlet. Vajban az érkezések emelkedtek s az árjegyzések hanyatlásra valtak. Korai rózsaburgonyában az idén nem oly számottevő a forgalom, mert a délvidek termelő helyein a nagy szárazság miatt nem is lehet teljes kocsiakománnyakat összehozni. Tojás túlmennyiségben érkezik és az irányzat szilárd.

Mai árak:

Husmennyek: vidéki marhabús hátúja 1-30-1-60 K., eleje 1-04-1-16 K., vidéki borjú bőrben, hosszan méve, súlylevonás nélkül 0-70-0-80 K., helybeli borjúhús 0-10-1-12 K., sertéshús szalonnával 1-28-1-36 K., lehozott sertés 1-64-1-68 K., szalonna friss 1-16-1-40 K., szalonna sózott 1-08-1-20 K., szalonna füstölt 1-28-1-36 K., olvasztani való 1-20-1-24 K., háj 1-26-1-40 K., sertésszár 1-40-1-44 K. kg.-ként. Füstöltus (vidéki) kg.-ja 1-40-1-60 K., hazai sonka 1-80-2- K., szalámi magyar 2-40-2-80 K., szalámi nyári 1-20-1-40 K., bárány párja — K.-ig.

Vad: őz 1-60-1-80 K., szarvas 0-0-0- K., vaddisznó 0-0-0- K. kg.-ként egészben, nyul nagy 0-0-0- K., nyul stúdó 0-0-0- K., fogoly 0-0-0- K., fácán 0-0-0- K., erdei szalonka 0-0-0- K., dámvad 0-0-0- K. kg.-ként. Fenyvesmadár kötege 0-0-0- K. Baromfifélék: élő rántani való csirke 1-60-2-40 K., sütni való 2-40-3-20 K., liba fiatal 5-8- K., kacsa sovány 3-60-4-40 K., kacsa hizott 5-8- K., lud hizott 14-20- K., tyúk 3-40-4-20 K., pulyka 0-0-0- K., élő sovány liba — K. páronként. Végott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1-10-1-30 K., hizott rucza 1-30-1-40 K., hizott pulyka 0-0-0- K., levestyúk 1-30-1-40 K., pulyka sovány 0-0-0- K. kg.-ként. Poulard 1-80-2-20 K., gyöngytyúk — K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 2-40-2-60 K., II. 2-20-2-20 K., főzővaj (köpült) 1-60-1-80 K., tehénturó 10-28 fill. kg.-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldégtelék: burgonya (vagonára) sárga 0-0-0- K., rózsá 7-8- K., fehér 4-80-5- K., kifli 7-8- K., sárgarépa 10-14 K., petrezselyem 16-20 K., vöröshagyma makói 20-21- K., vöröshagyma közön séges hazai 10-12- K., fokhagyma 36-40 K., káposzta — K. 100 kg.-ként. Burgonya, új 12-14 K., Kalarábé 2-4- K., 100 db spárga solo 0-0-0- K., közép 0-0-0- K., levesspárga 0-0-0- K. kg.-ként. Zöldbab, hüvelyes 0-0-0- K., kifejtett 0-1- K., zöldborsó, hüvelyes 0-0-0- K., kifejtett 0-0-0- K., paradicsom 0-0-0- K. 100 kg.-ként. Uborka salátának való 0-0-0- K., cezethe 0-0-0- K., savanyítani 0-0-0- K. 100 db-ként. Paraj 0-0-0- K. kg.-ja.

Gyümölcsfélék: cseresznye és meggy 0-0-0- K., sárgadinnye 0-0-0- K. kg.-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) 0-0-0-, másodrendű 0-0-0-, harmadrendű apró áru — K. körte elsőrendű 0-0-0-, másodrendű 0-0-0- K. q.-ként. Dió I. 40-60, II. 30-40 K. 100 kg.-ként. Szőlő 0-0-0- K., finom 0-0-0- K., chasselas 0-0-0- K., szagos 0-0-0- K. kilója.

Vegyesárak: Bor és szeszes italok minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz — fill. kg.-ként. (A szövetkezet — mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsíz — fillér kg.-ként. Gomba szárított 0-0-0- K., szappan — fill., lencse (erdélyi) — K., bab apró — K., nagyszemű — K., lencse — K. 100 kg.-ként. Tojás: bácskai 71-72 K., erdélyi apróbb áru — K. eredeti ládánként (1440 db).

Bécsi szarvasmarhavásár.

1908 június hó 22.

Felhajtás összege:	Minőség szerint:
Hizott marhábau felhajtás	Hizott marha — 3586
Csontozni való marhábau felhajtás	Legelőmarha (Wiedev.) —
	Csontozni való — 689
Összesen	Összesen — 4275
Eladatlan maradt	
	238

Származási hely szerint:	Nem szerint:
Magyarországi	Ökör — 3031
Galicz. s. bukovinai	Bika — 604
Oszták tartományokból	Tehén — 389
Összesen	Bivaly — 225

Árak (100 kilogrammonként élősúlyban, koronaártekben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	72-76-74-80	64-70	50-62
Galicziai hizott ökör	75-84-86-88	70-74	66-68
Tarka hizott ökör	82-90-91-97	72-80	64-70
Bikák	66-70-72	76	
Hizott tehén	54-74		
Legelőmarha			
Kisgazd. hizó ökör	52-64		
Bivaly	36-48		
Boszniai marha			

Irányzat: szilárd. Árak változatlanok kivéve bika és csontos marha 2-3 koronával drágult. A kis szükséglet következtében a vásár nehézkes és igen nehezen indul meg.

Szerkesztői üzenetek.

M. K. Győr. A cikóriatermesztési kísérleteket illetőleg tessék közvetlenül az Orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomáshoz fordulni részletes és szakszerű felvilágosításért.

K. Gy. Baja. Olvassa el a 325. sz. kérdést s feleleljet. Ha a nád külseje száraz, akkor nem szükséges zombolyázás előtt fonnyasztani, de ha harmatos vagy ázott volna, inkább fonnyasztva zombolyáznánk.

W. V. Kiskorunka. Kolumbiai viandottok beszerzési forrása. Nálunk még nem kaphatók, ennélfogva ajánljuk a legközelebb fekvő és teljesen megbízható német tenyészetet, melynek címe: „Nutz und Rasgeflügel-sucht-Anstalt von H. L. Kirchberg Elmshorn I.” 1 tuczat tojás díjazott szülőkötől származott 2 márká.

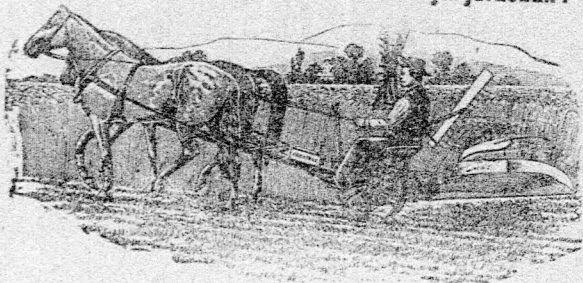

Meinl Gyula
Budapest,
II. Kossuth Lajos utca 1.

**Kávé behozatal
tészta behozatal
kakaó és csokoládé.**

Posta-küldemények Magyarországra minden helységbe. Kérjen árjegyzéket ingyen és bérmentve.

! Utólérhetetlen teljesítésben és könnyű járásban!

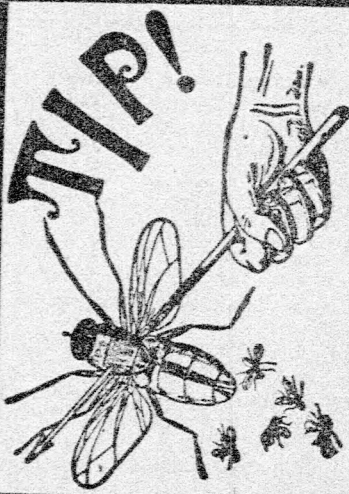
**Uj gabona-
aratógép
„Handy“**

Szénaforgatók — Lógereblyék

Uj fűkaszázó „Darling“

UMRATH és TSA Budapest, V. ker.,
Váci-körút 60. szám.

Gőzcseplőkészletek 12 HP-ig — Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

Istállókban nélkülözhetetlen!

TIP-légy papír

Egy-egy légy papír 1000 legyet fog,
mely nem dobandó el, baromfi-
nak kitűnő takarmány.

100 darab 4 korona.

DETSINYI FRIGYES
Budapest, V., Marokkói-u. 2.

A nevezett légy papírt több gazdaságban siker-
rel kipróbáltam és legmelegebben ajánlhatom.
Wahl Ferencz, jár. állatorvos, Monor.

GÓZEKE
Acetylen-lámpák.

Régi szántásoknál göcekékre
különösen alkalmasak, mert nap-
pali fényt adnak.

Automobil-lámpák.

Kézi, kocsi-, spritzbegen-, póna-
asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF

Budapest, VI., Mozdár-utca 9. sz.,

Füvészi Orfom mellett.

Telefon 4100. Sürgőnyesim: Pannónia.

Árjegyzék kívánatra ingyen és tér-
mentve.

**A KÖZELGŐ CSÉPLÉSI
IDÉNYRE AJÁNL**

**CSÉPLÉSI MÁZSA-
KÖNYVET** 50 lapos füzet
drbja 90 fillér.

ÉRTESSÍTŐ CSÉPLÉSRŐL
200 lapos füzet darabja 1 kor. 50 fill.

a „Pátria” irod. váll. és nyomdai r.-t.
Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

5983/IV.—1908. szám.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS.

A mezőhegyesi m. kir. ménesbirtokon és Arad szabad királyi városban az alább részletezett épületek felépítésénél előforduló s vállalat után biztosítandó föld-, kőműves- és cserepező kézi, továbbá ács-, asztalos-, lakatos-, mázoló- és üveges-munkákra a vállalkozó által szolgáltatandó anyagokkal együtt tervek és előmért költségvetések alapján 39,199 korona 87 fillér előirányzattal egységáras versenytárgyalás hirdetik.

- A vállalati uton biztosítandó munkálatok a következők:
1. Mezőhegyesen orvoslak és melléképületeinél föld-, kőműves- és cserepező kézi, továbbá ács-, asztalos-, lakatos-, mázoló- és üveges-munkákra anyagokkal ..... 10,930 K 91 fill.
  2. Pékműhely és melléképületeinél föld-, kőműves- és cserepező kézi, továbbá ács-, asztalos-, lakatos-, mázoló- és üveges-munkákra anyagokkal ..... 13,337 „ 08 „
  3. Lóistállóépületnél föld-, kőműves- és cserepező kézi, továbbá ács-munkákra anyagokkal ..... 3,782 „ 91 „
  4. Lóistállóépületnél (a 81. sz. maj.-ban) föld-, kőműves- és cserepező kézi, továbbá ács-munkákra anyagokkal ..... 8,365 „ 43 „
  5. Csatorna, örlak építésénél Aradon föld-, kőműves-, cserepező-, ács-, asztalos-, lakatos-, mázoló-, üveges, vas- és bádogos-munkákra minden anyaggal ..... 2,783 „ 54 „

Összesen ..... 39,199 K 87 fill.

Az építkezésnél előforduló s itt fel nem sorolt munkák, valamint a kőműves- és cserepezőmunkákhoz szükséges anyagok házálag fognak előállítani; illetve beszereztetni és az építési helyszínre szállítani.

Ajánlatok úgy az összmunkára, valamint egyes épületekre is tehetők, megjegyezvén, hogy az összmunkára beadott ajánlat bármely részletmunkára is kötelező. Felhívatnak pályázni szándékozók, hogy egy koronás bélyeggel ellátott, szabályszerűen kiállított és sértetlen borítékban elhelyezett, lepecsételt, zárt ajánlatukat, melyben kinyilatkoztatják, hogy a fent elősorolt építési munkákat a költségvetésekben foglalt egységi árakkal szemben hány százalékos engedménnyel vagy felülfizetéssel hajlandók elvállalni, legkésőbbben f. évi június hó 26-ik napjának d. e. 11 órájáig a vállalati összeg 50%-ának megfelelő — állami letételre alkalmas — bántépénnyel vagy ennek letételét igazoló elismervényvel felszerelve a mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok igazgatóságához adják be.

Később érkezett vagy kellőképp fel nem szerelt ajánlatok figyelmen kívül hagyatnak.

Az ajánlatok ugyanazon nap fognak felbontatni és bizottságilag tárgyalatni, fenttartván azon jog, hogy a beérkező ajánlatok közül, tekintet nélkül az árakra, a bizottság szabadon választhasson. Ajánlattevők ajánlatukkal az elfogadás tárgyában hozandó végérvényes döntésig kötelezettségben maradnak.

Az ajánlatban világosan kifejezendő, hogy pályázó a vonatkozó tervek, költségvetéseket, feltételeket és helyi viszonyokat ismeri és magát azoknak mindenben aláveti.

Az építkezésre vonatkozó tervek, költségvetések és feltételek a mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok építészeti intézőségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapest, 1908. év június hó 7-én.

M. kir. földmiv. miniszter.

Kévekötelek, Bellán-féle szabadalom, mindkét végén pirosra festve.

Manilla zsinog kévekötegéphez.

Zsákok minden czélra, kender-, len- és jutaszövetből.

Zsákkötő-zsinog és varró-spárga.

Szőlőtaposó-zsákok. Szőlőkötőző-fonalak.

Ponyvák vízmentes és ter...észetes szövetből minden czélra.

Kötélárak hosszú szálú bácskai kenderből.

Bellán Mátyás

kender-, kötél- és sportáru
köznyelvi telepén

Ökorszájkosarak erős kenderzsinórból

Kender géptömítés és fonásra, valamint kőcz géptisztításra.

Kendertömítők különféle minőségben.

Abraktarisznyák ritkán szöve kenderzsinogból,

tömören szöve juta és kenderzsinogból.

Lóhálók, tennispálya bekerítő- és középhálók,

halászhálók, tornakészletek, függőágyak stb.

legelőnyösebben szerezhetők be:

Dunacséb (Bácska).

Árjegyzék kívánatra ingyen küldetik.

60402/V-1. szám.

Versenyfárgyalási hirdetemny.

A kandlei szakadó Dunapart folytatolagos biztosításához, valamint 1898. évben épült kandlei partvédezet helyreállításához szükséges **6312.0 köbméter I. osztályú és 29,439.0 köbméter II. osztályú kőanyag** szállítására és tervszerű beépítésére nézve folyó évi július hó 8-án déli 12 órakor a m. kir. földmívelésügyi miniszterium I. emeleti tanácstermében nyilvános zárt ajánlati versenyfárgyalás fog tartatni.

A tervek, továbbá a kötendő szerződés tervezete és az annak kiegészítő részét képezendő általános és részletes feltételek, valamint az ajánlati feltételek a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott szerezhethető meg az ajánlati minta is.

Az ajánlatok, melyeket az ajánlati feltételek szerint és az előirt minta használatával kell kiállítani, a fent jelzett nap délelőtt 11^{1/2} órájáig a m. kir. földmívelésügyi miniszterium házipénztáránál nyujtandók be. Budapest, 1908 június hó 12-én. M. kir. földmívelésügyi miniszter.

735

Gazdasági gépész,

aki a Fowler-féle gőzeke és cséplőgép kezeléséhez, azonkívül az összes gazdasági gépek javításához kellőképen és jól ért, amellet józan, magyarul, németül, esetleg románul is beszél, **mielőbbi be-lépésre kerestetik.** Ajánlatok bizonyítványokkal és igények megjelölésével **a hoffalui cukorgyár üzletvezetőségének** küldendők be.

4178

Gazdasági könyvviteli nyomtatványokat
levélpapirokat
borítékokat és egyéb

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos kivitelben készít

"PÁTRIA" IROD. VÁLLALAT ÉS NYOMDAI R.-T.

BUDAPEST IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatául tűzi ki a belterjesebb és az eddignél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az oksterü gazdasági berendezés alapjául szolgáló **üzemtervet.** Elvállalja a **gazdaságok állandó felügyeletét** és ezek **üzemének ellenőrzését.** **Tanácsot** ad a gazdasági számviteli **könyvek berendezésénél,** vezetésénél és azok lezárásánál. **Elvállalja** a gazdasági **számvitelének felülvizsgálását** vagy állandó **ellenőrzését.** Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Évi záriatokat és jövedelmezőségi számításokat elkészít. **Tanácsot** ad **birtokberbeadásnál,** valamint **mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben.** **Gazdasági ügyekben jogi tanácsot** szolgál és **vitás ügyekben** a választotti szakbíróági tisztelet elvállalja. **Birtok** és mindenemü **mezőgazdasági értékecseléseket** végzet. A bejelentett **eladó és herbeadó birtokokat** törzskönyvileg **nyilvántartja.**

Gazdatiszteket és egyéb **képzettebb gazd. személyzetet keresőket nyilvántart.**

Adóügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és tulfizetés esetén az összeg visszatérítését készítözi. Adófelengedések ügyében utbalgazítással szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály ily irányu működését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai is, ha tagaságukat igazolják.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

- 543 m. hold** Zalában, vasúttól 2 km. távolságra, szeszgyárral, téglavetéssel, csementagyártással, iparvágány s mérleggel, urilakkal. Bányákor átvethető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureszky, Túrje. 1598
- 197 m. hold** pilléscsahol vonalon, fővárostól 39 km.-re 4 község között, orvos, gyógytár Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, serdítésműveléssel, 8 h. szőlővel, csirókkel magtárakkal, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás, ivóvíz, zárt verandával. 435
- 200 m. hold** sík fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő épületekkel. 3849
- 370 m. hold** Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, uril lakással és 5 hold díszkerttel. Köves ut mentén. 7343
- 100 kat. hold** körsíri I. o. bécsei föld, 15 percznyire a vasúttól, 10 urilakkal, a Ferenczcsatornától 8 percznyire, urilak és gyümölcsösökkel. 3851
- 500 m. hold** Szatmár megyében, vasúttól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 4129
- 1018 kat. hold** Torontálban a Tisza és vasút mentén, köves úttal, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 4130
- 808 kat. hold** Erdélyben, vasúttól 7 kilométerre, épülő város helyben, 40 kat. hold dohányengedéllyel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 4261
- Temesvár határában,** a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-gőrével, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primissimá klasszikus kert talaj,** mely a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös förlésztés kölcsön. 4601
- 280 m. hold** Budapesttől fővonalon gyorsra 1/4 óra, vasúttól 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. h. erdőilletőséggel. 4756
- 888 hold** Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 30 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasúttól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbé is kivethető. 5640
- 384 hold** szőlőnek való, egyesek felületű, vasút közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 5477
- 1000 m. hold** Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadandó. 6320
- 2488 hold,** 50 hold termőgyümölcsösökkel Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számú kúttól körüli épült épületekkel, 10 szobás kastéllyal, szeszgyár és fűnyomító, jó munkavéviszonyok. Ára felszerelés nélkül 560,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbé adó. 602
- 280 hold** Szilagy megyében, vasúttól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehenészetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 54
- 200 hold,** vasúttól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 1061
- 888 hold** Budapesttől 1 órára, 31 h. termő szőlővel, 6 h. gyümölcsösökkel. Parkban 5 szobás urilak, 40 h. dohányengedély. Jókárban levő kellő számú gazdasági épülettel. Ára teljes felszereléssel és vetéssel 305,000 K. 1335
- Emeletes kastély** 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75,000 K. 1198
- 513 m. h.** Borsod megyében vasúttól 6 1/2 óra, épülő vasúttól 3 km.-re. Elegendő gazdasági épületekkel és külön belsőleggel, melyen az urilak áll. 49 hold dohányengedéllyel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ára m. holdanként 650 korona. 284
- 2400 m. hold** sík fekvésű dunántúli birtok, 1600 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszálósval, 2 jól elhelyezett majorban kellő gazd. épülettel. Uri lak 10 holdas parkban. Három vasúti vonal mentén. Ára 700,000 kor. Teher 400,000 kor., mely rajt maradt. 294
- 56 kat. hold** síkfekvésű, buzatermő szántó Temes megyében, vasúttól 5 km. távolságra, épületek nélkül kat. holdanként 600 koronáért. 309

Birtokvétel:

- 200 m. hold** birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455
- 400-800 m. holdas** jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasúttól nem távol, családának való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 7
- Kisebb birtok,** szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasúttól máshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8
- 400-1000 h.** birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. 2916
- 1000 holdig** cserébe fővárosi házért, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567
- 2-300 hold** birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasút közelében. 3950
- 200 holdas** birtok uril lakházzal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982
- 10-15000 hold** erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9
- 2000 hold** elsősorú talajú birtok erdőterepa vidéken, vasúttól közelében, szép kastéllyal és parkkal, Bécsből legfeljebb 6 órányira. 496
- 800-1200 m. hold birtok,** kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 456
- 2000 hold** jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz. 5216
- 250-300 m. hold** főváros vagy vidéki nagyobb városok közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönmel. 1216
- 3-400 hold** ctytagban legalább 5 szobás lakással, vasúttól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő. 496
- 800-1000 holdig** jó földek és épületekkel, instrukcióival. A lakóház faiban vagy város közelében legyen. 79

Bérbeadó birtok:

480 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasúttól, országot mellet, 7 szobás udvarházzal, kellő gazdasági épületekkel. 5003
- 370 hold** jó trágyaerőben levő házilag kezelt birtok Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyében, nagy város-tól 5 kilométerre. Elegendő számú jókarban levő épületekkel. Ösztöli fogva bérbeadó. Felszerelés 314

Birtokbérlet kerestetik:

180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2530
- 800-1500 h.** Erdélyben vasúthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 496
- 2-300 holdat** tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehenészet üzhető. Urilak legalább 6 szobás legyen. 1868

Ezeket kívül nyilvántartjuk a **visszavándorlók** telelepitésére alkalmas birtokokat és **bérlőszövetkezetek** alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetésnéél.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket **AZ OMGE. ÜZEMOSZTÁLYA.**

Kölcsön és vétel új és egyszer használt kartellen kívüli

mag-
gabona-
burgonya-
lisztes-
gyapju-

ZSÁK

behordási-
kazal-
repcze-
rostaalj-
waggon-

PONYVA

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagyar, kölcsönintézet.

Vétel, eladás és cserélés.

BUDAPEST, V., Arany-János-utca 10. sz.

Sürgőnyezim: NAGELA BUDAPEST.

Vidéki telefon: 35-92.

„HUNGÁRIA” kettős, kézi, favéges vagy manilla-aratógép kévekötözők. Szőlőkötöző fonalak, kötelek, zsákzsinegek, lópokrócok.

30 darab bonyhádi hasas tehén és 300 drb electoral negretti választott bárány

eladó. — *Cséplést is elvállal az uradalom.*

Értekezhetni lehet a tápiószegi gazdaság intézőségénél (vasuti állomás Tápió-Szecső).

719

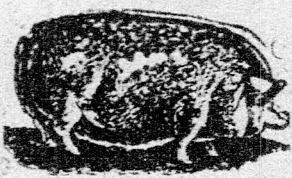
Harminezhat darab erős, betanított

igás-ökör

eladó GRÓF TELEKI ARVÉD drassói uradalmában, posta, vasut KONCZA.

710

Sertéseladások és vételek legjobb és legpontosabban eszközöltetnek sovány úgy hizott állapotban

URL REZSŐ

sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Polgári sertésde bérpalota.)
Telefon: 97-05 Interurbán.
Felvilágosítással készséggel szolgál.

NÁD

1907. évi termés, válogatott I. osztályú minőség 9000 kéve, továbbá

BOR

1907. évi, kitünő fehér, magashegyi termés 150 hektoliter, eladó a Dinnyési gazdaságban. Megkeresések az intézőséghez küldendők Dinnyés, Fejér m.

731

A Boros-féle kutyaeledel a leghatásosabb és legolcsóbb tápszer kutyák és sertések részére husrost karikákban — 26 kor. mm.-ként husdara és huskopa — 30 kor. mm.-ként
Próbarendelés 5 kilós postacsomagban 3 K portómentesen. Kutyaeledel-Zwieback, kitünő kutyatápszer 40 kor. métermázsánként. Próbarendelés 5 kilós postacsomagban 3 kor. 40 fill. portómentesen.
Boros SAMU szappan-, kutyaeledel-, huskopa- és husdarágyár, ERZSÉBETFALVA, Soroksári-ut 50. szám. okl. állatorvos, a magy. kir. állatorvosi főiskolán az állattenyésztés ny. r. tanára
Telefon 26.

Javaslatok az alföldi gazdálkodás javására.

Irta Forster Géza. Ára berenteses küldéssel 2-10 K. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

ELADÓ
tisztá hazai fésűs gyapjas:

720 anyabirka,
57 kos.

Megtekinthetők Kónya-pusztán (Kónya állomás).

Bővebbet:

NAGYHATI GAZDASÁG,

postacím: Nagyhat, (Hajdu m.).

722

GAZDÁK FIGYELMÉBE !!

UJDONSÁG! UJDONSÁG!

ÁLLATEGÉSZSÉGTAN

Állattenyésztő és állattartó gazdák használatára

Irta: MONOSTORY KÁROLY

okl. állatorvos, a magy. kir. állatorvosi főiskolán az állattenyésztés ny. r. tanára

223 ábrával A mű ára 7 korona

Szerző e művét az állattenyésztő és állattartó intelligens gazdaközönség számára írta. A 391 lapra terjedő könyv öt részre oszlik. Az első rész az általános alapvető fogalmakat tartalmazza. A második részben a részletes állategészségügyi adatok czimén a betegségekkel való védekezésről általában, majd azokról részletesen emlékezik meg. A harmadik és negyedik részben az állatok káros rossz szokásairól, azok elleni védekezésről tárgyal, végül a fertőző betegségeket és azok ellen való védekezéseket ismerteti. A „Függelék” az állatok adásvételénél felmerülő pereskedésekről nyújt tájékoztatást.

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25.

VILLA

Balaton-Világoson (vasut, posta és táviratállomás), Budapesttől két óra, közvetlenül a Balaton partján, szép kerttel, kényelmes családi nyaraló, teljesen berendezve, a legmodernebb igényeknek megfelelő, eladó, esetleg bérbeadó. Jankamajori gazdaság, Mélykut (Bács megye).

718

Ásványi és csontliszt-
szuperfoszfátot
továbbá szárított

czukorrépa-szeletet

legolcsóbban szállít:

STEINER és WALLEZ Wien, I., Graben 16.

683

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Közpenti vásárcaarnok)

Igazgatóság és könyvtár iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczél: BUDAFOKON.

Értékesít szőlőket, baromfi, vadfélék, tejterméket, tejfőt, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENMÉRT ÉLELMISZERT.
Herdőbirtokkezelő osztály. Égetett ásványi sók értékesítése.

A Magyar Országos Méhészet Egyesület vezérközpontja.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindenemlértékesítővel egyben díjazással nyújt felvilágosítást.

Nagyobb, gözkevel rendelkező bérzadás céljára felszámoltatás 3-400 m. hold területű földnek Zemplén, Szabolcs-, Borsod- vagy Hajdu megyékben. Fizetés megállapodás szerint. Cím a kiadóhivataltal hona az érdeklődők levelei is kéretnek. 4254

Cséplést keresek egy hatos és egy nyolcos cséplő részére, esetleg el is adom vagy bérbe kiadom. Választ kér Muczi Ferenc géptulajdonos Győrök, Arad megye. 4259

Eladás

Alkalmi zongoravétel
Eösendorfer Schweighofer Kern-Wirtl kizárólag mesterek gyártmányú 200 főtől felebb. Pianók 160 főt, új zongorák, vagy pianók 250 főtől felebb, minden árban. Zongorák, cimbalomok, gitárok, hegedűk és idegen, szakkavartott munkások által gyorsan és olcsón eszközöztetnek. **REMÉNYI MIHÁLY** a Magyar Kir. Zeneakadémia szülötje, BUDAPEST, VI., Király-u. 58. 5472

Gödelön közvetlen a vasut és szőlőhegy mellett 2 bérház eladó. Egyik ház 4 szobával, hozzávaló összes mellékeltelések, parkírozott udvar elkülönített gazdasági udvarból áll. Ugyanott a másik bérház 4 lakással, melyek évi bére 1100 korona, szintén eladó. Bővebb értesítés „Hírt” jelleg alatt a kiadóhivataltal nverhető.

6 lóerjű magyar állami használatba vehető — azonnal felé lokomobil 1500 koronáért eladó Verán Zoltánnál Szombatság, Bihar megye. 4184

A kajmádi gazdaságban egy teljesen jó karban lévő, 10 lóerjű, a magyar államvasutak gépjárműben készült számfeletti cséplőgarnitúra eladó. Érdeklődők forduljanak az intézőséghez Kajmád, n. p. Tolna, vasútállomás Hidja-pusztán. 4046

Eladó gépek. Kiváló gyártmányú, kevéssé használt, gyárunkban tökéletesen javított: 2 db 3 lóerjű „Otto és Hiller” benzinnmotor, 3 db 3-6 és 10 lóerjű benzinnmotor, „Ganz” és „Otto” és „Mayer”-féle. Több db 3, 4, 5, 6, 8, 10 és 12 lóerjű gözlokomobil s ezekhez alkalmas kizárólag cséplőgépek, v. fűvelők, hegedűk, jótállás mellett, jutányos árban! **Szilárd Gyula és Diszant gépgyára,** fémöntője, kazánkovácsműhelye és gazd, gépraktára, **Miskó cz.** 4136

Légszárított téli pórkőlt szalonna, oldalanként 35-55 kg. nehéz, kapható Rauchbauer Nándornál Uj-szentannán (Arad megye). 4013

Vadászfegyver. Több kitűnő potom áron eladó. Közülük Top-lewakuclu Lancaster 20 főt Előtekő lakótervezésű, modern Hammerles 25 főt, Orenszáru Buckslinte 10 főt, Sushes Masslicher és több más jó puská. Radó Pál Egyetem-ter 5. Nehány Hammerles revolver, ismételt pisztoly, régi karók, Kovás pisztolyok, Robert és czellő-6 pisztoly és revolver. 4036

Eladó 3-3 km. 7 kg.-os használt aczélsín vágány, hevederrel és csavarokkal; 1000 méter 6 1/2 kg. vágány, 600 mm. nyomtáv. aczéltalpakokkal, kengyel és sínecavarokkal; 7 db 2 m² tart. répakocsi, orsófékkel; 13 db 2 m² tart. répakocsi, fék nélkül; 8 db bakváltó és 2 kuszókeret. A kocsi 600 mm. nyomtávúak. Ugyancsak eladó egy Fowler gyártmányú, teljesen jó karban lévő, 14 név. lóerjű göz-éke, mely áll 2 mozdony, 1 óvasu billenőke (2 féle ekeesttel), 1 db altalajúró, egy szerszám-bódó, egy Noel fecskendő és két db fádóg vízesajtó. Bővebbet Kassel Zsigmond birtokkezelője Botrágy (Bereg megye). 4157

Nógrád megyében egy 350 holdas birtok eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál Szilassy Iván gazdasági Párt. Közvetítők kizárva. 4200

Eladó jutányos árban 2 darab Hoffherr és Schranz-féle „Favorita” és 1 darab Deering-féle „Ideál” allg használt, teljesen jó karban lévő marokrakó-aratógép. Megkeresésért uradalmi főintézőséghez Marczali czimzandók. 4262

Egy használt 8 lóerjű Shutt-leworth cséplőgarnitúra olcsón eladó. Tudakozódhatni: Hecht Jónásnál, Budapest, Szent-István-ter 15. 4261

Friss forma kapható állandóan a Töketeresbi uradalomban, kilónként 42 fillérel. Egy 5 kg.-os postacsomag bérmentes küldéssel 2 kor. 60 fill. Rendelések a Töketeresbi Uradalomhoz Töketeres, (Zemplén megye) intézendők. 4099

Eladó birtok.

Trencsénmegyében, csinos, egészséges vidéken urasági lakással, jó gazdasági épületekkel, rendezett birtok, saját vadászterülettel, jó buzaerő talajjal, kemény mezei uttal, eladó.

A birtok áll 125 kat. hold rét, kert és legelőből és 130 hold erdőből. 65.000 forint.

Csakis oly komoly reflektánsok jelentkezzenek, kik a birtokot meg is akarják nézni. Megkeresésért a kiadóhivataltal kerek O. Z. jellege alatt. 4272

Fontos minden szőlősgazdának:

A szőlőtoke helyes metszése és annak okszerű nyári kezelése. Irta és számlával ellátta: **Saary Ákos.**

1 korona 50 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Fiedler János lenfonógyára Komárom vosa

nyers lenkórót szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel cséplelt lenszalmát, tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.

KELTETŐGÉPEK díjtalanul próbára. Keltetőgépek a legjobbak és legolcsóbbak. Keltetőgépek sok száz kitűnő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztria és Magyarország-ból, melyek bármely díjtalanul megküldetnek. Keltetőgépek tyúk-, liba-, fogoly-, fészék- és kacatojásokhoz. Keltetőgépek részletes leírására. Keltetőgépek szabadalmazva Ausztriában és Magyarországonban. — Egyedül készítője **G. Hück, Eisenberg 3. szám, bei Wien.** Ezen szakmában egyedül gyár. 692

Préselt bevaszalmát és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban **Ehrenreich Béla Bajmók (Bánska).** 6908

Stádel-Torkos földmérő-taliga kapható Stádel gépgyárban, Győrött.

Munkás-bor

kapható tetszés szerinti mennyiségben **ZERKOWITZ ALBERT** czégnél, Nagykanizsán. Egészséges, formészetes áu szállításiért kezkesedik eladó czég. 4185

Minden gazdának és cséplőgéptulajdonosnak okvetlenül szükséges a

BALASSA FRIGYES CSÉPLŐGÉPEK SZERKEZETE és KEZELÉSE című könyve, mert 1. kimerítően tárgyalja a hazánkban használt és elterjedt cséplőgépeket; 2. leírja a cséplőgépek mindegyikének szerkezetét és kezelését; 3. minden egyes résznek kezelési módját utatitást ad; 4. bármely cséplőgép kezelésére kioktat; 5. a szerkezetekről és minden részről külön nagyon világos ábrákkal szolgál; 6. a különleges cséplések összes változatait ismerteti; 7. a könyv egész tartalma gyakorlatias irányú, minden sora a gyakorlatból van véve és annak van szánva; 8. páratlan jó tanácsadó minden bajban, mely a gép körül előfordulhat; 9. a könyv utmutatásának követeése mellett minden géptulajdonos nagy megtakarítást érhet el. A könyvet 6 korona 30 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám

Szárított : répaszeletet

junius — július — augusztusi szállításra a nál 730 **DUKES és HERZOG** Galgócz — Budapest, V., VÁCZI-KÖRUT 74.

Szabadalmazott kosárbetétek

gőzcséplőgépek számára kaphatók a feltalálónál, teljes felelősség mellett, hogy tiszta cséplést lehet vele végezni a legrosszabb esetben is.

A kosárbetétek ára:
4 lóerjű géphez 30 frt
6 " " " 35 " " " " " 40 " " " " " 45 "

Megrendelés esetén a kosár szélességének mérete be- küldendő.

Bajzát Ignác Székelyhidon. 701

Gazdák figyelmébe!!!
Most jelent meg: **A pinczegazdaság melléktérmeinek értékesítése.**

Irta: **Szilárd Gyula,** a gróf Esterházy-féle csákvári földművelésiskola tanára. Tartalma: Pálinka- és cognac-főzés. A törköly és venyige mint takarmány. A borsóprű értékesítése. Borkonyverés törkölyből és borsóprűből. Kék szőlő festőanyagának kivonása. Szőlőmagolaj-nyerés. Csersavoldát készítés szőlőmagból. Etetkezítés. 1 korona 60 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedése, Buda, est, IX., Üllői-ut 25. sz.

LEGYEK

konyhából, kamrából, mé-szarszékéből, istállóból, vágóhidról biztosan elűzetnek, ha a falakat **LÉGY-BONODORRAL** meszeljük. Legjobb már kora tavasszal. — Egy kiló elegendő 25 □-méterre, 5 klg. leírással 6 kor. franco utánvétel. Megrendelhető **FODOR FERENCZNÉL** Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H. Számos elismerőlevél. 287

Eladó bérház! Budapestben (IX., Mester-u. 12. sz.) a Ferencz-körut közelében, 175 □ m. Villamos megálló. Felvilágosítással ugyanott a háztulajdonos szolgál. — Ünynekök izarva.

Nedves falak

gyökerez szárazzáttétel, istálló-mennyezetek tökéletes paramentesítése, szab. „Mosmos” hornyolt aszfaltlemezzel kitűnően bevált. Felvilágosítást ad: **Greif Antal** mernök Budapest, VIII., Sáférrom-utca 10. (Telefon.)

Vétel

Keresek tejet megvételre, bármely mennyiségűt, legmagasabb árban, ugyszintén vaját és tejtermékeket Ifj. Fleischmann Salamón, Budapest, Király-utca 12. szám. 4258

Morzsol kukorica-csutkát, nagyon szárazat, waggonszámra veszek. Ajánlatot ár-megjelöléssel „Csutka” jel alatt a kiadóhivataltal kerek. 4259

Naponta 500-600 liter tejet keresek átvételre egy vagy két gazdaságból. Szíves, kimerítő ajánlatokat, ár megjelöléssel Ráczlán, József-körút 72. kéretnek. 4255

Kosárfonásra alkalmas zöldséggel tölthető fármily mennyiségben vesz a-ként 4 koronáért gazdasági intézőség Galgócz, Nyitra m. 4191

Megvételre kerestek jó gyár-ból való, kevéssé használt 6-os vagy 8-as cséplő-garnitúra elevátorral. Ajánlatok-ban kérjük feltüntetni az árt és hogy hány év óta van a gép használatban. Cím: Hőnig Jakab és József, Erzsébet-pusztán, u. p. Baranya-Sellye. 4218

Jókarban lévő, 4 lóerős göz-gép megvételre kerestek. Braun Izso, Gyöngyös. 4242

Bérlet

Alkalmi bérlet! 2000 holdas birtok róna vidéken, jó beosztással, 24.000 kor. évi bérért előnyösen átadó. Nyugat-tenyésztéshez igen alkalmas. Csak komoly rellék-tánsnak közelebb! 615/b Osterreichher Bernátnál Nagykanizsa

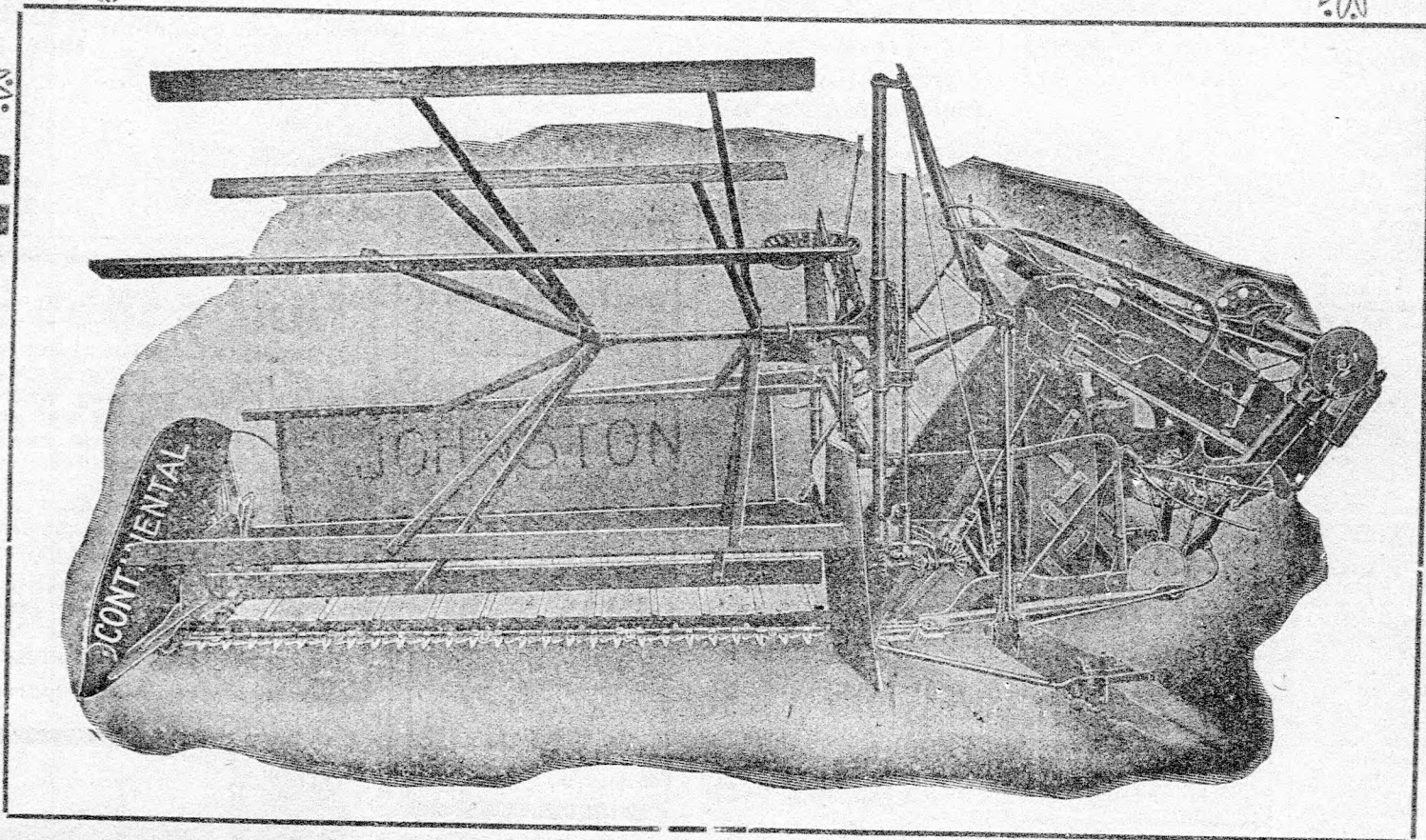
Nincs többé búz!
A Bonodor folyadék a legbiztosabb árnyékszek szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. Elegy-súlyu 5 kg. csomag bérmentve 7-50 K. (Elegendő 1 évre.) 1 kg. próbacomag 2-50 K. csomagolással, szállítas nélkül. A Bonodor por vízeldek azonnali szagtalanításra kitűnő szer. 5 kilós postacsomag bér mentve 7 K., 1 kilós próbacomag 2 K. csomagolással, szállítas nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvétel. Számos elismerőlevél.
Vezérképviselet:
FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H. 286

SÜRGÖNY-CZIM: WALSER CSANGÓUTCA BUDAPEST TELEFON: BUDAPEST 95-50
WALSER FERENCZ
Czegetulajdonosok: Walser Ferencz, Walser János Gyöngyös
TÜZOLTÁSI SZERKEZETEK ÉS SZIVATTYÚK GYÁRA HARANG-ÉS FEMÖNTÖDE BUDAPEST, VI. CSANGÓUTCA 6/B
VILLAMOS MEGÁLLÓ: VÁCZIÚT, A RÉGI VÁM KÖZELÉBEN.

A sertésvész gyógyítható!
Brummel Gyula állatorvos eljárása szerint. — Ezen szerzótől éppen most jelent meg:
A SERTÉSVÉSZ GYÓGYÍTÁSA
gazdák, állatorvosok, sertésenyész-: tők és hizlalók használatára :
Ára 3 korona, melynek előleges beküldése ellenében bérmentve küldi meg a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A Johnston Harvester Co.

legmodernebb amerikai specziális aratógépgyár, mely a magyarországi használatra szánt gépeket teljesen a hazai viszonyokra alkalmazva készíti.

JOHNSTON

kéveköto aratógépek
marokrakó aratógépek
fűkaszálók
szénaforgatók és gyűjtő-

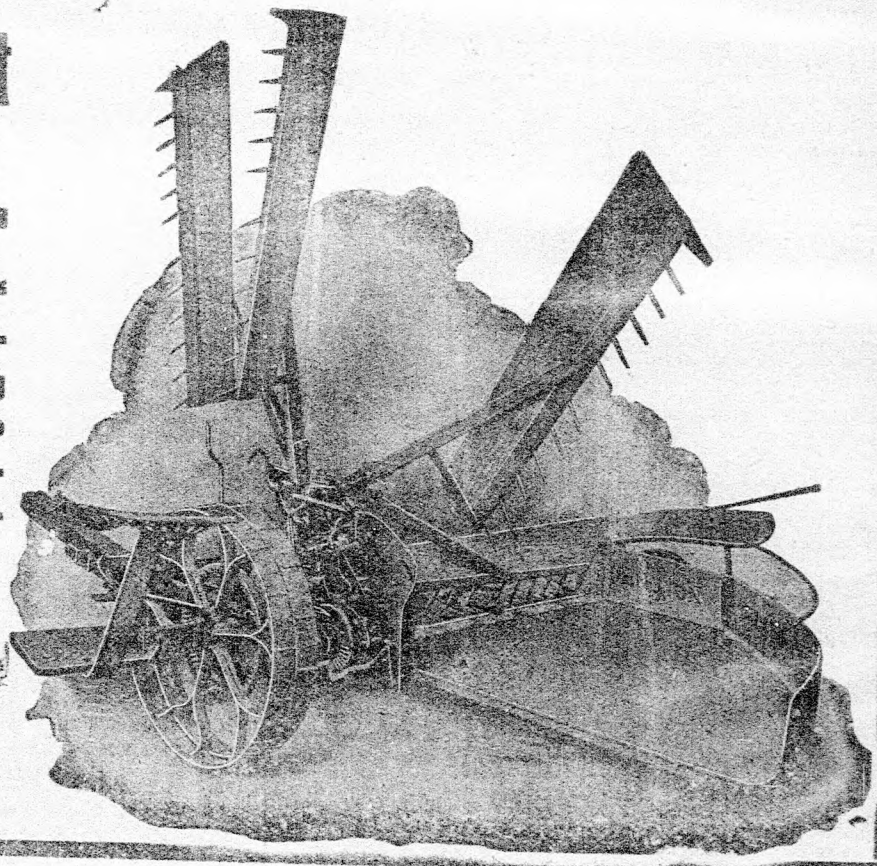
gépek a legtökéletesebb szerkezetű, legkönnyebb kezelésű és legmegbízhatóbb munkateljesítésű e nemű gyártmányok a világon,

A „JOHNSTON“ aratógépek dőlt gabonában is jó munkát végeznek.

Az 1907-iki idényben 1600 „JOHNSTON“ gép talált Magyarországon legelőkelőbb uradalmi körében elhelyezésre; 1908-ra már eddig is beérkezett több mint ezer darabra szóló utánrendelés a „JOHNSTON“-gépre birtokosainak megelégedését minden dicséretnél meggyőzőbben bizonyítja:

VEZÉRKÉPVISELET ÉS FŐRAKTÁR

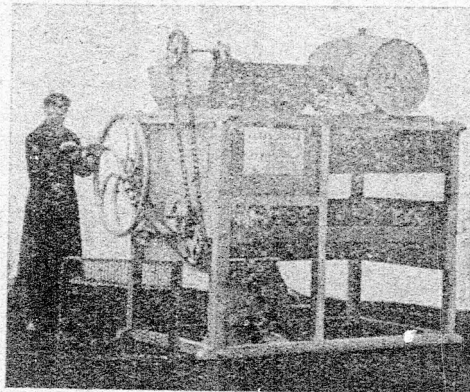
Melichár Ferencz Bächer Rudolf
Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyek elvállaljuk; építgy
mélyrigoleozást szőlő-telepítésekhez.
Érdeklődők kérésnek, hogy elvállaljuk mindenben forduljanak.
gőzszántási vállalkozó
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Ne vegyünk melasz keverékeket!
Az egyedül megbízható erőtakarmány
az, melyet a gazda maga állít elő!
Ajánljuk szabadalmazott automatikusan adagoló,
tetszőleges mennyiségben pontosan keverő

Agrikultura melasz erőta-
karmányt készítő gépeinket
kézi- vagy hajtórőre berendezve 3-4 waggon
áru előállításnál a gép ára már megtérül.

Melasz, szárított répaszelet, korpafélék, minden-
féle műtrágyák. „Agrikultura” org. trágya, enyv-
telen csontliszt, stb. árusítása.
AGRIKULTURA MEZŐGAZDÁKAT
ELLÁTÓ R.-T. iroda és mintatelepe
Budapest, V., Zoltán-utca 12.
Sürgönyözim: OXYGÉN. Telefon: 99-43.

:: Haszonbérlet. ::

Gyirmóth község határában (Győr mellett) egy 420 holdas tagbirtok
1908. évi október 1-től kezdődőleg haszonbérbe adatik.
Bővebb felvilágosítást nyújt a tulajdonos jogi képviselője
Dr. Csukássy Jenő ügyvéd Budapest, IV., Károly-körút 22. sz.

Krassó-Szörény vármegyében, a vasuti fővonal mentén
fekvő, 1400 kat. holdat kitevő szántó és 200 kat. holdból álló
letarolt erdei legelővel rendelkező birtokomat **f. é. október**
1-étől 12 évre bérbeadom. Gazdasági épületek
megfelelőek. A szántóföld holdanként 30 korona, a legelő 24
koronáért bérebevehető. Netáni bérlők felkéréstnek, hogy ajánla-
taikat közvetlen hozzám nyújtsák be. **Szákul**, posta-, sürgöny-
és vasutállomás. **Özv. báró Radossevich Lajosné.**

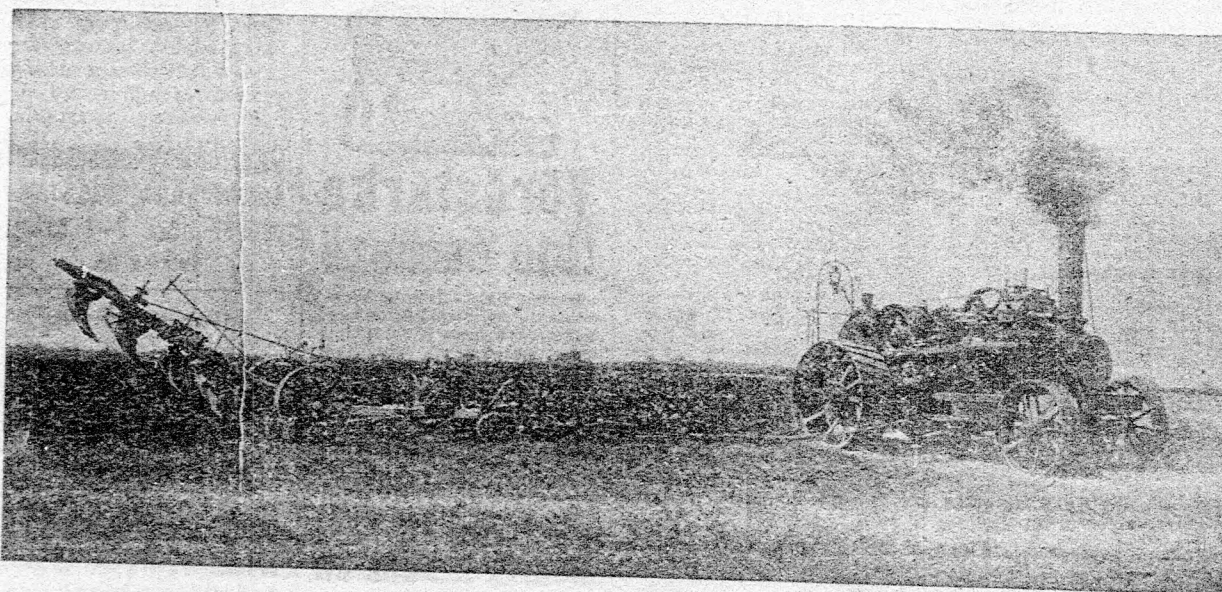
720

Méltóságos HADIK JÁNOS gróf ur nádaskai uradalmában

telivér yorkshirei kan és
kocza választott malaczkok

lesznek eladók július hónapban, darabonként 30 kor.-ért.
Előjegyzéseket elfogad az URADALMI INTÉZŐSÉG.
Posta: Tornanádaska.

733

Magyar gyártmányu
kétgéprendszerű

Gőzekéket

a legfőkéletebb kivitelben készít:

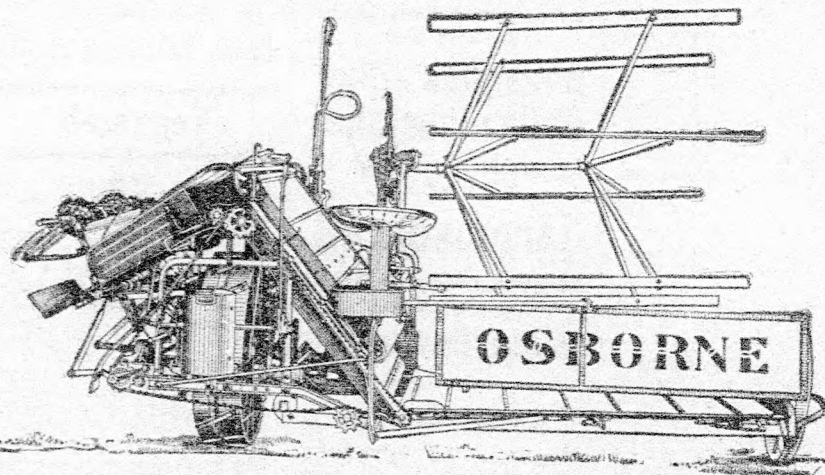
GANZ és TÁRSA

Vasöntő- és Gépgyár Részvény-Társulat

BUDAPESTEN, X., Kőbányai-út 31. sz.

Részletes leírással és ajánlással szívesen szolgálunk.

Osborne aratógépeket

szénagereblyéket, :: :: ::
járgányos cséplőkészleteket,
gabonatisztító rostákat

és mindennemű egyéb gazdaság gépeket elsőrendű
kivitelben szállit

„KÜHNE” mezőgazd. gépgyár
részvénytársaság :: **MOSONBAN.**

„Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-út 25. szám. — Az Első Magyar Papir-Ipar r.-t. papirosán.